

PROMOCIÓ

consell demallorca

COL·LABORACIÓ

G CONSELLERIA
O MODEL ECONÒMIC,
I TURISME I TREBALL
B AGÈNCIA ESTRATÈGIA
/ TURÍSTICA ILLES BALEARS

G CONSELLERIA
O MODEL ECONÒMIC,
I TURISME I TREBALL
B DIRECCIÓ GENERAL
/ TURISME

**PLA D'INTERVENCIÓ EN ÀMBITS TURÍSTICS DE MALLORCA
(PIAT)**

ANNEXOS
ESTUDI AMBIENTAL ESTRATÈGIC

UTE CCRS - GAAT

Juny de 2020

ANNEX I - ESTUDI D'INCIDÈNCIA PAISATGÍSTICA.....	5
ANNEX II - DOCUMENT D'ABAST	37
ANNEX III - REPERCUSIONS AMBIENTALS XARXA NATURA 2000	43
ANNEX IV - DOCUMENT RESUM.....	57
ANNEX V - TRACTAMENT DAE	85
ANNEX VI - CARTOGRAFIA	97

ANNEX I - ESTUDI D'INCIDÈNCIA PAISATGÍSTICA

ANNEX I – ESTUDI D'INCIDÈNCIA PAISATGÍSTICA

Actualment hi ha un creixent reconeixement per la importància de la qualitat estètica del paisatge, com a conseqüència de la creixent humanització del medi natural. L'aspecte visual del paisatge, igual que la resta de recursos naturals, necessita d'una protecció d'acord amb la seva qualitat i fragilitat front a les actuacions de l'home. No obstant això, la valoració del paisatge és una tasca complexa i difícil, perquè presenta inconvenients com la subjectivitat en l'avaluació de l'apreciació estètica del paisatge. La percepció d'un paisatge està condicionada per múltiples factors relacionats amb la personalitat de l'observador que els percep (mecanismes sensitius i perceptius inherents al mateix observador, condicionants educatius i culturals, relació de l'observador amb el paisatge, etc.).

Les propostes realitzades pel PIAT són molt generals perquè es tracta d'un Pla Director sectorial per a l'illa de Mallorca i per tant l'àmbit d'actuació és territorial. En conseqüència no es pot realitzar una avaluació dels efectes paisatgístics per actuacions detallades, sinó que tan sols es podrà fer una avaluació dels efectes derivats de les mesures adoptades.

Hem de tenir en compte que es tracta d'un estudi general que identifica el paisatge afectat pel PIAT, preveu els efectes que el desenvolupament de les propostes produirà i defineix, si escau, les mesures protectores, correctores o compensatòries dels mateixos efectes.

Algunes de les propostes deriven l'ordenació detallada a plans de desenvolupament, com plans especials. Així les mesures i l'anàlisi definitius només es podran fer quan es compti amb l'ordenació definitiva dels àmbits en qüestió.

1. METODOLOGIA

Entenent que paisatge és la qualitat perceptible del territori, i tenint en compte que és un dels principals recursos del turisme, o com a mínim, ha estat el principal recurs pel qual Mallorca ha esdevingut una destinació turística, fa que sigui fonamental considerar el vessant paisatgístic del territori en l'ordenació de l'activitat turística.

El primer objectiu de la diagnosi se centra en identificar aquesta diversitat paisatgística dintre de cada sistema turístic territorial a partir de la definició d'**unitats de paisatge**. Pel que fa a la definició de les unitats de paisatges del diferents sistemes turístic territorials, es pren com a punt de partida les 9 grans unitats de paisatge de l'illa que es defineixen al Pla Territorial de Mallorca, i també es prenen en consideració els 5 tipus de paisatge que s'identifiquen a l'Atlas de Los Paisajes de España del Ministerio de Medio Ambiente, dirigit per Rafael Mata Olmo i C Sanz Herráiz (2003).

En segon lloc, s'ha considerat important incorporar com a objectiu de la diagnosi, una valoració de les **potencialitats i fragilitats paisatgístiques** més significatives, així com de l'exposició visual, de manera que aquests aspectes permetin definir les prioritats en la conservació i gestió del paisatge com a principal recurs del turisme, i per tant tinguin rellevància en la definició dels àmbits turístics del present Pla.

Finalment, si el paisatge existeix en la mesura en què és percebut, s'ha considerat pertinent fer una petita valoració de l'exposició visual del paisatge de cadascun del sistemes turístics territorials, tenint en compta l'accessibilitat i la visibilitat des d'infraestructures de mobilitat, miradors o des de llocs d'afluència.

Per a l'anàlisi d'aquest punt, s'ha utilitzat també un mapa de cobertures del sòl elaborat per GAAT a partir de l'ortofotografia de SITIBSA de 2012, amb la llegenda de nivell 2 del Corine Land Cover, que s'ha creuat amb un model digital de pendents.

2. ANÀLISI I DIAGNOSI DEL PAISATGE DE MALLORCA

La principal raó de ser del turisme és la producció de paisatge o, dit d'una altra manera, el principal recurs del turisme és el paisatge, més que el sol o les platges.

Avui ja no resulta imprescindible insistir en aquesta estreta interdependència entre turisme i paisatge; hi ha un ampli acord al respecte. L'Organització Mundial de Turisme, la Secretaria d'Estat per al Medi Ambient, el Parlament Europeu, o els participants en qualssevol congrés de Turisme, insisteixen en aquesta relació entre turisme i paisatge.

En aquest sentit el paisatge s'ha de considerar un bé associat al producte turístic. I com el paisatge és un bé més escàs, i per tant es produeix una variació en la seva apreciació, els especialistes el consideren un bé econòmic. Podríem dir que es tracta d'un bé econòmic col·lectiu, ja que el seu gaudi (la natura, el paisatge agrícola ...), no és exclouïble ni exclusiu, i el consum del mateix per un individu no disminueix la quantitat disponible per la resta de consumidors. No és exclouïble perquè és per a tots, necessari i gratuït. No és exclusiu perquè no ha de ser per a uns pocs. En canvi és un bé escàs, i com bé econòmic escàs ha d'organitzar racionalment el seu ús.

Però el paisatge és un bé lliure i públic, perquè ha estat produït per la naturalesa o per la col·lectivitat, incorporant en aquesta accepció el paisatge construït. Sempre que hi ha aquests béns públics se solen donar externalitats associades, efectes externs, que si són perjudicials seran negatives. Aquestes externalitats negatives provoquen a la llarga un cost social, una repercussió diferida que haurà d'abonar en conjunt la pròpia societat.

Normalment en el procés d'elaboració d'un producte industrial tendeixen a produir-se, com hem comentat abans, externalitats negatives que afecten a tercers (fums a l'atmosfera, contaminació per abocaments a les conques ...) i que no produeixen implicacions directes en el producte elaborat. Cal tenir en compte que, no obstant això, no es podrien produir aquests elements negatius si a la llarga afectessin a la pròpia indústria, perquè aquesta deixaria de ser competitiva.

I això és el que aparentment es produeix a la indústria turística, aquestes externalitats negatives en l'elaboració del producte turístic (congestió dels àmbits turístics, destrucció o degradació del paisatge, qualitat de les aigües ...), que afecten la qualitat del que s'ofereix als turistes, i al mateix temps, als residents de l'àrea.

Però, com explicar aquesta paradoxa?. De fet, aquesta paradoxa pot ser producte en molts casos de la multiplicitat d'interessos que es produeixen sobre el territori, interessos fonamentals i contraposats, de les empreses turístiques, de serveis o constructores, dels consumidors. És obvi que la degradació no interessa a l'hoteler, a l'operador turístic o al prestador de serveis, que es veuen perjudicats en el seu negoci.

Però en canvi no perjudica directament al constructor de carreteres o al promotor immobiliari, que desapareixen després de la seva intervenció.

La degradació d'un territori turístic guarda una relació directa amb aquesta contraposició. Al seu torn afecta la rendibilitat de les empreses, la mateixa valoració de l'oferta turística (menor capacitat adquisitiva dels visitants, menor afluència, estada mitjana, inversió...).

En aquestes circumstàncies resulta recomanable, o fins i tot imprescindible, l'adopció de mesures correctores de diversos tipus, i entre elles, les que assegurin un ús correcte del recurs paisatge, el seu manteniment i, si escau millora, incidint, si és possible en la conducta dels agents, a fi de que tinguin en compte el cost de producció i conservació d'aquest recurs.

Es podria doncs considerar com a objectiu la retribució del recurs paisatge, no tant la seva valoració monetària, pretensió vana conceptualment, com recalquen diversos estudis relatius a la valoració dels beneficis i costos ambientals. Sí, en canvi, la seva retribució, directament o indirectament, mitjançant diversos mecanismes (regulació administrativa, pacte, transferències ...).

Unitats de paisatge

L'illa de Mallorca compta amb un patrimoni paisatgístic singular i molt divers, especialment tenint en compte la seva dimensió reduïda al tractar-se d'un territori insular. El seu paisatge mediterrani es veu enriquit per la seva estructura geomorfològica amb elements molt contundents com són la Serra Tramuntana, les Serres de Llevant, les grans Badies del Nord i del Sud de l'illa, el Pla i altres fites singulars com són el massís de Randa. Per altra banda, cal ressaltar la presència de microtopografies que diversifiquen encara més les estructures paisatgístiques de l'illa creant múltiples patrons. Aquesta diversitat es veu reflectida també en la identitat que s'ha construït al voltant de les particularitats territorials i les dinàmiques tant històriques com a recents que han marcat l'illa de manera global i també local.

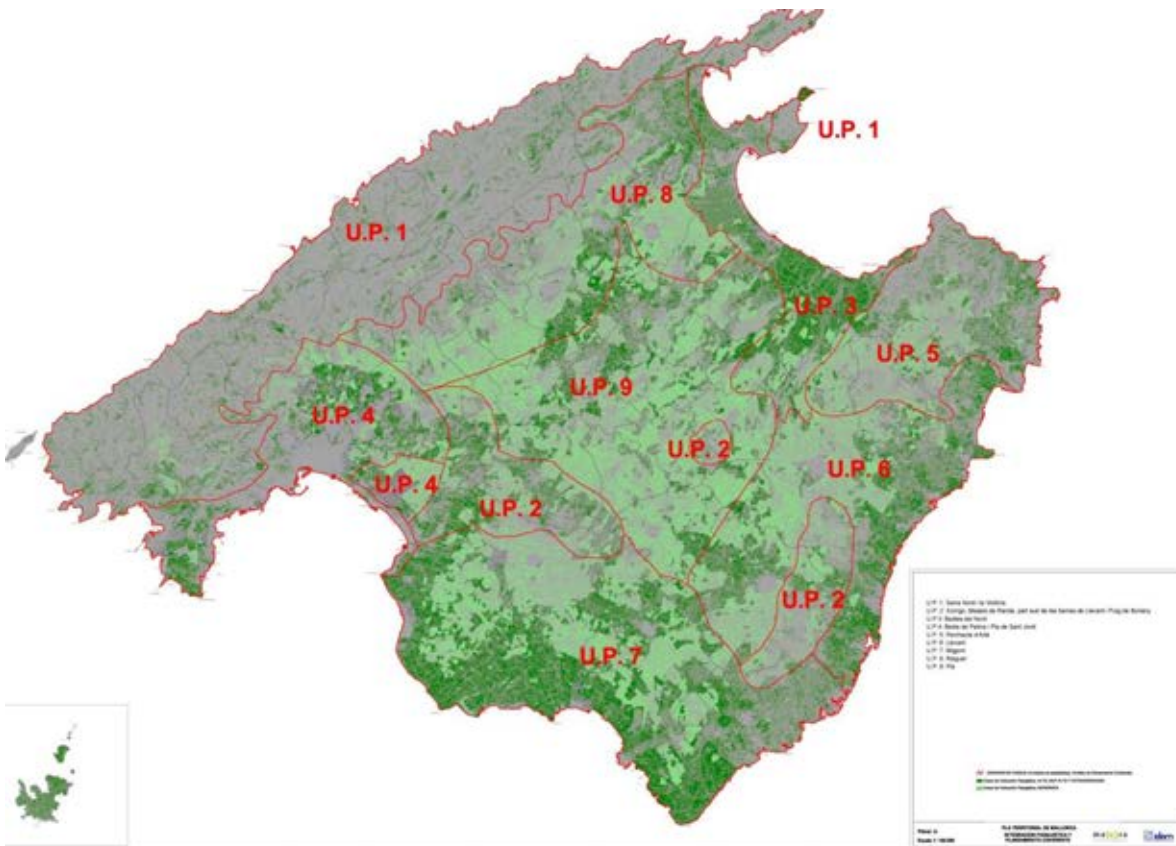
El Pla Territorial Insular de Mallorca (PTIM 2004) classifica la diversitat paisatgística insular en **nou unitats de paisatge** i aquestes són, alhora, resultat de l'agregació de 42 peces menors que tenen un paisatge més definit i concret.

- UP1 Serra Nord i la Victoria. El PTI distingia en aquesta unitat tres zones segons l'altura (culminal, mitjana i litoral) i tres zones segons la situació geogràfica (nord, centre, sud). La qual cosa donava lloc a 9 subunitats.
Litoral nord: Formentor, Cala de Sant Vicenç, Cap Pinar (La Victòria).
Litoral centre: Cala Tuent, Port de Sóller, Port de Valldemossa.
Litoral sud: Banyalbufar, Port d'Andratx, sa Dragonera.
Mitjana nord: Vall d'en March, Ternelles, Vall de l'Aixarell.
Mitjana centre: Lluc, embassaments, Valldemossa.
Mitjana sud: Esporles, Puigpunyent, Galilea.
Culminal nord: Tomir, Puig Roig, Puig Caragoler.
Culminal mitjà: Puig Major, Massanella, l'Ofre.
Culminal sud: Teix, Serra de Planissi, Galatzó.
- UP2 Xorriego, Massís de Randa, Part Sud de les Serres de Llevant i Puig de Bonany. Aquesta unitat, definida pel PTI, abasta les zones muntanyoses que ocupen la part central de l'illa, des de Xorriego a Ponent, passant pel Massís de Randa i Bonany al pla, fins a Sant Salvador i Santueri a llevant.
- UP3 Badies del Nord. Aquesta unitat paisatgística quedava definida per les badies de Pollença i Alcúdia. Estenent-se des del torrent de na Borges al sud-est fins al Port de Pollença al nord-oest. Es tracta d'una unitat litoral amb importants centres turístics (Port de Pollença, Port d'Alcúdia, Can Picafort) que a la vegada inclou les dues principals zones humides de l'illa s'Albufereta i s'Albufera.

- UP4. Badia de Palma i Pla de Sant Jordi. Aquesta unitat definida en el pla territorial inclou àrees molt urbanitzades, tant al litoral com a l'interior (a l'àrea metropolitana de la ciutat). Al litoral i als dos costats de la ciutat hi ha els centres turístics de Calvià i de la Platja de Palma. A la part central de la badia es troba el nucli antic i amb zones com el Passeig Marítim, Terreno, Molinar/Cala Gamba, que presenten exemples d'arquitectura anterior al turisme de masses que comença als anys seixanta. Cap a l'interior es troben l'exemple de la ciutat, fins a la via de cintura, així com les àrees suburbanes i polígons industrials a una franja exterior a aquesta via de cintura. En aquesta àrea suburbana s'hi troben pobles dormitori com Gènova, sa Vileta, Son Roca, Son Sardina, Son Espanyol. Finalment, integra aquesta unitat el Pla de sant Jordi, zona de cultius intensius i hortes.
- UP 5 Península d'Artà. Aquesta unitat queda integrada per tres àmbits: les muntanyes d'Artà, dominades per càrritx i pràcticament sense masses arbòries, al centre l'àrea plana d'Artà i voltants amb les principals poblacions tradicionals i terres de conreu, i a la costa a l'est, el litoral turístic.
- UP6 Llevant. Aquesta unitat recull la costa de oriental i les serres de Llevant de menor altura. Al litoral hi ha importants centres turístics com Cala Millor, Cala d'Or, Cales de Mallorca... entre espais litorals naturals que es conserven verges. Cap a l'interior hi ha entorns rurals amb llogarets com Son Carrió o Son Macià, i nuclis més grans com Sant Llorenç o Felanitx. El gran centre urbà de la UIP és Manacor.
- UP7 Migjorn. Conserva importants zones litorals naturals com es Trenc, Cap de ses Salines o Mondragó. Els centres turístics són més petits que a altres indrets i alguns principalment residencials (s'Estanyol, sa Ràpita, Colònia de Sant Jordi, Cala Santanyí. Cap a l'interior de la unitat es poden distingir dues subunitats la Marina de Lluçmajor (zona extensa de vegetació natural, principalment arbustiva) i les zones rurals entorn als pobles de Lluçmajor, Campos, Santanyí i ses Salines.
- UP8 Raiguer. Integra des de la falda meridional de la Serra de Tramuntana fins a zones més planes al sud de les poblacions (Santa Maria, Consell, Binissalem...). Aquesta unitat integra també l'Horta de Muro i sa Pobla i el gran centre urbà d'Inca.
- UP9 Pla. Constitueix un paisatge rural homogeni a l'interior de Mallorca. Es distingeix una àmbit al nord dominat pel cultiu d'arbres de secà (Santa Eugènia, Sencelles, Costitx, Llubí...) i un altre al sud dominat per argiles blanques apropiades pel conreu de cereals (Algaida, Porreres, Petra, Santa Margalida, Sineu...).

El plànol d'ordenació del PTIM, d'Integració i planejament coherent, recull la delimitació de les 9 unitats de paisatge i defineix dos graus de valoració paisatgística del territori: un Alt, molt alt i extraordinari, i un altre Moderat. En termes generals, tota la franja litoral tant agrícola com natural, té un grau de valoració alt, molt alt i extraordinari, al igual que tot el territori de la Serra de Tramuntana, a excepció d'algunes valls agrícoles interiors. També es considera de valor alt el paisatge natural en relleu de les Serres de Llevant, Massís de Randa, Puig Bonany i Turons de Pòrtol fins les Costes de Xorriego. El paisatge agrícola planer de l'interior de l'illa, es considera de valor paisatgístic moderat, alternat amb algunes àrees de valor alt, molt alt i excepcional, que es corresponen amb part de les planes agrícoles dels nuclis de capçalera i les microtopografies del Pla.

En termes generals, sembla que el valor més elevat s'assigna per una banda, als àmbits més naturals de l'illa, però per l'altre, a aquells espais més exposats o més

Font: Pla Territorial Insular de Mallorca (PTIM 2004)

- Serres Bètiques Mallorca
 - Serra de Tramuntana Oriental
 - Serra de Tramuntana Occidental i Serra de na Burguesa
 - Litoral turístic oriental de la Serra de Tramuntana
 - Serres d'Artà
 - Serres de Llevant meridionals
 - Litoral turístic de la serra de Llevant
 - Massís de Randa-Galdent
- Plans interiors de Mallorca
 - Plans del Raiguer
 - Es Pla
 - Plans de Manacor i Felanitx
 - Plans de Llucmajor
- Plans litorals de Mallorca
 - Marina Meridional de Llucmajor

Depressió de Campos
Marina de Santanyí
Marina de Llevant

- Badies de Mallorca

Badia i Pla de Palma
Badia i Pla d'Alcúdia
Badia de Pollença

- Illes Menors i Illots Baleàrics

Sa Dragonera
Arxipèlag de Cabrera
Illots Mallorquins

Quant a la **identificació i definició de les unitats de paisatge del present PIAT**, s'han creuat diferents variables com són la forma física del territori, els usos i cobertes del sòl, els assentaments, les infraestructures, les dinàmiques del territori i els trets identitaris més reconeguts de l'illa. Pel que fa al cas de la Serra Tramuntana, donada la seva singularitat i complexitat, s'ha fet servir part de la proposta d'unitats de paisatge recollides a la Publicació *"Proyectar el Territorio de un Paisaje cultural. La Serra de Tramuntana, parque territorial"* (UPC 2009).

A partir d'aquesta primera aproximació metodològica, i amb l'objectiu de delimitar les unitats en coherència amb la realitat turística-territorial de l'illa, es van introduir també els següents criteris:

- Diferenciar el caràcter paisatgístic del litoral.
- Identificar àmbits turístics homogenis.
- Vincular els recursos turístics i paisatgístic principals d'un àmbit turístic dintre de la mateixa unitat.
- Delimitar unitats independents per a les principals conurbacions i zones turístiques de l'illa.
- Incorporar l'entorn immediat de segona línia pel que fa als fronts litorals més urbanitzats.
- Identificar els patrons de contrast dels paisatges aparentment més homogenis, per tal de reconèixer les diferents unitats que el conformen.

Com a resultat final es delimiten 46 unitats de paisatge a les quals cal afegir, l'Arxipèlag de Cabrera i Sa Dragonera, les quals es consideren unitats paisatgístiques independents per la seva condició d'insularitat. Aquestes unitats de paisatge representen el marc de referència, o l'àmbit d'influència, pel que fa a les estratègies d'intervenció dels diferents àmbits turístics que seran objecte del Pla (*vegeu plànol I-7*).

- 1- Península de Formentor
- 2- Vall de Pollença
- 3- Litoral turístic de Pollença
- 4- Muntanyes d'es Cap Pinar
- 5- Horta de Sa Pobla
- 6- Litoral turístic d'Alcúdia

- 7- Corredor de Binicabell – Son Bauló – Son Real – Na Borges
- 8- Península d'Artà i Serra de Calicant
- 9- Planes d'Artà
- 10- Cales de Llevant Nord
- 11- Litoral turístic de Cala Millor
- 12- Pla de Manacor i Felanitx
- 13- Serres de Llevant Sud
- 14- Cales de Llevant Central
- 15- Ses Salines – Llevant Meridional
- 16- Cap de Ses Salines
- 17- Litoral turístic Platja d'es Trenc
- 18- Depressió de Campos
- 19- Marina de Lluçmajor
- 20- Pla de Lluçmajor
- 21- Turons de Pòrtol - Costes de Xorrigo
- 22- Pla de Sant Jordi
- 23- Litoral turístic Platja de Palma
- 24- Litoral Molinar-Coll d'en Rabassa
- 25- Ciutat compacta
- 26- Ciutat fragmentada
- 27- S'Horta de Dalt
- 28- Serra na Burguesa
- 29- Litoral turístic Badia de Palma Ponent
- 30- Plana de Son Ferrer – Son Bugadellles
- 31- Cap de Cala Figuera
- 32- Litoral turístic Cales de Ponent
- 33- Valls agrícoles de Andratx-Calvià
- 34- La Trapa-es Galatzó
- 35- Estellencs-Deià
- 36- Fonts de Palma
- 37- Vall de Sóller
- 38- Vall d'Alaró-Orient
- 39- Cims de Mallorca
- 40- Litoral Nord
- 41- Raiguer de Muntanya
- 42- Samontà d'es Raiguer
- 43- Raiguer d'es Pla

44- Corredor Santa Eugenia-Muro

45- Massís Central

46- Es Pla central

Incidència del Turisme en la transformació del paisatge

Pel que fa a l'evolució del paisatge de l'illa, l'activitat agrícola tradicional ha transformat i configurat de manera transcendent el seu paisatge al llarg dels segles. De fet, gran part dels elements paisatgístics més valorats deriven d'aquesta activitat: les marjades, les infraestructures hidràuliques, la forma del parcel·lari, les rutes i els camins rurals, les cases de pagès, les possessions, etc. No obstant això, al llarg de l'història més recent, podríem dir que la pressió de l'activitat turística (inclòs el turisme residencial) ha generat grans transformacions en el paisatge de l'illa, amb grans impactes, molt especialment a la franja litoral, tot i que les noves dinàmiques que s'estan generant al voltant del turisme, tant per la millora de la mobilitat com per les noves formes d'allotjament, fan que aquesta pressió comenci a tenir efecte també cap als paisatges de l'interior de l'illa.

En aquest sentit, la valoració de les fragilitats paisatgístiques s'entenen a partir de la proliferació irracional i fora d'escala dels fenòmens turístics com a una interferència al territori. Per tant, les fragilitats del paisatge de Mallorca es troben en aquells llocs on s'han produït interferències sobre les dinàmiques que fan possible la configuració d'un paisatge determinat, normalment valorat per les seves condicions naturals, històriques, estètiques i/o socials. Així doncs, a més de les fragilitats visuals que aquests fenòmens generen sobre els paisatges percebuts donada l'alteració de les seves qualitats harmòniques, podríem reconèixer també diverses fragilitats en la configuració del paisatge, derivades de l'activitat turística. Pel que fa **al turisme litoral**, de caràcter massiu, vinculat molt especialment al boom dels 70, podem assenyalar les següents:

- Conurbacions turístiques que actuen com a barrera entre el paisatge litoral i el paisatge de l'interior.
- Alteració geomorfològica del litoral penya-segat amb vessants totalment edificades.
- Assentaments o instal·lacions turístiques litorals situades sobre paisatges dunars, zones humides o desembocadures de torrents.
- Instal·lacions i equipaments turístics, aparcaments inclosos, en espais d'alta sensibilitat ambiental com són els espais protegits o el litoral verge, posant en perill el paisatge tant per la seva implantació com per la pressió dels fluxos generats.
- Abocaments dins la mar, per la saturació d'infraestructures en temporada alta, amb conseqüències sobre el paisatge marí, especialment pel que fa als boscos de posidònia...

Quant a les noves **formes de turisme emergent**, com són les estades turístiques en habitatges, amb un increment molt significatiu durant els darrers anys, podem destacar noves problemàtiques que incideixen sobre el paisatge, generant nous focus d'alarma principalment a l'interior de l'illa. Factors com la seva ubicació en entorn rurals o en trames extensives urbanes d'un elevat consum territorial i altres condicions del fenomen com la difusió de l'oferta arreu del territori, i la mobilitat obligada que comporta en la majoria de casos, suposen una incidència directa en el paisatge a més de la petjada ecològica significativa. Entre les principals fragilitats paisatgístiques podem destacar aquelles vinculades al sòl rústic davant la tendència en augment i no controlat del fenomen, tot i que s'ha de dir que es tracta de dinàmiques que ja fa dècades que existeixen en el camp mallorquí i que s'estan agreujant amb les noves modalitats de turisme:

- Paisatges agrícoles periurbans, fragmentats per la presència d'edificació difusa no vinculada a l'activitat agrícola, derivant per exemple en un increment de cultius abandonats, amb la conseqüent degradació del paisatge tradicional.
- Substitució dels elements tradicionals per instal·lacions alienes com piscines i tanques en lloc de safareigs i marjades...
- Pressió sobre infraestructures que configuren el paisatge tradicional no dimensionades per a l'afluència turística: camins rurals, pous, etc. amb la conseqüent alteració de la seva configuració...

Davant aquestes alarmes o fets, cal formular les estratègies o mecanismes de regulació, contenció o compensació que permetin articular aquestes noves formes de turisme amb la posada en valor del paisatge propi de Mallorca per tal d'evitar conseqüències com les que ha patit el paisatge litoral de l'illa.

Pressió turística sobre el paisatge *(Vegeu Plànol I.8 Pressió sobre els recursos turístics)*

Pel que fa a la **pressió turística del paisatge** en termes d'afluència i freqüentació, no hi ha dades objectives que siguin homogènies arreu del territori insular per tal de mesurar el seu impacte. Per aquest motiu, a partir de la informació de la web "Panoramio", s'ha fet una anàlisi estimativa de la freqüentació d'espais de l'illa segons el nombre de fotos/km², interpretant que els indrets amb una major concentració de fotografies són els més freqüentats i per tant poden patir una major pressió (ja sigui per part de turistes o residents). A partir dels resultats obtinguts, reflectits al plànol de Diagnosi D-6 "Diagnosi de la pressió sobre recursos turístics" es fa una valoració general de la pressió sobre els paisatges de l'illa en termes de freqüentació, i seguidament es realitza una estimació del que representa aquesta pressió sobre els paisatges que es troben dintre d'espais naturals protegits.

A grans trets, cal destacar la concentració de visites al llarg de la franja litoral de l'illa, a la Serra de Tramuntana i al centre de Palma ciutat. La majoria de nuclis d'interior també presenten una certa rellevància de visites principalment Pollença, Artà, Manacor, Felanitx, Sineu, Inca i Andratx.

Segons aquests resultats, els **paisatges més pressionats** en termes de freqüentació coincidarien fonamentalment amb l'entorn de totes les zones turístiques del litoral, afegint a més els paisatges aïllats de la platja d'es Trenc i del Cap de Ses Salines. Pel que fa als punts neuràlgics de la Serra de Tramuntana cal assenyalar la Península de Formentor, principalment el mirador des Colomer, la Platja de Formentor i el Cap de Formentor; i tot l'àmbit central de la Serra on cal destacar l'entorn de marjades i vinyes de Banyalbufar, els paisatges vinculats a la ruta de miradors de l'Arxiduc Lluís Salvador, entre Valldemossa i Deià, amb una afluència significativa en el mirador de sa Foradada, les cales aïllades de Cala Tuent Sa Calobra i el Torrent de Pareis. Cap a l'interior de muntanya cal assenyalar el Barranc de Biniaraix, el paisatge dels pantans Pla de Cúber i es Gorg Blau i l'entorn del Monestir de Lluc. Vinculats a les Valls, tot i que amb una menor incidència, cal mencionar el paisatge del Torrent de Coanegra i el Salt d'es Freu. Tots aquests paisatges formen part de l'àmbit millor connectat per les rutes senderistes, especialment la Ruta de Pedra en sec, malgrat que la mobilitat en vehicle privat és un dels factors de pressió més rellevant sobre tot aquest territori. Pel que fa a l'interior de l'illa, segons els resultats obtinguts, cal assenyalar el Puig de Randa i el Puig de Sant Salvador, com els entorns aïllats més freqüentats, tot i que en termes generals, es el territori que presenta menys visites, a excepció dels seus nuclis.

Quant als **paisatges en espais naturals protegits**, no cal redundar sobre la pressió que pateixen tant el Paratge Natural Serra de Tramuntana, com els Monuments

Naturals Torrent de Pares i Ses Fonts Ufanes tenint en compte el que s'ha exposat prèviament. Sí que cal incidir en la pressió significativa del Parc Natural Mondragó, particularment pel que fa a la franja litoral, vinculada a les platges aïllades de Cala Mondragó i s'Amarador. El Parc natural compta amb un aparcament habilitat com a punt d'arribada, des d'on s'accedeix a les platges a peu i als diferents itineraris de senderisme.

Cal destacar també la pressió que pateix el Parc Natural de l'Albufera de Mallorca. La bona accessibilitat, l'adaptació d'itineraris dintre de l'espai natural i la seva proximitat a la zona turística de platja de Muro, son factors determinants. És diferent el cas de la Reserva Natural Especial de S'Albufereta, la qual presenta una pressió menys significativa en termes de freqüentació, tot i que la implantació d'instal·lacions turístiques dintre del seu àmbit ha suposat una alteració important en la seva configuració paisatgística.

El Parc Natural i les dues Reserves de Llevant presenten una menor pressió. Condicions com la seva topografia i la comunicació poc directe amb les zones turístiques de l'entorn poden actuar com a mecanismes dissuasius. Finalment, el factor d'insularitat del Parc Nacional de Cabrera i del Parc Natural Sa Dragonera, juntament amb altres condicions de restricció, suposen una menor pressió de visites respecte a altres espais naturals protegits de l'illa, tot i que la pressió del paisatge litoral sí que es pot arribar a considerar molt significativa per l'afluència d'embarcacions.

Potencialitats del paisatge com a eix vertebrador de les intervencions en àmbits turístics

En relació a les potencialitats del paisatge, s'aposta per la identificació dels elements o estructures paisatgístiques que poden influir positivament en la posada en valor dels àmbits turístics de l'illa, mitjançant la diversificació dels recursos, la generació de sinergies positives amb el seu entorn i la millora dels aspectes més conflictius derivats de la mateixa zona en termes de saturació, degradació, etc. En aquest sentit, cal contemplar:

- Estructures paisatgístiques a prioritzar com són els connectors ambientals (torrents) entre litoral i muntanya o corredors paisatgístics agrícoles o forestals, tant per posar en relació diferents tipus de paisatge i afegir-hi nous valors com per enriquir la configuració de paisatges de baixa qualitat.
- Valors singulars siguin estètics, ecològics, productius, socials o d'altre tipus que calgui destacar dintre d'uns determinats tipus de paisatges com a elements o configuracions singulars.
- Paisatges de transició que permetin assolir la pressió que existeix en paisatges més vulnerables o que es troben en risc per la seva elevada sensibilitat ambiental.

A les fitxes de diagnosi dels diferents Sistemes Turístics Territorials s'identifiquen aquelles potencialitats que s'estimen més importants, així com les principals fragilitats existents o d'alarma que cal afrontar davant el Turisme.

3. ANÀLISI I DIAGNOSI DEL PAISATGE PES SISTEMES TURÍSTICS TERRITORIALS

Badies del Nord

Unitats de Paisatge

Penínsules de Formentor i Muntanyes d'es Cap Pinar

Aquests sistemes de muntanyes delimiten física i visualment les badies de Pollença i Alcúdia, així com les valls i planes agrícoles que hi desemboquen, juntament amb la

Península d'Artà. En la part litoral configuren tot un seguit de cales i petites platges d'un elevat valor paisatgístic i alberguen zones turístiques de baixa densitat.

Vall de Pollença

Està conformada per diferents torrents que desemboquen en la Badia de Pollença i s'Albufereta. Hi predomina el paisatge productiu de secà, alternat amb els turons que sobresurten a mode de fites. La proliferació d'habitatges unifamiliars al sòl rústic destinades al lloguer turístic es molt significativa.

Horta de Sa Pobla

Paisatge agrícola de regadiu amb una forta identitat territorial, tant pel seu valor productiu com per la seva dimensió. La seva singularitat es pot atribuir també a la seva posició com a paisatge de transició entre s'Albufera, el Raiguer i es Pla. Cal destacar la presència dels molins d'aigua en la seva configuració paisatgística.

Litoral turístic de Pollença i Alcúdia

El paisatge del litoral de les Badies està conformat principalment per un sistema de platja que alberga una sèrie de conurbacions turístiques. Un dels trets més significatius i singulars d'aquest paisatge és la presència de zones humides com la de s'Albufereta, però principalment la de s'Albufera que per extensió i estat de conservació, es la més significativa a nivell insular.

Corredor de Binicalbell - Son Bauló – Son Real – Na Borges

Els Torrents de Son Bauló, el de Son Real i el de na Borges marquen de manera contundent aquest paisatge on s'alternen àrees de Bosc mixt i Garriga als voltants del torrents amb prats i herbacis de secà.

Corredor Santa Eugènia-Muro

La microtopografia del Pla entra dins la Badia d'Alcúdia amb un paisatge agrícola mixt. Un mosaic d'arbres fruitals de secà en petites parcel·les regulars situades en els punts més alts, que s'alternen amb petites extensions de cultius herbacis generant un interessant patró de contrast entre les alçades dels diferents cultius i la variació de la exposició visual del paisatge.

Potencialitats i fragilitats

La potencialitat paisatgística més rellevant d'aquest sistema és la seva diversitat de paisatges i per tant, de recursos. L'aigua és un dels elements essencials i més significatius en la configuració dels paisatges d'aquest sistema, tant per la presència de les zones humides de s'Albufera i s'Albufereta i les extenses platges, com pels diferents torrents que actuen com a connectors naturals entre la Badia i els paisatges de l'interior de la Serra Tramuntana o es Pla. Gairebé tot el sistema compta amb un grau de valoració paisatgística alt, molt alt i excepcional segons el PTIM, fet que ratifica el potencial de tots els seus recursos paisatgístics.

No obstant això, la incidència del turisme sobre el seu litoral ha estat molt significativa. La presència de les conurbacions i zones turístiques del litoral ha vulnerat de manera directa aquests paisatges. Pel que fa a les zones humides, aquestes pateixen una gran pressió tant per les dinàmiques del seu voltant com per l'afluència massiva de visitants. El paisatge dunar pateix també una important pressió no sols per l'elevada ocupació de les platges, sinó també per la implantació de les zones turístiques de primera línia.

Pel que fa a la incidència del turisme sobre el paisatge de la segona línia, l'alteració ve donada per la implantació d'infraestructures de serveis, equipaments i/o instal·lacions d'oferta complementària, així com per l'edificació difusa destinada en gran mesura al lloguer turístic vacacional.

Exposició visual

La topografia planera i oberta de les badies fa que les visuals des de les diferents infraestructures de mobilitat i des dels punts elevats sigui molt oberta i per tant, sigui un paisatge molt exposat. Les grans infraestructures com les depuradores, la Central tèrmica, les línies d'alta tensió, generen un impacte visual significatiu, així com els polígons industrials i els límits o àrees de creixements dels diferents nuclis i zones turístiques.

Les principals carenes de les muntanyes que tanquen les Badies actuen com a teló de fons. A més, alberguen les principals fites i punts miradors panoràmics cap a la resta del territori.

Península de Llevant

Unitats de paisatge

Península d'Artà i Serra de Calicant

Aquesta unitat actua com a paisatge de transició entre es Pla de Manacor, Sant Llorenç des Cardassar i les Planes d'Artà, alternant entorns naturals i agrícoles. El massís d'Artà és la principal fita geomorfològica d'aquest conjunt. La Serra de Calicant alterna paisatges de suaus relleus, on hi predomina la vegetació d'ullastres, amb plans ondulats de cultius d'arbres fruiters i prats de secà. Pel que fa al litoral, cal destacar les diverses cales verges d'alt valor ambiental i paisatgístic.

Planes d'Artà

Configurada principalment pel paisatge agrícola vinculat al nucli d'Artà i Capdepera. Al voltant dels nuclis, dominen els cultius de prats i fruiters de secà. El parcel·lari, petit, pateix una important pressió d'edificacions. Al peus de les diferents serres predomina l'estructura agroforestal de prats i oliveres alternades amb bosc mixt i pinar. La presència d'edificacions en aquest entorn es escàs i es vinculen principalment a l'activitat agrícola.

Pla de Manacor

Aquesta unitat unifica l'entorn agrari del nucli de Manacor i Sant Llorenç des Cardassar. Als voltants de Manacor, la matriu paisatgística principal és la de cultius de prats de secà, mentre que a l'entorn de Sant Llorenç, la diversitat de cultius es major i amb un parcel·lari més fragmentat. Als voltants immediats dels nuclis trobam un paisatge periurbà salpicat per grans equipaments, infraestructures de serveis i de mobilitat, edificació difusa al sòl rústic, etc.

Cales de Llevant Nord

Està conformada pel litoral natural i turístic del nord de Llevant, i es troba estructurada per un sistema de cales emmarcades per diferents punts d'interès natural i paisatgístic que sobresurten sobre el litoral. Les muntanyes de Son Jordi actuen com a límit físic entre aquesta unitat i el litoral turístic de Cala Millor. A excepció de Cala Rajada, hi predomina el turisme residencial en urbanitzacions de baixa densitat localitzades en les falde litorals de les muntanyes.

Litoral turístic de Cala Millor

Aquesta unitat de paisatge ocupa la franja central de la costa de Llevant, entre es Cap des Pinar i la zona turística de Portopetro. En primera línia està conformada principalment per la conurbació turística de Cala Millor i el sistema de platges situades entre es Cap des Pinar, Punta de n'Amer i Punta Rasa. El paisatge de segona línia és principalment agrícola de secà i predominen els ametllers i oliveres alternats amb prats que recorren al llarg dels torrents de Ca n'Amer i Xiclatí entre d'altres.

Potencialitats i Fragilitats paisatgístiques

La singularitat més contundent d'aquest sistema és el patró de contrast generat per la presència de fites geomorfològiques, com són les Serres de Llevant Nord, alternades amb les planes agrícoles de secà que s'estenen des del samontà fins a la franja litoral.

Aquesta estructura paisatgística es veu complementada amb un sistema de torrents que connecten les Serres de l'interior amb el litoral, alhora que configuren nous patrons com són els petits mosaics agroforestals amb prats de secà i bosc mixt.

El grau de valoració paisatgística es alt, molt alt i excepcional segons el PTIM. El paisatge d'interior compta amb un grau de valoració paisatgístic moderat. Tot i així cal destacar l'ús agrícola tradicional i la presència significativa dels ametllers al pla, i les oliveres al samontà com a potencial paisatgístic del sistema.

Quant a les principals fragilitats paisatgístiques, cal tenir en compte que la majoria de zones turístiques del litoral es situen al voltant de les cales coincidint en molt de casos amb la desembocadura de torrents que es veuen vulnerats tant per l'edificació, com per la pressió de les dinàmiques de la zona. Per altra banda, la presència no ordenada d'usos i instal·lacions turístiques o mixtes en l'entorn agrícola periurbà, així com la difusió de edificació, ha derivat en l'abandó i degradació del paisatge posterior de les zones turístiques del litoral.

Davant la pressió de l'afluència turística cal destacar l'entorn de les zones turístiques de Cala Mesquida, Cala Rajada, Canyamel i Cala Millor-s'Illet. Els paisatges més vulnerables en aquest sentit són les platges aïllades de Cala Torta i Cala Mitjana, la Punta des Far, Cap Vermell i la Punta de n'Amer. Pel que fa al Parc Natural de Llevant la freqüentació no sembla ser significativa.

Exposició visual

Aquest sistema presenta una elevada exposició visual. Les Serres de Llevant Nord, principalment el massís d'Artà, dibuixa un dels *skylines* més importants de l'illa. A més a més, l'activitat de senderisme i els recorreguts vinculats al Parc Natural de Llevant, contribueixen a la percepció d'aquest paisatge muntanyós i del paisatge dels voltants a través de les diferents fites-miradors. El fet de que hi predomini la vegetació de garriga garanteix alts graus de visibilitat sobre les Badies i la Costa de Llevant.

Costa de Llevant Sud

Unitats de paisatge

Serres de Llevant Sud

A les Serres de Llevant meridional hi predomina la matriu forestal. Cap a migjorn, predomina la vegetació d'ullastres alternada amb cultius de secà. El paisatge agrari es desenvolupa principalment al samontà i al llarg dels corredors que discorren entre les Serres.

Pla de Felanitx

Paisatge productiu al voltant del nucli de Felanitx, situat entre la Serres meridionals de Llevant i el Pla central. Cap al Pla hi predominen els prats de secà en un parcel·lari més ampli permetent visuals molt obertes que ofereixen com a principal referent territorial les Serres meridionals de Llevant, i molt especialment, la fita del puig de Sant Salvador. Vinculat al nucli, cal destacar la fita del Calvari.

El usos periurbans com serveis, bosses d'equipament, indústries, etc. són de caràcter puntual i es concentren al llarg dels accessos del nucli. És significativa la presència d'activitats extractives al voltant del nucli.

Cales de Llevant Central

Franja localitzada entre els peus de les serres meridionals i la costa, des de Porto Cristo fins a Portocolom. El litoral de les cales està configurat per un seguit de torrents i penya-segats. En la franja de la primera línia predomina la vegetació de garrigues, excepte en la desembocadura de torrents conformada per bosc mixt i la presència puntual de zones turístiques. El Paisatge de la segona línia, està format principalment per mosaics agroforestals.

Ses Salines – Llevant Meridional

Aquesta unitat es situa entre Portocolom, el Cap de ses Salines i els peus de les Serres de Llevant meridionals. El litoral està configurat per penya-segats i les desembocadures del sistema de torrents, que donen lloc a les cales i petits ports naturals on s'ubiquen els nuclis de costa i les zones turístiques.. A excepció de Portocolom, Portopetro i Cala d'Or, a la resta de zones hi predomina el turisme residencial en urbanitzacions de baixa densitat envoltades pel paisatge natural de primera línia, principalment forestal.

El paisatge agrícola, es desenvolupa sobre el pla litoral de segona línia fins als peus de les Serres de Llevant meridionals i Santanyí, fins a ses Salines. Hi predominen tot tipus de cultius de secà sobre un parcel·lari de minifundis. La presència d'edificació difusa és significativa, especialment al llarg dels accessos al litoral i al voltant dels principals nuclis.

Potencialitats i Fragilitats paisatgístiques

A diferència d'altres sistemes, la matriu de paisatges que componen aquest sistema turístic territorial, és més homogènia. A més, a excepció de les serres i algunes àrees de latifundis, el paisatge agrícola, té un nivell d'antropització important. Per tant, les potencialitats residirien en aquells paisatges naturals i agrícoles que millor conserven la seva estructura paisatgística, i que a més, generen patrons de contrast singulars dintre de la matriu general. En aquest sentit, cal destacar els mosaics agroforestals que es troben en la segona línia de les cales de llevant centrals, així com la primera línia de penya-segats en estat verge, amb una considerable franja de garriga que es troba entre Cales de Mallorca i s'Estany d'en Mas. Per altra banda, els corredors agrícoles que travessen les Serres Meridionals de Llevant compten amb el contrast de les serres en primer pla i genera un joc de visuals combinant les variables de relleu, tipus de cultiu i barreja amb la component forestal dels peus de les serres. D'una forma semblant, el samontà orientat cap a Felanitx, presenta una estructura singular de contrastos en relació al paisatge del Pla amb el qual limita.

Per una altra banda, es consideren molt rellevants els connectors ambientals entre el litoral i les Serres de Llevant Sud localitzats en la franja central, al llarg dels diferents torrents. De fet, tot l'espai litoral i les àrees més naturals de les Serres, compten amb un grau de valoració paisatgística alt, molt alt i excepcional d'acord amb el PTIM, al igual que l'entorn agrícola de Felanitx cap al Pla de Mallorca.

No obstant això, les zones turístiques ubicades en el litoral comporten una fragilitat davant el potencial de connectivitat. Quant al paisatge agrícola que ocupa la plana litoral, s'ha de dir que presenta moltes alteracions en la seva estructura paisatgística original, fet donat en part per les pressions que les noves dinàmiques alienes a l'activitat li generen. Aquest fet està vinculat en part al fenomen d'estades turístiques en habitatges en sòl rústic, molt significatiu en aquest territori, especialment cap al sud.

Pel que fa a la incidència del turisme en termes de freqüentació, cal assenyalar la pressió que rep l'entorn de totes les zones turístiques al llarg del litoral, tot i que cal destacar el Parc Natural de Mondragó com a espai vulnerable davant aquest impacte, i les cales aïllades del sistema per les externalitats negatives que es generen en quant a mobilitat i aparcaments. Cap a l'interior del sistema, destaca el Puig de San Salvador.

Exposició visual

Les Serres de Llevant meridionals actuen com a teló de fons de la costa de llevant sud i de la part del Pla amb la qual limiten. El punt més elevat, Sant Salvador, és la seva principal fita tot i que al llarg de les Serres trobem l'ermita de Santa Llúcia (Manacor), el castell de Santueri (Felanitx) i el Santuari de Consolació (Santanyí).

La plana litoral ofereix en general visual llunyanes sobre el seu territori, tot i que no des de la mar, a excepció del tram de carretera elevat sobre el samontà, al pas pels pobles de s'Horta i es Calonge, des d'on es té una vista panoràmica sobre la costa i s'aprecien vistes de la mar. Degut a la topografia planera, la fragilitat visual es elevada davant qualsevol tipus d'obstacle, especialment quan solen ser interferències alienes al paisatge.

Migjorn

Unitats de paisatge

Marina de Lluçmajor

El paisatge de la Marina de Lluçmajor és significatiu tant per la seva extensió com per la diversitat de patrons que presenta. Configura tota la plana litoral amb una estructura de latifundis de prats i ametllers, que conformen "illes" dintre de la matriu forestal d'ullastres i bosc mixt, al llarg d'una topografia plana i extensa fins arribar al litoral penya-segat, on hi predomina la vegetació d'ullastres. El litoral configura cales d'especial valor paisatgístic com Cala Pi. També s'hi ubiquen urbanitzacions turístiques de baixa densitat com Vallgornera i Cala Pi.

Depressió de Campos

Aquesta unitat està configurada pel paisatge agrícola de secà, envoltat per corredors de bosc mixt i pinar, amb el nucli de Campos com a centre. Té una forta presència d'edificacions en sòl rústic, especialment al llarg de l'eix que connecta Campos amb la Colònia de San Jordi, amb una certa alteració de l'estructura tradicional, ja sigui per l'ús residencial i/o turístic o altres usos periurbans.

Litoral turístic Platja d'es Trenc

Litoral configurat pel sistema de platges i zones turístiques de la Colònia de Sant Jordi, Sa Ràpita i s'Estanyol. Cal destacar el paisatge des Trenc, conformat pel gran sistema dunar de la primera línia, així com pel salobrar i l'estructura agrícola de la franja posterior. És significativa la pressió a la qual es troba sotmès aquest espai, així com la proliferació d'edificacions residencials, d'ús turístic, situades en segona línia, al llarg dels accessos.

Ses Salines-Llevant Meridional

Paisatge mixt de segona línia conformat per un mosaic agrícola de latifundis i minifundis on predominen tot tipus de cultius de secà. La presència d'edificació difusa és significativa, especialment al llarg dels accessos i al voltant dels nuclis. Als límits amb la depressió de Campos, la matriu agrícola es barreja amb masses forestals de bosc mixt i ullastres.

Cap de Ses Salines

Unitat singular d'un elevat interès ambiental i d'una gran diversitat paisatgística, que configura el paratge més meridional de l'illa. Aquest paisatge està conformat per un mosaic de latifundis de secà alternats principalment amb masses d'ullastres i bosc mixt. El litoral situat cap a Llevant, penya-segat i de caràcter més rocós, presenta algunes cales verges, amb un paisatge agrícola que arriba pràcticament fins a la línia de costa. Cap a migjorn predomina l'entorn natural amb la configuració de platges,

sistemes dunars i pinars. Cal ressaltar la presència de masses d'aigua com es Tamarells i s'Estany de ses Gambes.

Potencialitats i Fragilitats paisatgístiques

La diversitat i barreja de tipus de paisatges naturals i productius tradicionals dóna lloc a múltiples ecotons que doten d'un especial valor qualitatiu als paisatges més singulars d'aquest sistema.

Els patrons de contrast entre els prats de secà i la vegetació d'arbrat en la Marina de Lluçmajor, són la base de la riquesa visual d'aquest paisatge. Cal destacar com a paisatges potencials, aquells mosaics més singulars, com és el cas de l'espai que actua com a paisatge de transició amb la depressió de Campos, on s'inverteix la proporció dels elements, es a dir, petites parcel·les de prats s'alternen principalment amb latifundis de fruiters i bosc mixt.

El paisatge de Ses Salines configura un corredor que actua com a paisatge de transició entre les diferents unitats que l'envolten. Per tant, té una doble funció potencial. Per una banda, com a corredor paisatgístic, connectant el paisatge del cap de Ses Salines amb el massís de Randa.

Per altra banda, té un valor potencial com a paisatge també entre el litoral del Llevant Meridional i les platges del Trenc, sotmeses a una important pressió turística.

En termes generals, tot el sistema compta amb un grau de valoració paisatgística alt, molt alt i excepcional d'acord amb el PTIM, a excepció d'una part del paisatge agrícola de la depressió de Campos, entre els nuclis de Campos i Ses Salines, que té un grau de valoració moderat.

Pel que fa a les fragilitats del sistema, se'n podrien reconèixer per una banda, l'alteració del paisatge periurbà de Campos, l'alteració i/o substitució dels patrons del paisatge agrícola a l'entorn de les zones turístiques del litoral i la pressió de càrrega turística sobre les platges del sistema, així com les dinàmiques associades sobre els paisatges dels voltants.

Exposició visual

Les masses forestals que es troben a la banda litoral i al costat de la Marina, actuen com a referents visuals, mentre que cap a l'interior, sobresurt el Massís de Randa com a paisatge de referència. La topografia plana i extensa de la Marina de Lluçmajor, permet un horitzó llunyà, però contrastat entre plans de prats i masses d'arbrat. No obstant això, l'obertura o tancament de visuals és aleatori, per tant la visibilitat, en funció de l'extensió de la component paisatgística, sigui boscosa o agrícola, pot ser molt homogènia. Amb una topografia semblant, la depressió de Campos presenta un camp completament obert pel predomini de prats i la presència d'erms. Per tant, presenta una exposició visual molt elevada i molt fràgil davant l'alteració de l'estructura paisatgística tradicional original.

Platja de Palma – Cap Blanc

Unitats de paisatge

Costes de Xorriço

Aquesta unitat configura la corona perimetral del paisatge metropolità, des dels turons de Pòrtol fins arribar al torrent de Son Verí. La vessant amb els cursos d'aigua que desemboquen al Pla de Sant Jordi, configura una franja on hi predomina la matriu forestal d'ullastres, mentre que cap a la Platja de Palma, el Torrent d'es Jueus i de Son

Verí presenten una estructura paisatgística de mosaics alternant una matriu d'ullastrar, pinar i bosc mixt amb cultius de prats, fruiters i ametllers.

Pla de Lluçmajor

Al Pla de Lluçmajor hi predomina el paisatge agrícola de minifundis. La matriu de prats de secà, està barrejada amb altres cultius com els fruiters, i molt especialment els ametllers. Cap al límit amb el paisatge de la Marina de Lluçmajor, el patró agrícola canvia i la matriu de fruiters i ametllers es barreja amb el mosaic agroforestal de la Marina.

Marina de Lluçmajor

Configura tota la plana litoral amb una estructura de latifundis de prats i ametllers, alternada amb una matriu forestal d'ullastres i bosc mixt. A primera línia hi predomina la vegetació de garriga. El litoral està configurat pels penya-segats compresos entre Cap Enderrocat i Cap Blanc d'un elevat valor natural i paisatgístic. A primera línia hi trobam urbanitzacions turístiques de baixa densitat amb alguns complexos d'apartaments.

Litoral turístic Platja de Palma

Podem distingir dos trams. El primer d'ells està configurat per l'extensa platja de s'Arenal de caràcter homogeni, compresa entre el port de Can Pastilla i el Port de s'Arenal, que vincula una diversitat de teixits en primera i segona línia de mar oferint un paisatge urbà heterogeni tant en termes de composició com de qualitat. Es troba delimitat en la part posterior per l'autopista, presentant un entorn periurbà mixt i de baixa qualitat.

El segon tram, entre el Port de s'Arenal i Cala Blava, està configurat per un litoral rocós de cales, on predomina el turisme residencial en urbanitzacions de baixa densitat. Són d'especial interès paisatgístic les pedreres del litoral.

Potencialitats i Fragilitats paisatgístiques

Com a principal potencialitat d'aquest sistema cal destacar dos connectors ambientals i paisatgístics. Un, conformat pel mosaic agroforestal del torrent des Jueus, i l'altre, de caràcter eminentment paisatgístic, valora un recorregut d'ametllers considerant la concentració elevada d'aquest element, a través dels latifundis que parteixen del litoral de la Marina fins arribar al Pla de Lluçmajor, i continuant cap al sistema des Pla on hi ha el Massís de Randa. En relació al Pla de Lluçmajor, cal destacar com a paisatge singular, el canvi de matriu agrícola que té lloc als voltants dels límits del Pla, on la matriu és de fruiters o ametllers, i no és de prats com a la resta del Pla, fet que dóna lloc a un patró paisatgístic diferenciat

Per altra banda, els patrons de contrast entre els prats de secà i la vegetació d'arbrat en la Marina de Lluçmajor, són la base de la riquesa visual d'aquest paisatge.

Pel que fa al grau de valoració paisatgística del PTIM, es considera alt, molt alt i excepcional el paisatge del Torrent d'es Jueus i les Costes de Xorriego, així com tota la franja litoral de la Marina de Lluçmajor. La segona línia agrícola fins a la plana de Lluçmajor és de valor moderat, tot i que la major part dels potencials paisatgístics del sistema es concentren en aquests espais.

La conurbació turística de Platja de Palma comporta gran part de les fragilitats detectades. Pel que fa al paisatge natural, el sistema dunar vinculat a la platja ha estat completament substituït pels diferents teixits turístics que s'han desenvolupat en la franja litoral. En aquest sentit, petits fragments del paisatge romanent, com es el cas de la zona humida de ses Fontanelles o masses de pinars, es troben en un estat de vulnerabilitat elevat, degut a les dinàmiques especulatives de la zona.

En la mateixa línia, la conurbació de Platja de Palma, juntament amb l'autopista, constitueix una barrera física entre el paisatge del litoral i el paisatge de segona línia. La configuració dels corredors ambientals, com el torrent des Jueus, es troba alterada en el seu pas per la trama urbana. En aquest sentit, la superació de barreres i l'articulació d'aquests paisatges d'especial interès amb la zona turística Platja de Palma, és fonamental com a part de l'estratègia per a una requalificació de l'àmbit.

L'estructura del paisatge agrícola posterior vinculat a la zona turística, alberga tot tipus d'interferències com són pedreres, instal·lacions esportives, karts, aparcaments de cotxes de lloguer, entre d'altres. En el cas de Lluçmajor, l'espai periurbà també alberga polígons i altres usos, especialment als accessos del nucli, que alteren la configuració pròpia d'aquests nuclis i del paisatge dels voltants.

Exposició visual

A excepció del massís de Randa, la configuració topogràfica del sistema no ofereix telons de fons o fites geomorfològiques significatives, tot i que les Costes de Xorrijo configuren un referent visual des del pla de Sant Jordi.

L'autopista ofereix una percepció visual limitada dels paisatges dels voltants. Precisament, la mateixa topografia i la desproporció d'aquest eix en relació a la mida i escala de l'estructura paisatgística impossibilita la visibilitat dels elements que donen harmonia al conjunt.

Els paisatges productius del pla de Lluçmajor, o del pla de Sant Jordi, estan molt més exposats visualment que els paisatges alternats amb matius forestals, per tant, la seva fragilitat visual sumada a la pressió que pateixen aquest espais comporta una vulnerabilitat significativa.

L'autopista comporta una important fragilitat visual ja que al llarg d'aquest eix i especialment als accessos de les diferents zones turístiques i principals nuclis, es concentren grans cartells de publicitat i les activitats que més impacte generen en el paisatge.

Àrea Metropolitana

Unitats de paisatge

S'Horta de Dalt

Aquesta unitat és el paisatge receptor d'aigua dels torrents que baixen de la Serra de Tramuntana a través de les diferents valls, conformant l'entorn agrari metropolità cap al nord. La plana agrícola de secà, és de caràcter mixt, amb cultius, d'ametllers, fruiters, prats i oliveres en parcel·les de mida irregular. El paisatge manté la seva estructura paisatgística a excepció de la presència de conjunts d'urbanitzacions, parcel·lacions, edificacions disperses, infraestructures de caràcter insular com la universitat de l'UIB i el Parc Bit i instal·lacions d'alt impacte com l'àrea de tractament de residus de Son Reus.

Serra Na Burguesa

Paisatge natural, amb una matiu forestal dominant, conformada per pinars i garriga. Constitueix una de les principals fites paisatgístiques de l'entorn metropolità. Degut a la seva condició limítrof amb el paisatge urbà, ha estat sotmès a processos d'urbanització puntual com es el cas dels barris de Gènova i la urbanització de Son Vida, entre altres.

Ciutat fragmentada

Conformada pels barris de Palma i Marratxí i les bosses de polígons industrials i de serveis que es situen per fora de la via de cintura. El tret principal d'aquest paisatge urbà, és la seva condició fragmentada degut a les franges d'interstícis entre les

diferents barriades, quasi totes antics pobles del voltants de la ciutat o urbanitzacions de baixa densitat.

Ciutat compacta

Aquesta unitat està delimitada per la via de cintura, per tant integra els paisatges urbans del casc antic de Palma, l'eixample i altres barris on la principal característica es la seva condició compacta en termes de teixits i el seu caràcter eminentment urbà.

Litoral Molinar-Coll d'en Rabassa

Aquesta unitat engloba els barris del Molinar i Coll d'en Rabassa. La primera línia és residencial, alternada amb serveis de restauració i hostaleria. Presenta petits ports nàutics, un passeig, i la platja de Ciutat Jardí, a més d'altres zones de bany urbanes, amb un elevat nivell de freqüentació.

Pla de Sant Jordi

Paisatge agrícola d'especial valor productiu amb una identitat prou significativa dintre de l'àrea metropolitana. Hi predominen els cultius de regadiu amb la presència puntual de prats. Alberga també diferents barris aïllats de Palma. Aquest paisatge es troba salpicat per tot tipus d'infraestructures i instal·lacions de serveis i de mobilitat però principalment, es troba marcat per la presència de l'aeroport de Son Sant Joan. No obstant això, conserva gran part dels cultius en estat actiu, i manté parcialment la seva estructura paisatgística agrícola amb els molins.

Turons de Pòrtol - Costes de Xorriego

Aquesta unitat configura la corona perimetral del paisatge metropolità. Les Costes de Xorriego ocupen la franja d'inflexió entre la Marina de Lluçmajor i es Pla de Sant Jordi, mentre que els turons de Pòrtol, actuen com a límit físic i visual respecte al Raiguer i es Pla. Per tant, el component natural, agrícola i urbà estan presents en la seva estructura paisatgística, donant lloc a un paisatge mixt.. Als peus de les costes, la matriu forestal s'alterna amb el paisatge agrícola de minifundis de secà fent la transició cap als camps de regadiu que composen la unitat paisatgística del pla de Sant Jordi. En direcció al Pla i al Raiguer, la configuració agrícola ve donada pel samontà dels turons.

Potencialitats i Fragilitats paisatgístiques

S'Horta de Dalt i el Pla de Sant Jordi, conformen la corona agrícola de l'entorn metropolità. El seu valor productiu front a les dinàmiques urbanes del sistema, suposen un valor significatiu. La seva potencialitat per esdevenir en el seu conjunt un parc agrari, garanteix la gestió per mantenir no només la seva capacitat productiva, sinó també, els valors socials i culturals d'aquest paisatges. La corona perimetral d'aquest sistema territorial compta amb un grau de valoració paisatgística alt, molt alt i excepcional d'acord amb el PTIM. En aquest sentit, cal destacar el seu potencial com a paisatges de transició per assolir la millora paisatgística i de qualitat ambiental de l'àmbit urbà de l'àrea metropolitana.

Pel que fa a la incidència del turisme, cal assenyalar l'enorme pressió que pateix el centre històric de Palma sobre el seu paisatge urbà i els seus valors patrimonials, en termes d'afluència. L'elevada concentració de turistes i visitants comporten fragilitats molt significatives com per exemple la percepció de saturació, l'alteració de la seva identitat, la congestió de l'espai públic etc.

Altres fragilitats rellevants d'aquest sistema estan associades a les problemàtiques pròpies del paisatge urbà. Pel que fa a la ciutat compacta, es detecta la manca d'espais lliures significatius i estructurals que siguin coherents amb la realitat climàtica i el suport físic de la ciutat. Quant a la ciutat fragmentada, els intersticis acaben

generant paisatges de baixa qualitat paisatgística. No obstant això, tenen un potencial important per esdevenir espais lliures i connectors amb els paisatges dels voltants.

A més de les fragilitats pròpies de qualsevol entorn urbà sobre el paisatge, en aquest cas s'ha de considerar la condició de capitalitat insular. En aquest sentit, la concentració de diverses infraestructures de caràcter insular, com l'aeroport, l'àrea de tractament de residus, depuradores, sobre una porció molt limitada de territori com és l'entorn metropolità, suposa un impacte ambiental i paisatgístic molt significatiu que requereix de mesures compensatòries.

Exposició visual

L'exposició visual del Pla de Sant Jordi és la més elevada de tota l'illa, ja que és el paisatge de referència en l'arribada i sortida de vols de l'aeroport de Son Sant Joan. De la mateixa manera, el front litoral de la ciutat de Palma, té una exposició visual rellevant i singular des de les embarcacions, creuers i vaixells que arriben al Port de Palma.

Per altra banda, les Costes de Xorrigó actuen com un gran amfiteatre amb vistes sobre la Badia de Palma, des del seu punt d'inflexió més elevat. La Serra de na Burguesa i altres fites internes de la ciutat com el Castell de Bellver, són punts miradors significatius del paisatge urbà de l'entorn metropolità.

Litoral de Ponent

Unitats de paisatge

Valls d'Andratx i Calvià

Unitat configurada per les valls agrícoles interiors de Calvià i Andratx amb paisatges característics de conreus de secà, fruiters i horts, emmarcats per les muntanyes amb boscs de pinars i vegetació de garriga. Cal destacar aquells paisatges agrícoles amb una rellevant identitat territorial dintre del sistema turístic com són l'horta d'Andratx i la vall de Galatzó. La part litoral de la unitat inclou la zona turística de Sant Elm.

Litoral turístic Cales de Ponent

Litoral conformat per les cales de ponent i les zones turístiques. Emmarcat per l'espai agrícola i forestal posterior i per les diferents puntes que sobresurten sobre el litoral on s'assenten diverses urbanitzacions de turisme residencial. El Toro, Santa Ponça, Costa de la Calma Peguera, Camp de Mar i Port d'Andratx són les principals zones turístiques d'aquesta conurbació.

Cap de Cala Figuera

Paisatge natural d'especial interès ambiental i paisatgístic. Conformat principalment per pinars en el seu interior, i per vegetació de garriga i roquissar en la franja litoral, on cal destacar el penya-segat entre l'illa del Toro i Morro d'en Feliu. El far del cap, actua com a fita mirador d'aquesta unitat. El Cap de Cala Figuera interromp les conurbacions turístiques de la Badia de Palma i del litoral de ponent, actuant com a paisatge també.

Plana de Son Ferrer-Son Bugadelles

En aquesta Plana coexisteixen paisatges diversos com són l'agrícola tradicional; camps de golf; barris concebuts inicialment com a lloc de residència dels treballadors de les zones turístiques i el Polígon industrial de Son Bugadelles. Per una altra banda, la presència de turons amb pinars i el patrimoni arqueològic existent suposen valors singulars dintre d'aquesta unitat.

Serra de na Burguesa

Paisatge natural, amb una matriu forestal dominant, conformada per pinars i garriga. Constitueix una de les principals fites paisatgístiques de l'entorn metropolità. Degut a

la seva condició limítrof amb el paisatge urbà del litoral i de l'àrea metropolitana, ha estat sotmès a processos d'urbanització puntual.

Litoral turístic Badia de Palma Ponent

Comprèn la conurbació turística que abasta des de Cala Major fins a Portal Vells, limitada en la part posterior per l'autopista. El Litoral, està configurat per tot un seguit de cales i platges sotmeses de manera significativa a les pressions i dinàmiques derivades del turisme de sol i platja. En termes generals, la primera línia està ocupada per instal·lacions o complexos hotelers, mentre que a la segona línia s'han ubicat les urbanitzacions de baixa densitat de turisme residencial. Hi alberga diversos ports nàutics. En segona línia encara trobam alguns romanents de bosc i/o parcel·les agrícoles intersticials.

Potencialitats i Fragilitats paisatgístiques

El contrast de paisatges naturals i agraris d'un elevat interès ambiental paisatgístic, amb les zones urbanitzades del litoral, fa que els paisatges intermedis tinguin un elevat valor des del punt de vista estratègic. Aquests es podrien arribar a considerar com un gran parc central per tal d'absorbir part de la pressió que exerceixen les zones turístiques sobre altres paisatges més vulnerables. En aquest sentit, el grau de valoració paisatgística és alt, molt alt i excepcional, no tan sol dels espais de major valor natural, sinó de tots els paisatges que componen el sistema, d'acord amb el PTIM.

Per una altra banda, el contrast de les Valls agrícoles amb l'entorn muntanyós, els situa com a paisatges singulars. A més, el seu caràcter de corredors fa que tinguin un interès especial com a connectors ambientals i paisatgístics de la franja litoral amb el paisatge interior de la Serra Tramuntana.

El desenvolupament de les conurbacions i zones turístiques ha suposat una vulnerabilitat directa sobre el paisatge litoral que va motivar el turisme. Paisatges com el sistema dunar, han estat substituïts completament. Les urbanitzacions de baixa densitat que s'han assentant sobre les vessants de les muntanyes litorals, suposen una interferència que altera l'estructura d'aquest paisatge com a teló de fons i referent visual del litoral.

El paisatge agrari de segona línia, fronterer amb les conurbacions turístiques, ha estat salpicat pels diferents usos perirubans i infraestructures. Els recursos turístics aliens a les característiques de l'entorn han substituït gran part d'aquest paisatge, especialment en la plana de Son Ferrer-Son Bugadelles. Altres paisatges singulars de segona línia, com les zones humides de Magaluf, han estat urbanitzades, i l'àmbit romanent es troba en vies d'extinció.

Pel que fa a la pressió del paisatge en termes de freqüentació, pràcticament tota la franja litoral és la que té major incidència, fet vinculat a les zones turístiques del sistema. Cal destacar la pressió sobre part del paisatge del Cap de Cala Figuera, principalment a l'entorn de Cala Figuera.

Exposició visual

En termes generals, la topografia muntanyosa i forestal, alternada amb valls, i la barrera que comporten les zones turístiques del litoral, impedeix visuals obertes sobre el paisatge de tot el sistema, donant lloc a visibilitats sobre unitats molt concretes.

Com a referents paisatgístics, cal ressaltar la Serra de na Burguesa, respecte al litoral de la Badia de Palma; les Puntetes litorals de les Cales de Ponent, així com les muntanyes de segona línia que configuren el límit occidental de la Serra de Tramuntana.

Serra de Tramuntana

Unitats de paisatge

La Trapa – Es Galatzó

Unitat localitzada al sector sud-occidental de la Serra de Tramuntana. Conformada per un litoral penya-segat abrupte i poc accessible. Hi predomina principalment la vegetació de garriga.

Estellencs-Deià

A excepció de la Vall agrícola de Valldemossa, aquesta unitat de paisatge està formada pels diferents nuclis de costa que se situen al llarg del litoral occidental de la Serra Tramuntana amb les seves respectives cales i ports. Es troben envoltants pel paisatge agrícola de marjades que limiten amb el paisatge forestal de l'entorn, amb predomini d'alzines.

Fonts de Palma

Paisatges configurats per les valls agrícoles que conflueixen en l'espai metropolità.. Aquestes valls presenten dos tipus d'estructures. Les valls de la meitat sud de la unitat, com són les Valls de Puigpunyent o d'Esporles, entre d'altres, són més estretes, i per tant es troben encaixades entre cims. Cap a la meitat nord de la unitat, les valls són més obertes amb presència de marjades, com es el cas de la vall de Bunyola.

Vall de Sóller

Unitat singular de la Serra Tramuntana amb una diversitat paisatgística rellevant plena de contrastos, on interactuen la vall, les muntanyes i el litoral. El paisatge agrícola presenta dues estructures paisatgístiques que configuren la identitat de la unitat. L'entorn dels nuclis de Sóller i Biniaraix està conformat pel paisatge de l'horta amb la presència significativa d'edificacions. Mentre que, cap als vessants de les muntanyes que envolten la vall, predomina el paisatge de marjades i amb escassa presència d'edificacions, excepte als nuclis com és el cas de Fornalutx, que també ha emprat com a patró de creixement el sistema de marjades. La platja i el Port de Sóller, on predomina l'ús turístic, configuren el paisatge litoral de la unitat, envoltat per bosc mixt, i per garriga en el Cap Gros.

Vall d'Alaró-Orient

La Vall d'Orient, discorre entre la Serra d'Alfàbia, on predomina l'alzinar, i la comuna de Bunyola i Puig d'Alaró, on predominen les marjades agrícoles i la vegetació de garriga i bosc mixt. El paisatge agrícola de la Vall d'Alaró, està conformat principalment per fruiters, ametllers i oliveres. El puig d'Alaró, juntament amb el Puig de s'Alcadena, emmarquen l'entrada de la vall d'Alaró cap a la vall de Orient, comunicant els paisatges del Raiguer i la Serra Tramuntana.

Litoral Nord

Paisatge de caràcter natural amb zones de penya-segats i muntanyes litorals on predominen els roquissars. La segona línia, configura una sèrie de valls i planes interiors amb cultius de secà, envoltades de garrigues i bosc mixt. Cal destacar la presència del monestir de Lluc que juntament amb la vall agrícola d'Albarca, configuren un paisatge singular dintre d'aquesta unitat. També compta amb elements d'especial interès paisatgístic d'elevada aflluència turística com són el Torrent de Pareis i sa Calobra.

Cims de Mallorca

Aquesta unitat està conformada pels cims de referència insular: Puig de l'Ofre, Puig des Tossals Verds, Puig de Massanella, Puig Tomir, i el més alt de tota l'illa, el Puig Major. Predominen els roquissars als punts més alts, i el bosc d'alzina i garriga en la

resta de la unitat. Alberga en el seu interior els embassaments del Gorg Blau i de Cúber.

Raiguer de Muntanya

La unitat paisatgística del Raiguer de Muntanya alterna la matriu forestal de pinars amb el paisatge agrícola de vinyes i oliveres de muntanya, vinculats als nuclis del samontà.

Potencialitats i Fragilitats paisatgístiques

La Serra Tramuntana ha estat un paisatge construït al llarg dels segles. Es l'alineació muntanyosa més gran de l'illa. Configura un gran territori singular a nivell insular i aparentment d'una gran homogeneïtat paisatgística amb tres elements principals: mar, muntanyes (àrees forestals) i zones agrícoles de valls i planes. Davant el predomini de la matriu forestal de muntanya d'elevada sensibilitat ambiental, les valls agrícoles comporten un potencial com a paisatges de transició dintre de la Serra establint diversos corredors paisatgístics. La pràctica totalitat del sistema té un grau de valoració paisatgística elevat segons el PTIM.

La Serra Tramuntana té un notable patrimoni immaterial. Per una banda, representa una extensió significativa de diverses cultures mediterrànies. Per l'altra, compta amb l'aportació d'una mirada sensible pictòrica i literària per part dels artistes i escriptors que han viscut aquest territori.

Com a fragilitats paisatgístiques, cal ressaltar-ne dues principalment. La singularitat d'aquest paisatge, ha generat una enorme pressió, tant per part de residents com de turistes. Per una altra banda, la configuració paisatgística de la Serra està vinculada principalment a activitats productives tradicionals que han donat forma a la seva estructura i per tant són les que han permès la gestió dels seus paisatges. L'abandó successiu d'aquests tipus d'activitats posa en crisi la seva estructura i la gestió d'aquests paisatges.

Exposició visual

La Serra Tramuntana es el principal teló de fons de l'illa. Els cims principals actuen com a fites de referència insular, ja que pràcticament són visibles des de qualsevol indret de les Badies i el Pla. A més, la mateixa serra, actua com un espai mirador des del qual es poden percebre tot tipus de paisatges: la magnificència del seu litoral penya-segat; les valls interiors i els patrons de contrast que generen amb les muntanyes i els boscos, així com les visuals panoràmiques cap a l'interior de l'illa, ja siguin les badies o el mateix Pla de Mallorca.

Raiguer

Unitats de paisatge

Raiguer d'es Pla

Aquesta unitat alberga els nuclis de la plana des Raiguer .. Discorren per aquest paisatge importants canals de comunicació com l'autopista que connecta les Badies del Nord i del Sud; i el tren que connecta l'entorn metropolità amb el Pla de Mallorca. El paisatge està caracteritzat per un parcel·lari de minifundis amb un mosaic d'ametllers, fruiters, horta i prats de secà. El parcel·lari es troba molt més fragmentat als voltants dels nuclis, fet que genera una difusió d'edificacions rellevant en sòl rústic, especialment en el cas d'Inca. Els latifundis, vinculats a les possessions del Raiguer, tenen una presència puntual dintre d'aquest paisatge, però presenten un elevat valor en l'estructura paisatgística de la unitat.

Samontà d'es Raiguer

Unitat conformada pel paisatge agrícola del samontà i pels pobles situats als peus de la Serra com Alaró, Mancor de la Vall, Selva, Caimari, Campanet i Búger. Hi predominen les oliveres i garrovers, alternats amb masses forestals del samontà que donen lloc a petits mosaics agroforestals. La part baixa del samontà fins a la plana, presenta principalment ametllers i fruiters.

Potencialitats i Fragilitats paisatgístiques

Tot i el grau de valoració paisatgístic moderat de gairebé tot el sistema segons el PTIM, cal destacar dintre de les seves principals potencialitats, els torrents que discorren pel raiguer com a connectors ambientals i paisatgístics entre la Serra Tramuntana i es Pla de Mallorca, fins arribar també a la Badia d'Alcúdia a través del Torrent de San Miquel que travessa l'horta de Sa Pobra.

Pel que fa als patrons de contrast dintre del paisatge, trobem l'estructura parcel·laria de les possessions en latifundis, que apareixen de forma puntual dintre del paisatge agrari que presenta una matriu de minifundis. Igualment, la presència de línies o masses de bosc al samontà, torrents i turons, permet la configuració de petits paisatges agroforestals.

En relació a les fragilitats del paisatge, es detecten interferències sobre les vies de comunicació dels principals nuclis, produïdes per grans bosses de polígons que generen un important impacte. En el mateix sentit, els principals nuclis, especialment Inca, presenten un paisatge periurbà alterat i fora d'escala amb les proporcions de la estructura dels pobles i els voltants estrictament agrícoles, per la presència de naus, equipaments comarcals, instal·lacions esportives entre d'altres. La pressió sobre el paisatge en termes de freqüentació sembla no ser significativa.

En termes generals, la difusió d'edificació en sòl rústic aprofitant el parcel·lari de minifundis com a suport de creixement s'estén al llarg de tota la unitat, fet que suposa una problemàtica sobre l'entorn rústic propis de l'edificació dispersa, i que es veu agreujada per fenòmens com és el dels habitatges objecte d'estades turístiques, amb una incidència rellevant dintre d'aquest sistema.

Per altra banda, cal destacar també l'alteració del paisatge de samontà per la presència de diferents àrees extractives.

Exposició visual

La presència de l'autopista i el tren, fa que la franja del Raiguer sigui un paisatge molt exposat visualment. No obstant això, la xarxa de mobilitat secundària, permet la percepció de l'estructura i configuració del paisatge del Raiguer des d'una escala més propera amb el territori. La Serra Tramuntana actua com a teló de fons indubtable del Raiguer, de fet, permet que aquest teló pugui aparèixer tant en un primer pla amb el samontà, com en un pla llunyà, en contrast amb el paisatge agrícola més planer del Raiguer.

La fragilitat visual es permanent en el cas de la plana ja que qualsevol interferència en el paisatge es fàcilment visible.

Pla

Unitats de paisatge

Raiguer d'es Pla

Unitat conformada per la plana agrícola que ha estat disgregada dels pobles del Raiguer amb la construcció de l'autopista. Per tant, es troba emmarcada per dalt amb l'autopista, cap al sud pels turons de Pòrtol, cap a Llevant pels Torrents de Sencelles i de Vinagrella, i cap al nord pel turó amb l'Ermida de Santa Magdalena. Hi predominen els prats i especialment les vinyes vinculades a la producció vitivinícola.

Corredor Santa Eugènia-Muro

Aquesta unitat es situa entre el Raiguer des Pla i es Pla Central, per tant presenta una barreja de patrons agrícoles amb predomini de la matriu forestal. És la franja d'inflexió on conflueixin els torrents del Raiguer i diferents torrents del Pla, formant un corredor agroforestal que actua com a paisatge de transició entre les unitats limítrofes.

Es Pla central

Configura el cor d'aquest sistema turístic territorial.. Compta amb una estructura paisatgística singular dintre del Pla degut a la seva topografia ondulada amb petits turons que destaquen suaument sobre la plana. Damunt o al costat dels turons, s'assenten els pobles. El parcel·lari agrari de minifundis, amb cultius de secà i hort, s'alterna amb boscs mixts i pinars conformant mosaics a manera d'illes, sobre una gran matriu de latifundis de prats de seca que se situen en les extensions de territori més baixes i planes d'aquesta unitat.

Corredor de Binicalbell – Son Bauló – Son Real - Na Borges

El torrent de Binicabell, on predomina la vegetació de garrigues, i els torrents de Petra i na Borges amb una matriu d'ullastres, s'alternen amb prats de secà principalment, i altres cultius com a fruiters i ametllers, formant mosaics agroforestals de diferent tipus, en funció de si domina la component natural o agrícola.. Aquesta estructura paisatgística es veu enriquida amb una varietat de cultius amb configuracions diferents, en les franges de transició amb altres unitats de paisatge que formen part dels diferents sistemes turístics territorials.

Massís Central

El Massís de Randa es segurament la principal fita paisatgística del Pla de Mallorca. Està configurat per un conjunt de muntanyes, travessades per una sèrie de valls agrícoles d'un rellevant interès paisatgístic que connecten els dos vessants. El paisatge natural de les muntanyes està conformat per masses forestals de pinars, i per bosc mixt. Als punts més elevats predomina la vegetació de garriga. Les valls estan composades principalment per prats de secà i ametllers, alternats amb petites parcel·les de fruiters i altres cultius.

Pla de Manacor i Felanitx

Paisatge productiu al voltant del nucli de Manacor i Felanitx. Als voltants del nucli de Manacor, predominen fonamentalment els prats de secà en un parcel·lari que permet visuals molt obertes, oferint com a principal referent territorial les Serres meridionals de Llevant amb el Puig de Sant Salvador. En el cas de l'entorn de Felanitx, la matriu agrícola es compon principalment per prats de secà que s'alterna amb conjunts d'ametllers. Aquesta configuració presenta variacions en els seus límits amb altres unitats de paisatge. Cap als peus de les Serres de Llevant, el parcel·lari és més fragmentat i irregular degut al suau relleu del samontà. Està conformat per un mosaic d'ametllers, oliveres, petits prats i vinyes alternats amb pinars, bosc mixt i fins i tot petits bosc de ribera. La xarxa de petits camins discorren en general entre murs de pedra en sec. Les visuals s'obren i tanquen en funció del tipus de cultius i la presència o no de masses forestals. Cap al Pla Central, integra una franja de transició paisatgística, formada per un petit corredor al que dona lloc una inflexió en la

topografia. Està configurat per la presència de fruiters, prats i ametllers, i petites parcel·les amb bosc mixt.

El usos periurbans com serveis, bosses d'equipament, indústries, etc son de caràcter puntual i es concentren al llarg dels accessos als nuclis.

Potencialitats i Fragilitats paisatgístiques

Com a principal potencialitat del present sistema, cal destacar la microtopografia del Pla, que permet establir una multitud de variacions i patrons, ja sigui pel canvis en l'element predominant de la matriu (agrícola o forestal) com també pel contrast en l'estructura parcel·laria, segons s'alternen minifundis i latifundis. El grau de valoració paisatgística del PTIM a grans trets és moderat, tot i que assigna un grau alt, molt alt i excepcional al paisatge agroforestal del corredor Santa Eugenia-Muro i voltants del Puig de Santa Magdalena, reconeixent part d'aquest patrons que s'esmenten com a una de les seves principals potencialitats.

El Pla presenta en termes generals una fragilitat visual important degut precisament a la seva topografia planera amb una alta exposició des de les infraestructures i des de punts mínimament elevats sobre el territori, que coincideixen en molt de casos amb els pobles. Les interferències sobre el paisatge periurbà, i qualsevol tipus d'alteració de la seva estructura matriu, eminentment agrícola, presenta un alt nivell d'exposició. Per una altra banda, aquesta fragilitat pot ser entesa com un potencial, quan es tracta de paisatges d'un alta qualitat paisatgística que poden ser percebuts fàcilment.

La pressió turística no és significativa en aquest sistema pel que fa la freqüentació dels seus paisatges.

Exposició visual

Des d'aquest sistema és possible tenir com a referent visual, els tres referents insulars més significatius com són la Serra de Tramuntana, el Massís de Randa, especialment el puig de Randa, i les Serres de Llevant. A nivell intern del sistema cal destacar com a fites del paisatge el Puig de Santa Magdalena, el Puig de Bonany i el Puig de Sant Miquel. L'alta exposició visual del territori, permet establir més referents visuals com són els paisatges singulars dintre d'una matriu homogènia, com poden ser els corredors agroforestals amb predomini de bosc, o conjunts amb patrons de contrast com són els prats amb fruiters o ametllers.

PROPOSTES D'ORDENACIÓ DEL PAISATGE DES DEL PIAT

Es fa a continuació una relació d'aquelles actuacions del PIAT que tenen algun tipus d'interacció amb el paisatge.

A) Establiment de criteris per a la zonificació de les ETH, en concordança amb la LTIB, en referència a la comercialització d'estades turístiques en habitatges (ETH), s'estableixen els objectius i criteris necessaris perquè els Ajuntaments delimitin zones aptes per a la comercialització d'ETH, en el planejament urbanístic respectiu.

Els criteris per determinar les modalitats d'ETH que es consideraran aptes a les distintes zones segons el grau de pressió turística, són els següents:

a) Sol Rústic Comú: Es poden permetre els ETH365 unifamiliars i ETH60 unifamiliars en habitatges existents a la data d'aprovació inicial d'aquest PIAT.

b) Zones Turístiques: Es poden permetre els ETH365 unifamiliar i plurifamiliar i ETH60 unifamiliar i plurifamiliar

c) Zones Turístiques Saturades: Es poden permetre els ETH60 unifamiliar i plurifamiliar

d) Zones residencials: Es poden permetre els ETH365 unifamiliar i plurifamiliar i ETH60 unifamiliar i plurifamiliar

e) Zones residencials vulnerables: Es poden permetre els ETH60 unifamiliar i plurifamiliar, així com els ETH365 unifamiliar i plurifamiliar en edificis que figurin incorporats en un catàleg de patrimoni històric vigent.

6. D'acord amb el que estableix l'article 50.18 de la LTIB, sense excepció, no es permet l'inici de noves activitats de comercialització turística a habitatges residencials situats en sòl rústic protegit.

B) Es defineixen 6 Zones Turístiques Madures i Saturades (ZTM1). Peguera, Santa Ponça, Palmanova-Magaluf, Platja de Palma-s'Arenal, Cala Millor - Cala Bona - Son Moro – S'Illot i Cales de Mallorca. S'hauran d'ordenar mitjançant els Plans de Rehabilitació Turística Integral a redactar i aprovar pel CIM, encara que també es poden integrar en el Planejament municipal. La delimitació inclou àmbits territorials que van més enllà del límit de la zona turística.

Es defineixen criteris d'ordenació relacionats amb: millorar la qualitat dels teixits urbans, millorar la mobilitat (principalment aquella no motoritzada), establir xarxes d'espais lliures que connectin els espais urbans i exteriors, fomentar la reducció del nombre de places, renovació de la planta hotelera i afavorir el manteniment de la població resident, entre d'altres.

C) Es defineixen 3 Zones Turístiques Madures (ZTM2). Cala Rajada – Font de sa Cala, Can Picafort i Port d'Alcúdia. Aquests àmbits no seran delimitats detalladament pel PIAT, sinó que es remetrà la seva delimitació als planejaments urbanístics municipals. Només afecten espais urbans. S'hauran d'ordenar mitjançant plans especials o altres instruments urbanístics. L'objectiu principal dels quals és millorar la urbanització dels seus teixits.

D) El control d'accés i sobrecàrrega de les platges aïllades de Mallorca es realitzarà mitjançant la regulació i ordenació dels aparcaments que s'hauran de contemplar en els planejaments municipals quan aquests s'adaptin al PIAT o mitjançant Plans Especials específics. Si en el termini de dos anys de l'aprovació del PIAT els municipis no han iniciat aquests procediments, el Consell Insular podrà procedir a subrogar-se aquesta redacció.

E) Prohibir els camps de golf en qualsevol situació. Restaran prohibits en sòl rústic per la pressió que generen en aquesta classe de sòl.

F) Proposta d'una xarxa d'itineraris i centres d'interpretació. Amb la finalitat de redistribuir territorialment i temporalment la pressió del turisme es proposa una xarxa d'itineraris i centres d'interpretació i es preveuen directrius per la seva ubicació i disposició, principalment a les portes d'entrada dels espais naturals protegits de l'illa. Els centres d'interpretació són dotacions culturals, generalment de petita dimensió, que tenen com a funció fonamental promoure un aprenentatge creatiu, tot transmetent el significat del llegat cultural, natural o històric dels béns materials o immaterials d'un determinat territori. La seva distribució pot servir per orientar el reconeixement i gaudir d'aquests valors, i els mateixos recorreguts i distribució dels visitants que s'interessen per ells.

G) Directrius per a l'adequació ambiental i paisatgística i la integració de les zones turístiques en les àrees naturals properes. Elements com rieres, bosquets, turons i

altres, constitueixen fites d'identitat del paisatge dels àmbits turístics i urbans. Es pot procedir al seu reconeixement mitjançant plans especials per a la recuperació ambiental i paisatgística.

H) En els plans de desenvolupament d'aquest PIAT s'hauran d'introduir mesures d'integració paisatgística.

I) Prohibició de classificar nous urbans o urbanitzables que impliquin noves places turístiques. Els instruments dels que ja estiguin classificats i qualificats amb ús turístic hauran d'avaluar la capacitat de càrrega de les seves actuacions.

J) Disposició transitòria setena – Criteris paisatgístics generals. Com a criteris generals per a les mesures paisatgístiques contemplades en aquest Pla s'atendrà als principis, objectius i mesures contingudes en el Conveni Europeu del Paisatge al qual s'adherí el Consell de Mallorca per acord del plenari de 4 de febrer de 2008, amb el contingut i tal com venen estructurats a partir del document de "Bases per a una estratègia de paisatge de Mallorca" i als continguts al document "Estratègia de Paisatge del Consell de Mallorca" aprovat per acord del plenari de 14 de febrer de 2019.

VALORACIÓ DE LES PROPOSTES D'INTEGRACIÓ PAISATGÍSTICA.

MESURES

S'introdueixen a continuació algunes valoracions relacionades amb els efectes sobre el paisatge de les propostes del PIAT:

Es protegeixen els valors naturals i rurals del sòl rústic com a conseqüència de criteris de zonificació de les ETH. En conseqüència la mesura aconseguirà protegir els valors ambientals i paisatgístics del sòl rústic.

Un dels efectes postius de la mesura és que s'evitarà la pressió que pot generar el nou ús en la construcció de nous habitatges en sòl rústic.

Es fa una aposta per millorar la qualitat dels teixits urbans de les Zones Turístiques Madures. Tant a les ZTM1 com a les ZTM2 es preveuen mesures a desplegar pel plans de desenvolupament encaminades a la millora de la urbanització dels teixits urbans. Aquesta és una mesura que, a l'hora, ha de contribuir a millorar la qualitat ambiental i paisatgística de la destinació i fer-la més competitiva com a destinació turística.

Possibilitat d'increment de la pressió en algunes platges com a conseqüència de la regulació i ordenació d'aparcaments i accessos a platges aïllades. També es pot degradar el paisatge si es construeixen nous aparcaments. De moment només es tracta de criteris que s'hauran d'acabar detallant mitjançant plans especials, declaracions d'interès general, modificacions puntuals o revisions de planejament, i serà llavors, quan es podran identificar i avaluar correctament els efectes derivats.

Possibilitat d'increment de la pressió sobre alguns espais fruit de la proposta d'itineraris i centres d'interpretació. Es tracta, en qualsevol cas, d'actuacions de baix cost ambiental i destinades a la difusió del llegat cultural, natural o històric. En el moment actual de la planificació es fa difícil també establir algun tipus d'efecte, perquè tampoc es preveuen les ubicacions concretes dels centres, o dels itineraris previstos. Es proposa que es facin servir edificis existents.

Contenció del consum de territori i de recursos ambientals, amb la prohibició dels camps de golf en qualsevol situació. Es tracta de posar límits a aquells recursos

turístics que consumeixen més espai i recursos naturals, en una illa que ja pateix elevats graus d'ocupació.

Millora dels entorns paisatgístics de les Zones Turístiques. Amb la previsió de realitzar plans especials per a la recuperació ambiental i paisatgística de l'entorn de les zones turístiques i l'establiment de criteris al respecte s'aconseguirà una millor integració de les zones turístiques en les àrees naturals properes. Elements com rieres, bosquets, turons i altres, constitueixen fites d'identitat del paisatge dels àmbits turístics i urbans.

A part de les propostes estrictament lligades amb el paisatge, s'introdueixen mesures per a pal·liar els efectes de l'activitat turística sobre el paisatge. S'inclouen les següents mesures d'integració paisatgística:

- Les faroles de l'enllumenat públic hauran d'encaminar adequadament l'emissió de llum cap en terra, per evitar contaminació lumínica o soterrar el cablejat i resta d'instal·lacions tècniques.
- Les noves edificacions i els tancaments destinats allotjaments turístics i habitatges objecte d'ETH han d'estar adaptats a l'entorn. La integració harmònica amb l'entorn es procurarà adoptant una arquitectura no estrident, senzilla i racional. Es recomana l'ús de l'arquitectura tradicional, que pot oferir tipologies i solucions vàlides en les noves edificacions.
- Així mateix, les noves edificacions i els tancaments destinats allotjaments turístics i habitatges objecte d'ETH intentaran minimitzar l'ocupació dels espais i l'alteració dels terrenys naturals o rurals, de manera que no es pertorbi greument ni la topografia ni els llits d'escorrentia naturals.
- Si es preveuen noves edificacions destinades a allotjament turístic o ETH que puguin afectar espais amb vegetació natural, s'haurà de realitzar un estudi per a garantir-ne la mínima afecció. A més a les zones enjardinades s'hauran de fer servir plantes autòctones i s'evitaran plantes exòtiques.
- Que els habitatges unifamiliars al sòl rústic destinats a ETH i els allotjaments turístics en sòl rústic preservin la condició rústica dels terrenys amb la protecció de les característiques generals del paisatge i la reducció de l'impacte visual.

ANNEX II - DOCUMENT D'ABAST

ANNEX II. DOCUMENT D'ABAST

Informe sobre abast Estudi Ambiental Estratègic de la CMAIB (18/07/2017)

En aquest punt del document es fa el tractament de les consideracions i conclusions de l'informe de la CMAIB en relació al PIAT.

Revisada la documentació presentada el 31 de març de 2017, d'acord amb l'art. 18 de la Llei 21/2013, de 9 de desembre, d'avaluació ambiental, es proposa que l'estudi Ambiental Estratègic (EAE) tingui en compte, a més del contingut mínim detallat a l'Annex IV i el previst a l'art. 20 de la Llei 21/2013, els següents aspectes:

El document ambiental estratègic s'ha ajustat al contingut mínim previst a l'annex IV i a l'article 20 de la Llei 21/2013.

1. Un dels principals aspectes des del punt de vista ambiental és el consum de recursos ambientals bàsics (aigua, depuració, energia i residus) que pot ocasionar qualsevol activitat; l'activitat turística n'és una d'elles, per la qual cosa, com a punt de partida, s'ha de conèixer la situació actual (analitzant les infraestructures i els equipaments existents) i determinar la capacitat d'allotjament turístic en l'actualitat per a l'illa de Mallorca i específicament per a les zones que es determini. Així mateix, cal tenir present la capacitat d'allotjament global (residencial i turístic) per poder calibrar la capacitat de càrrega de l'illa.

A l'apartat de situació actual del medi ambient del present document s'han analitzat les infraestructures i principals recursos ambientals relacionats amb l'activitat turística (concretament a l'apartat 3.2.2. A la Memòria informativa i Fitxes corresponents als Sistemes Turístics territorials ja s'havia realitzat un inventari complet dels aspectes indicats que s'ha resumit en el present document per a facilitar la comprensió i fer-lo més operatiu.

S'ha calculat així mateix la capacitat d'allotjament turístic pel conjunt de l'illa i per STT. També s'ha analitzat la capacitat global i s'ha relacionat amb els recursos indicats a l'apartat de conclusions, amb la finalitat de poder establir una xifra assimilable a la capacitat de càrrega de l'illa.

Quan s'analitzin les infraestructures de depuració d'aigües, s'han de tenir en compte les gestionades per ABAQUA i per altres empreses, obtenint la informació necessària amb dades actualitzades per poder fer un estudi detallat.

A l'apartat 3.2.2.2 d'aquest document s'aporten dades de les infraestructures de depuració, tant les gestionades per l'ABAQUA com per altres administracions o empreses.

2. S'haurà de proposar una equivalència entre plaça turística i plaça residencial ja que diversos estudis han demostrat que el consum de recursos de l'activitat turística és superior al consum que fan els residents. Per tal de poder realitzar els càlculs, per als habitatges que també es permeti el lloguer turístic, s'haurà d'establir el valor corresponent al núm. de persones/vivenda (similar el previst a l'art. 5 del Decret 2/1996, de 16 de gener, sobre regulació de capacitats de

població en els instruments de planejament general i sectorial. BOCAIB núm.14 de 10/1/1996).

A l'apartat 3.2.2 d'aquest document s'aporten equivalències entre el consum de recursos per part de la població resident i per part dels turistes. Així, mateix a l'apartat 3.2.2.7 d'aporta una ràtio de turistes per habitatge turístic.

Lògicament la força que ha pres durant els darrers anys la comercialització d'habitatges per estades turístiques és una de les causes principals d'aquests ràpids increments de consums de recursos i producció de residus. I aquests turistes no només consumeixen més que els residents que habitualment havien residit en aquests habitatges, sinó que també presenten una major ocupació del parc. El reglament general de la LOUS a Mallorca preveu una ràtio de 2,5 habitants per habitatge, però amb les dades oficials disponibles del Registre d'establiments turístics de la CAIB, la ràtio dels habitatges comercialitzats com a estades turístiques passa a ser de 6,1 places per habitatge. De manera que aquest fenomen contribueix a incrementar la capacitat de l'illa, especialment durant la temporada alta, que és quan les infraestructures es troben més sobrecarregades.

3. S'haurà de fixar la capacitat màxima d'allotjament turístic amb la finalitat que es compleixin tots els objectius proposats pel PIAT.

A l'apartat 3.2.2.1 es fixa la capacitat màxima d'allotjament turístic que té l'illa (inclosa oferta reglada i no reglada).

A l'apartat d'alternatives del present document i a la normativa s'estableix el sostre màxim de places.

4. S'hauran de proposar mesures per fomentar l'ús responsable dels recursos ambientals bàsics (aigua, depuració, energia i residus) en les activitats turístiques, amb la finalitat que aquestes mesures siguin eficaces.

Al capítol 8 del present document s'inclou una bateria de mesures per a l'ús responsable dels recursos ambientals bàsics (aigua, depuració, energia i residus). Aquestes mesures a l'hora s'incorporen a la normativa en la mesura del possible (vegeu document de resum).

5. Amb la finalitat de lluitar contra el Canvi Climàtic es proposaran, entre d'altres, mesures per a fomentar el transport públic per als turistes; també es proposaran mesures per dur a terme una conducció sostenible i responsable, en el cas que els turistes utilitzin altres mitjans de transport. Així mateix, s'han d'estudiar els efectes de l'increment del parc mòbil en cotxes de lloguer, el qual influeix sobre la mobilitat en tota l'illa.

Pel que fa a mesures per a fomentar el transport públic, s'ha de dir, que el PIAT (un pla director sectorial d'àmbit insular de l'activitat turística) potser no és l'instrument adequat per fer-ho. Ja existeixen en aquest sentit altres plans com el PDS de transports que tenen aquestes competències. No obstant l'anterior, i en la mesura de les competències del PIAT s'han intentat introduir mesures sobre transport al capítol 8 d'aquest document que s'inclouen també en la mesura del possible a la normativa (vegeu document de resum).

Per altra banda a l'apartat 3.2.2.5 d'aquest document s'ha procedit a estudiar els efectes de l'increment del parc mòbil en cotxes de lloguer, en la mesura que ha estat possible i amb les dades disponibles.

7. En el Document d'Avanç s'indica que s'ha de “considerar el paisatge, la identitat i el patrimoni (tant natural com cultural) com a eix central de qualsevol intervenció”; per la qual cosa, s'hauran de preveure mecanismes eficaços per a evitar la massificació i per a preservar els valors esmentats.

En el PIAT s'han inclòs mecanismes per evitar la massificació i preservar els valors del paisatge. Tot seguit se n'enumeren uns quants inclosos com a part de la normativa:

1. L'establiment d'un límit de places global per a l'illa de Mallorca i l'establiment de límits per tipologies (establiments turístics i estades turístiques en habitatges).
2. Es limiten les noves classificacions de sòl urbà o urbanitzable d'ús turístic.
3. A les zones turístiques saturades ZTM1 i a les zones residencials vulnerables només es podran autoritzar ETH60 a unifamiliars i plurifamiliars. En les zones residencials vulnerables, s'exceptuen aquells edificis que figurin incorporats en un catàleg de patrimoni històric vigent, on es permetran les ETH365 unifamiliar i plurifamiliar.
4. S'hauran de preveure instruments per a l'adequació dels accessos i aparcaments a les platges aïllades, amb la finalitat de controlar-ne el màxim nombre d'usuaris.
5. Es preveuen criteris per a recorreguts ciclistes i rutes senderistes que ajudin a treure pressió d'aquelles més congestionades. Es tracta de reduir la pressió sobre els recursos més sobrecarregats i evitar major pressió sobre el territori. Oferir alternatives per descongestionar les existents, proposant rutes senderistes per Llevant o interior de l'illa per descongestionar les de la Serra de Tramuntana. Cada sistema turístic territorial presenta aptituds o vocacions que cal posar en valor, i potenciar així nous productes turístics.
6. Es prohibeixen els camps de golf i tan sols hi podrà haver nous equipaments turístics en sòl rústic complementaris o ampliacions dels existents: quan estiguin previstos expressament en un instrument de rang legal o de planificació territorial, sectorial o urbanística; quan siguin d'ús esportiu o cultural i no superin dues hectàrees de superfície, amb una superfície edificada màxima del 3% de la superfície de la parcel·la; o quan se situïn en la categoria de sòl rústic d'àrea de transició.

8. S'haurà d'estudiar la possibilitat e suggerir modificacions de determinades normatives sectorials, com poden ser les que fan referència a carreteres, ports, costes i a l'aeroport.

Pel que fa a la relació entre els instruments d'ordenació territorial, el PIAT ocupa el darrer graó de la planificació territorial. La Llei 8/2012 disposa que *els PIAT, com a pla director sectorial*, s'ha de coordinar mitjançant els instruments d'ordenació de caràcter general i, més concretament, mitjançant les directrius d'ordenació territorial i els plans territorials insulars.

9. D'acord amb l'informe emès per la DG d'Educació Ambiental, Qualitat Ambiental i Residus:

- (a) **Quant a la contaminació acústica, si bé és cert que quan es tracten els “potencials impactes ambientals”, al punt 5.2.5, el document parla de “assimilar efluents derivats de les activitats**

que s'hi produeixen...a l'atmosfera", pot ser seria interessant incloure també mencions específiques a les emissions sonores i vibracions en aquest apartat 5.2.5, ja mencionat; així com al punt 5.2.4 (pág. 48 i 49 del text) quan parla dels principals impactes ambientals en matèria de reducció de la càrrega ecològica, preservació de la biodiversitat i lluita contra el canvi climàtic.

S'inclou en l'apartat 3.2.2.6 de problemes de renou i contaminació acústica. A més, s'inclouen mesures relacionades.

(b) Es proposa una modificació del text en el punt 2.1.4 (pág. 5) que integri mitigació i adaptació al canvi climàtic i allà on diu:

"...mesures de mitigació per reduir la petjada ecològica i preservar els recursos naturals i culturals de Mallorca"

digui:

"...mesures de mitigació i adaptació per reduir la petjada ecològica i preservar els recursos naturals i culturals de Mallorca i fer front al canvi climàtic des d'una òptica integral"

Aquest és un canvi específic que afectava al document d'avanç i en aquests moments s'està redactant la documentació d'aprovació inicial. No obstant això s'ha tengut en consideració l'aportació en la nova documentació i així es recull en els diferents apartats de la memòria justificativa i d'aquest estudi.

**ANNEX III - REPERCUSIONS AMBIENTALS XARXA NATURA
2000**

ANNEX III – REPERCUSIONS AMBIENTALS XARXA NATURA 2000

1 INTRODUCCIÓ

1.1 JUSTIFICACIÓ

S'han iniciat els tràmits per a la redacció del PIAT i de l'avaluació ambiental estratègica (AAE). D'acord amb la disposició addicional setena de la Llei 21/2013 d'avaluació ambiental:

“1. La evaluación de los planes, programas y proyectos que, sin tener relación directa con la gestión de un lugar Red Natura 2000 o sin ser necesario para la misma, pueda afectar de forma apreciable a los citados lugares ya sea individualmente o en combinación con otros planes, programas o proyectos, se someterá, dentro de los procedimientos previstos en la presente ley, a una adecuada evaluación de sus repercusiones en el lugar teniendo en cuenta los objetivos de conservación de dicho lugar, conforme a lo dispuesto en la Ley 42/2007, de 13 de diciembre, de Patrimonio Natural y de la Biodiversidad.

2. En el supuesto de proyectos autorizados por la Administración General del Estado, a la vista de las conclusiones de la evaluación de impacto ambiental sobre las zonas de la Red Natura 2000, y supeditado a lo dispuesto en el artículo 45 de la Ley 42/2007, de 13 de diciembre, el Ministerio de Agricultura, Alimentación y Medio Ambiente fijará y supervisará las medidas compensatorias necesarias para garantizar la coherencia global de Red Natura 2000. Para su definición, se consultará preceptivamente al órgano competente de la comunidad autónoma en la que se localice el proyecto. El plazo para la evacuación de dicho informe será de treinta días. Transcurrido dicho plazo sin que se hubiera recibido el informe, el órgano ambiental estatal podrá proseguir las actuaciones.

3. La remisión, en su caso, de la información a la Comisión Europea sobre las medidas compensatorias que se hayan adoptado se llevará a cabo por el Ministerio de Agricultura, Alimentación y Medio Ambiente en los términos previstos en el artículo 10 de la Ley 30/1992, de 26 de noviembre.”

Per tant, s'entén que s'haurà d'elaborar un informe de repercussions ambientals a la Xarxa Natura 2000 per tal de complir amb els requeriments de la legislació vigent.

1.2 OBJECTE

L'objectiu d'aquest informe és l'avaluació de les afeccions ambientals sobre els espais protegits per la Xarxa Natura 2000 en relació amb els objectius de conservació d'aquests espais, d'acord amb la Llei 42/2007, de 13 de desembre, de Patrimoni Natural i de la Biodiversitat.

L'estudi dels afectes ambientals sobre els espais de la Xarxa Natura 2000 inclourà la informació d'aquests llocs, l'anàlisi de les actuacions previstes i de la seva compatibilitat amb la conservació dels hàbitats i espècies protegits.

Per tant, els punts a desenvolupar en aquest document són:

- Descripció actualitzada dels espais inclosos la Xarxa Natura 2000 afectats;
- Repercussions ambientals sobre els esmentats espais de la Xarxa Natura 2000 del PIAT;
- Repercussions ambientals sobre les espècies i hàbitats de les zones que es veuen afectades PIAT.

2 XARXA NATURA 2000

En aquest apartat es relacionen els espais que formen part de la Xarxa Natura 2000 i que podrien quedar afectats directament per alguna de les actuacions, i s'exposa les seves característiques principals (disposició, superfície, característiques ambientals bàsiques i problemes ambientals detectats).

La Xarxa Natura 2000 és una xarxa ecològica europea d'àrees de conservació de la biodiversitat que deriva de la Directiva 92/43/CEE relativa a la conservació dels hàbitats naturals i de la flora i fauna silvestres. La seva finalitat és assegurar la supervivència a llarg termini de les espècies i els hàbitats més amenaçats d'Europa. És el principal instrument de la UE per a la conservació de la natura.

La Xarxa Natura 2000 està formada per:

- Llocs d'Importància Comunitària (LIC): són llocs que, a la regió o regions biogeogràfiques on es troba, contribueixen de forma apreciable a mantenir o restablir un tipus d'hàbitat natural. Aquests LICs, passaran a ser designats Zones d'Especial Conservació (ZEC) pels estats membres i s'hi aplicaran mesures de conservació.
- Zones d'Especial Protecció per a les Aus (ZEPA). Són zones que cadascun dels estats membres de la Unió Europea designa dins del seu territori, amb la finalitat de protegir els hàbitats dels ocells que a nivell europeu tenen problemes de conservació. La normativa que regula aquest tipus d'espais es troba en la Directiva 79/409/CEE, relativa a la conservació dels ocells silvestres.

Descripció dels espais de la Xarxa Natura 2000 afectats pel PIAT:

- ❖ Punta de n'Amer (LIC – ES5310096). S'ubica al SE de Mallorca, al municipi de Sant Llorenç de Cardassar i entre Cala Millor i Platja de sa Coma.

Superfície: 526,54 ha	Latitud: 39° 34' 52" N	Longitud: 3° 24' 12" E
Característiques	Està formada per materials del Miocè superior: calcàries i margues de fàcies arrecifals, calcàries oolítiques-estromatolítiques, llims i conglomerats.	
Qualitat	La qualitat i importància d'aquesta zona es basa en la presència d'hàbitats de l'annex I de la Directiva 92/43/CEE.	
Vulnerabilitat	Les principals amenaces són l'ús recreatiu no regulat, sobretot des d'embarcacions, i els incendis forestals.	
Hàbitats	1120 – Praderies de posidònia. Hàbitat prioritari.	
	1240 – Penya-segats amb vegetació de les costes mediterrànies amb <i>Limonium spp</i> endèmics.	
	1410 – Prats salins mediterranis (<i>Juncetalia maritima</i>).	
	2110 – Dunes mòbils embrionàries.	
	2250 – Dunes litorals amb <i>Juniperus spp</i> . Hàbitat prioritari.	
	2260 – Dunes amb vegetació esclerofil·la de <i>Cisto-Lavanduletalia</i> .	
	5330 – Brolles termomediterrànies i predesèrtics.	

	5430 – Matolls pulviformes espinosos, frigànics, endèmics de l' <i>Euphorbio-Verbascion</i> .
	6220 – Prats i erms mediterranis amb gramínies i anuals, basòfils (<i>Thero-Brachypodietea</i>). Hàbitat prioritari.
Fauna	Aus (Directiva 2009/174/CE) <i>Ardea purpurea</i> <i>Burhinus oediconemus</i> <i>Calonectris diomedea</i> <i>Caprimulgus europaeus</i> <i>Chlidonias niger</i> <i>Circus aeruginosus</i> <i>Egretta garzetta</i> <i>Galerida theklae</i> <i>Hydrobates pelagicus</i> <i>Phalacrocorax aristotelis</i> <i>desmarestii</i> <i>Puffinus puffinus</i> <i>mauretanicus</i> <i>Sterna sandvicensis</i> <i>Sylvia sarda</i>
	Amfibis i rèptils <i>Testudo hermanni</i> (*)
	Mamífers <i>Mniopterus schreibersii</i> , <i>Rhinolophus ferrumequinum</i> (*)
	Invertebrats <i>Cerambyx cerdo</i> (*)

(*)Especies d'interès comunitari que requereixen de zones especials de conservació, d'acord a l'Annex II de la Directiva 92/43/CEE.

- ❖ Cap Enderrocat i Cap Blanc (LIC - ES5310128 i ZEPA - ES0000081). S'ubica a l'extrem S de l'illa, al municipi de Lluçmajor.

Superfície: 7079,88 ha	Latitud: 39° 22' 35" N	Longitud: 2° 48' 15" E
Característiques	Terreny pla i rocós, constituït per calcàries i margues de fàcies arrecifals, calcàries oolítiques-estromatolítiques, llims i conglomerats del Miocè Superior, que limita amb el mar mitjançant penya-segats rectilinis i abruptes. S'originen conques endorreiques que generen basses de poca extensió, de caràcter temporal i de gran interès per la fauna i flora. El paisatge vegetal es compon de cultius de secà, amb una barreja de cereal i ametller, principalment, matolls mediterranis i algunes pinedes.	
Qualitat	La qualitat i importància d'aquesta zona es basa en la presència d'habitats de l'annex I de la Directiva 92/43/CEE y en la presencia de dos especies de plantas incluidas en el Anexo II de dicha directiva. També és de resaltar la presència de diverses espècies de l'Annex I de la Directiva 79/409/CEE. Una part de l'àrea, està catalogada com a ZEPA i ANEI.	
Vulnerabilitat	Les principals amenaces es concreten en l'ús recreatiu no regulat, tan per mar com per terra, els incendis i la construcció de segones residències.	
Hàbitats	1120 – Praderies de posidònia. Hàbitat prioritari.	
	1150 – Llacunes litorals. Hàbitat prioritari.	
	1240 – Penya-segats amb vegetació de les costes mediterrànies amb <i>Limonium spp</i> endèmics	
	1420 – Matolls halòfil mediterranis i termoatlàntics (<i>Sarcocornetea fruticosae</i>).	
	1430 – Matolls halonitròfils (<i>Pegano-Salsoletea</i>).	
	1510 – Estepes salines mediterrànies (<i>Limonietalia</i>). Hàbitat prioritari.	
	3140 – Aigües oligomesotròfiques calcàries amb vegetació bentònica.	
	3170 – Basses i estanys temporals mediterranis. Hàbitat prioritari.	
	5330 – Brolles termomediterrànies i predesèrtics.	

	5430 – Matolls pulviformes espinosos, frigànics, endèmics de l' <i>Euphorbio-Verbascon</i> .		
	6220 – Prats i erms mediterranis amb gramínies i anuals, basòfils (<i>Thero-Brachypodietea</i>). Hàbitat prioritari.		
	7220 – Fonts petrificants amb formació de tuf (Cratoneurion). Hàbitat prioritari.		
	8210 – Pendants rocallosos calcícoles amb vegetació casmofítica.		
	9320 – Boscos d' <i>Olea</i> i <i>Ceratonia</i> .		
Fauna	Aus (Directiva 2009/174/CE)	<i>Actitis hypoleucos</i> <i>Alauda arvensis</i> , <i>Alca torda</i> <i>Alectoris rufa</i> <i>Anthus campestris</i> <i>Anthus pratensis</i> <i>Apus apus</i> , <i>Apus pallidus</i> <i>Asio flammeus</i> <i>Burhinus oedicnemus</i> <i>Calandrella brachydactyla</i> <i>Calonectris diomedea</i> <i>Carduelis cannabina</i> <i>Carduelis carduelis</i> <i>Carduelis chloris</i> <i>Carduelis spinus</i> <i>Cisticola juncidis</i> <i>Columba livia</i> , <i>Corvus corax</i> <i>Coturnix coturnix</i> <i>Cuculus canorus</i> <i>Falco peregrinus</i> <i>Falco tinnunculus</i> <i>Ficedula hypoleuca</i> <i>Fringilla coelebs</i> <i>Galerida theklae</i> <i>Hirundo rustica</i> <i>Lanius senator</i> <i>Larus audouinii</i> <i>Larus cachinnans</i> <i>Larus fuscus</i> <i>Larus ridibundus</i> <i>Loxia curvirostra</i> <i>Luscinia megarhynchos</i> <i>Miliaria calandra</i> <i>Monticola solitarius</i> <i>Motacilla alba</i> <i>Muscicapa striata</i>	<i>Oenanthe hispanica</i> <i>Oenanthe oenanthe</i> <i>Oriolus oriolus</i> , <i>Otus scops</i> <i>Parus major</i> <i>Passer domesticus</i> <i>Petronia petronia</i> <i>Phalacrocorax aristotelis</i> <i>desmarestii</i> <i>Phoenicurus ochruros</i> <i>Phoenicurus phoenicurus</i> <i>Phylloscopus bonelli</i> <i>Phylloscopus collybita</i> <i>Phylloscopus sibilatrix</i> <i>Phylloscopus trochilus</i> <i>Prunella modularis</i> <i>Puffinus puffinus</i> <i>mauretanicus</i> <i>Saxicola rubetra</i> <i>Saxicola torquata</i> <i>Scolopax rusticola</i> <i>Serinus serinus</i> <i>Stercorarius skua</i> <i>Sterna sandvicensis</i> <i>Streptopelia turtur</i> <i>Sturnus vulgaris</i> <i>Sula bassana</i> <i>Sylvia atricapilla</i> <i>Sylvia borin</i> , <i>Sylvia cantillans</i> <i>Sylvia conspicillata</i> <i>Sylvia melanocephala</i> <i>Sylvia sarda</i> , <i>Sylvia undata</i> <i>Troglodytes troglodytes</i> <i>Turdus merula</i> <i>Turdus philomelos</i> <i>Turdus torquatus</i> <i>Tyto alba</i> , <i>Upupa epops</i> <i>Vanellus vanellus</i>
	Amfibis i rèptils	<i>Caretta caretta</i> , <i>Testudo hermanni</i> (*) <i>Bufo viridis balearica</i> , <i>Hemidactylus turcicus</i> , <i>Macroprotodon cucullatus</i> , <i>Tarentola mauritanica</i>	
	Mamífers	<i>Tursiops truncatus</i> (*)	
	Peixos	<i>Apodemus sylvaticus</i> , <i>Atelerix algirus</i> , <i>Eliomys quercinus</i> , <i>Genetta genetta</i> , <i>Iepus capensis</i> , <i>Martes martes</i> , <i>Mus musculus</i> , <i>Mus spretus</i> , <i>Mustela nivalis</i> , <i>Oryctolagus cuniculus</i> , <i>Rattus rattus</i> <i>Dasyatis pastinaca</i> , <i>Labrus viridis</i> , <i>Mustelus mustelus</i> , <i>Sciaena umbra</i> , <i>Syngnathus abaster</i> , <i>Torpedo torpedo</i>	

(*)Especies d'interès comunitari que requereixen de zones especials de conservació, d'acord a l'Annex II de la Directiva 92/43/CEE.

- ❖ Cales de Manacor (LIC – ES5310098). S'ubica a l'extrem SE de l'illa, al municipi de Manacor.

Superfície:	Latitud:	Longitud:
587,88 ha	39° 29' 30" N	3° 17' 22" E
Característiques	La zona es caracteritza per la singularitat de les morfologies assolides pel modelat dels materials calcaris, que genera les característiques cales, cavitats i torrents del vessant litoral del llevant mallorquí.	
Qualitat	La qualitat i importància d'aquesta zona es basa en la presència d'habitats de l'annex I de la Directiva 92/43/CEE. També està catalogada com ANEI.	
Vulnerabilitat	Les principals amenaces són l'ús recreatiu no regulat, sobretot des d'embarcacions, i els incendis forestals.	
Habitats	1210 – Vegetació anual sobre acumulació de restes marines.	
	1240 – Penya-segats amb vegetació de les costes mediterrànies amb <i>Limonium spp</i> endèmics.	
	1410 – Prats salins mediterranis (<i>Juncetalia maritima</i>).	
	2110 – Dunes mòbils embrionàries.	
	5430 – Matolls pulviformes espinosos, frigànics, endèmics de l' <i>Euphorbio-Verbascon</i> .	
	6220 – Prats i erms mediterranis amb gramínies i anuals, basòfils (<i>Thero-Brachypodietea</i>). Hàbitat prioritari.	
	7220 – Fonts petrificants amb formació de tuf (Cratoneurion). Hàbitat prioritari.	
	9320 – Boscos d' <i>Olea</i> i <i>Ceratonia</i> .	
	Aus (Directiva 2009/174/CE)	
	<i>Ardea</i>	<i>purpurea</i>
	<i>Burhinus</i>	<i>oedicnemus</i>
	<i>Caprimulgus</i>	<i>europaeus</i>
	<i>Circus</i>	<i>aeruginosus</i>
	<i>Egretta</i>	<i>garzetta</i>
	<i>Falco</i>	<i>peregrinus</i>
	<i>Galerida</i>	<i>theklae</i>
	<i>Larus</i>	<i>audivinii</i>
	<i>Nycticorax</i>	<i>nycticorax</i>
	<i>Phalacrocorax</i>	<i>aristotelis</i>
	<i>Sylvia sarda</i>	<i>desmarestii</i>
	Amfibis i rèptils	
	<i>Testudo hermanni</i> (*)	
	Mamífers	
	<i>Miniopterus schreibersii</i> (*)	

(*)Especies d'interès comunitari que requereixen de zones especials de conservació, d'acord a l'Annex II de la Directiva 92/43/CEE.

- ❖ Puig des Boixos (ZEPA – ES0000378). S'ubica a l'extrem N de l'illa, entre les carreteres de Valldemossa i Esporles.

Superfície: 234,49 ha	Latitud: 39° 40' 25" N	Longitud: 2° 37' 47" E
Vulnerabilitat	L'amenaça principal és l'ús recreatiu no regulat, a que hi ha que afegir l'activitat cinegètica intensa i els incendis.	
Qualitat	Es basa en la presència d'aus de l'Annex I de la Directiva 70/409/CE.	

- ❖ Puig de s'Estremera (ZEPA – ES0000380). S'ubica a l'extrem N de l'illa, entre Santa Maria i Bunyola.

Superfície: 138,63 ha	Latitud: 39° 40' 7" N	Longitud: 2° 43' 24" E
Vulnerabilitat	L'amenaça principal és l'ús recreatiu no regulat, a que hi ha que afegir l'activitat cinegètica intensa i els incendis.	
Qualitat	Es basa en la presència d'aus de l'Annex I de la Directiva 70/409/CE.	

- ❖ Puig de Gros (ZEPA – ES0000381). S'ubica a l'extrem N de l'illa, al sud de la Comuna de Bunyola.

Superfície: 1006.8 ha	Latitud: 39° 41' 44" N	Longitud: 2° 44' 34" E
Vulnerabilitat	L'amenaça principal és l'ús recreatiu no regulat, a que hi ha que afegir l'activitat cinegètica intensa i els incendis.	
Qualitat	Es basa en la presència d'aus de l'Annex I de la Directiva 70/409/CE.	

3 REPERCUSSIONS AMBIENTALS DEL PIAT

En aquest punt s'analitzen específicament les repercussions a nivell ambiental de les actuacions del PIAT sobre els espais de la Xarxa Natura 2000 i sobre els hàbitats i espècies prioritàries.

Al tractar-se d'un Pla Director Sectorial el tipus d'actuacions previstes són més genèriques i no tenen incidència directa als espais de la Xarxa Natura 2000. Es detallen a continuació algunes de les actuacions que podrien tenir-ne una incidència indirecta:

- **Establiment de criteris per a l'adequació ambiental i paisatgística** i la integració de les zones turístiques en les àrees naturals properes. Elements com rieres, bosquets, turons i altres, constitueixen fites d'identitat del paisatge dels àmbits turístics i urbans. Es pot procedir al seu reconeixement mitjançant plans especials per a la recuperació ambiental i paisatgística.
- **Afecció de l'àrea d'influència de les Zones Turístiques Madures i Saturades (ZTM1) sobre Llocs d'Interès Comunitari (LIC) i Zones d'Especial Protecció per a les Aus (ZEPA). La ZTM1 Cala Millor - Cala Bona - Son Moro – S'Illot** inclou el LIC Punta de n'Amer, la ZTM1 Cales de Mallorca inclou el LIC Cales de Manacor i la ZTM1 Platja de Palma-s'Arenal inclou una petita zona del LIC-ZEPA Cap Enderrocat i Cap Blanc.
- **Regulació i ordenació d'aparcaments i accessos a les platges aïllades.** Com a mesura per a controlar el grau d'ocupació, s'inclou un valor de capacitat màxima. Es podran regular i ordenar aparcaments i accessos a platges mitjançant Plans especials, declaracions d'interès general, Modificacions puntuals o revisions de planejament.
- **Proposta d'una xarxa d'itineraris i centres d'interpretació.** Amb la finalitat de redistribuir territorialment i temporalment la pressió del turisme es proposa una xarxa d'itineraris i centres d'interpretació i es preveuen directrius per la seva ubicació i disposició, principalment a les portes d'entrada dels espais naturals protegits de l'illa. Els centres d'interpretació són dotacions culturals, generalment de petita dimensió, que tenen com a funció fonamental promoure un aprenentatge creatiu, tot transmetent el significat del llegat cultural, natural o històric dels béns materials o immaterials d'un determinat territori. La seva distribució pot servir per orientar el reconeixement i gaudi d'aquests valors, i els mateixos recorreguts i distribució dels visitants que s'interessen per ells. No s'ubiquen detalladament però podrien afectar quan s'ubiquin espais de la XN2000.
- **Establiment de criteris per a la zonificació de les ETH,** en funció de raons d'interès ambiental (recursos, infraestructures, valors naturals i paisatgístics), socioeconòmiques (accés a l'habitatge, convivència ciutadana, reequilibri territorial) i territorial-urbanístiques (Tipologia d'habitatges dominants i conservació i millora del patrimoni i identitat). Sòl Rústic Protegit. Prohibides les altes de nous habitatges residencials comercialitzats turísticament.

3.1 XARXA NATURA 2000

Efectes.

- Arran de les actuacions indicades les úniques afeccions relativament directes són la delimitació de l'àmbit de la ZTM1 de Cala Millor - Cala Bona - Son Moro – S'Illot que inclou LIC Punta de n'Amer i la ZTM1 Cales de Mallorca que inclou el LIC Cales de Manacor . El PIAT no en fa una ordenació detallada, es remet a un PRTI o planejament que el substitueixi i només s'inclouen criteris a la fitxa.

“Reconeixement i potenciació dels valors paisatgístics del LIC de Punta de n'Amer amb la finalitat de tenir present els efectes i necessitats d'aquest espai que es troba afectat per l'activitat turística de la zona”.

Existeix la possibilitat d'increment de la pressió a l'àmbit del LIC de Punta de n'Amer i LIC Cales de Manacor. Una de les mesures que es proposen per a les Zones Turístiques Madures i Saturades 1, és la d'establir xarxes d'espais lliures que connectin els espais urbans i exteriors. Tot i que la finalitat de les actuacions, que hauran d'acabar detallant els PRTI, és la de millorar l'entorn i garantir la biodiversitat, hi ha la possibilitat que aquest tipus d'actuacions puguin acabar incrementant la pressió sobre aquests espais i que això pugui acabar essent perjudicial.

- La regulació d'accessos i aparcaments per a platges aïllades, la proposta d'una xarxa d'itineraris i centres d'interpretació o l'establiment de criteris per a l'adequació ambiental i paisatgística de les zones turístiques (mitjançant plans especials) són actuacions que podrien tenir efectes sobre espais de la XN2000, però amb el detall actual no es detecten aquests efectes, perquè no es coneixen ni les ubicacions ni mesures concretes.
- Per altra banda, la prohibició de noves ETH en Sòl Rústic Protegit s'hauria de valorar positivament, perquè els espais de la XN2000 estan qualificats com SRP i per tant no podrien rebre més pressió en forma de nous habitatges comercialitzats com a ETH. Hi ha petites excepcions, en què, existeixen espais de la XN2000 que no estan recollits com a SRP pel PTI, i que queden recollits només com a Sòl Rústic Comú, es tracta de:
 - o Una porció de poc menys de 0,5 Km² del ZEPA ES0000378 de Puig des Boixos.
 - o Una molt petita porció de 3 ha del ZEPA ES0000380 del Puig de s'Estremera.
 - o Una petita porció de 0,28 Km² del ZEPA ES0000381 del Puig Gros.
 - o Una petita porció de 0,75 Km² del LIC ES5310128 i ZEPA ES0000081 del Cap Enderrocat i cap Blanc.

En tots els casos es tracta d'afeccions molt puntuals i sempre segons la cartografia del PTI. En aquests àmbits de sòl rústic comú, si és que així es mantenen al planejament municipal, es podrien permetre ETH.

Mesures

En qualsevol cas, es proposa la següent mesura ambiental per a possibles efectes derivats dels plans de desenvolupament prevists en el PIAT:

“Qualsevol pla o projecte derivats del PIAT que pugui afectar els llocs de la Xarxa Natura 2000, haurà de ser informat preceptivament per la Conselleria de Medi ambient, abans de la seva execució, per avaluar la seva repercussió sobre els hàbitats i espècies d'interès comunitari.

Als efectes del paràgraf anterior, cal recordar que d'acord amb l'article 39 de la Llei 5/2005, de 26 de maig, per a la conservació dels espais de rellevància ambiental (LECO), els projectes i plans que puguin afectar als llocs de la xarxa Natura 2000, hauran d'anar acompanyats d'un estudi d'avaluació de les repercussions ambientals amb relació als objectius de conservació i han d'incloure les corresponents mesures correctores.”

3.1.1 HÀBITATS I ESPÈCIES D'INTERÈS COMUNITARI

Com ja s'ha comentat en apartats anteriors, l'única afecció relativament directa del PIAT, en aquest cas, sobre hàbitats i espècies d'interès comunitari, és la referent als àmbits delimitats de Zones Turístiques Madures i Saturades 1 (ZTM1). I en tot cas, s'ha d'aclarir que és una afecció relativa, perquè l'ordenació detallada dels àmbits es farà mitjançant un PRTI o un altre instrument de planejament, i des del present pla l'únic que es determina és l'àmbit i els criteris per a la seva ordenació. Es tracten a continuació aquelles tres que es delimiten en el PIAT, perquè les del municipi de Calvià, ja estan declarades.

Zona Turística Madura i saturada (ZTM1) de Cala Millor - Cala Bona - Son Moro – S'Illot

Cert és que dit àmbit afecta el LIC – ES5310096, de Punta de n'Amer. Que s'ubica a l'est de de Mallorca, al municipi de Sant Llorenç de Cardassar i entre Cala Millor i Platja de sa Coma. La qualitat i importància d'aquesta zona es basa en la presència d'hàbitats de l'annex I de la Directiva 92/43/CEE.

1120 – Praderies de posidònia. **Hàbitat prioritari.**

1240 – Penya-segats amb vegetació de les costes mediterrànies amb *Limonium spp* endèmics.

1410 – Prats salins mediterranis (*Juncetalia maritima*).

2110 – Dunes mòbils embrionàries.

2250 – Dunes litorals amb *Juniperus spp.* **Hàbitat prioritari.**

2260 – Dunes amb vegetació esclerofil·la de *Cisto-Lavanduletalia*.

5330 – Brolles termomediterrànies i predesèrtics.

5430 – Matolls pulviformes espinosos, frigànics, endèmics de l'*Euphorbio-Verbascion*.

6220 – Prats i erms mediterranis amb gramínies i anuals, basòfils (*Thero-Brachypodietea*). **Hàbitat prioritari.**

També destaca la presència d'espècies d'interès comunitari que requereixen de zones especials de conservació, d'acord a l'Annex II de la Directiva 92/43/CEE:

Amfibis i rèptils	<i>Testudo hermanni</i>
Mamífers	<i>Mniopterus schreibersii</i> , <i>Rhinolophus ferrumequinum</i>
Invertebrats	<i>Cerambyx cerdo</i>

Així per tant, la fitxa de la ZTM1, a part de la referència al LIC i la necessitat d'anar acompanyats d'un estudi d'avaluació de les repercussions ambientals amb relació als objectius de conservació i que hauria d'incloure les corresponents mesures correctores, s'haurà de fer especial menció a la conservació de les espècies i els hàbitats d'interès comunitari, principalment als prioritaris.

Zona Turística Madura i saturada (ZTM1) Platja de Palma - s'Arenal

Els principals hàbitats que es troben a l'àmbit de la ZTM1 són:

A la zona humida de ses Fontanelles i en alguns dels cursos com la síquia de Sant Jordi hi trobem hàbitats com:

1420 – Matolls halòfil mediterranis i termoatlàntics. <i>Salicornietum fruticosae</i> . <i>Suaedetum fruticosae</i>
1510 – Estepes salines mediterrànies (Limonietalia). <i>Limonion confusi</i> . Hàbitat prioritari
92D0 – Galeries i matolls riberencs termomediterranis (Nerio-Tamaricetea i Securinegion Tinctoriae), <i>Tamarix boveana</i> .
5320 – Comunitats baixes d'Euphorbia pithyusa de roquisars costaners. <i>Launaeetum cervicornis</i> .
2210 – Dunes fixes de litoral de Crucianellion maritimae. <i>Loto cretici-Crucianelletum maritimae</i> .

L'hàbitat 9320 Boscos d'Olea i Ceratonia *Cneoro tricocci* – *Ceratonietum siliqua*, el qual es troba a una petita zona situada dins l'àmbit del LIC-ZEPA Cap Enderrocat i Cap Blanc, i als terrenys situats a l'ANEI 46 dels Barrancs de Son Gual i Xorrigo.

Dins l'àmbit del LIC i ZEPA Cap Enderrocat i Cap Blanc, també destaca la presència d'espècies d'interès comunitari que requereixen de zones especials de conservació, d'acord a l'Annex II de la Directiva 92/43/CEE:

Amfibis i rèptils	<i>Caretta caretta</i> , <i>Testudo hermanni</i>
Mamífers	<i>Tursiops truncatus</i>

Així per tant, la fitxa de la ZTM1, a part de la referència al LIC-ZEPA i la necessitat d'anar acompanyats d'un estudi d'avaluació de les repercussions ambientals amb relació als objectius de conservació i que hauria d'incloure les corresponents mesures correctores, s'haurà de fer especial menció a la conservació de les espècies i els hàbitats d'interès comunitari, principalment als prioritaris.

Zona Turística Madura i saturada (ZTM1) de Cales de Mallorca

Els principals hàbitats que es troben a l'àmbit de la ZTM1 són:

1210 – Vegetació anual sobre acumulació de restes marines.
1240 – Penya-segats amb vegetació de les costes mediterrànies amb <i>Limonium spp</i> endèmics.
1410 – Prats salins mediterranis (<i>Juncetalia maritima</i>).
2110 – Dunes mòbils embrionàries.
5430 – Matolls pulviformes espinosos, frigànics, endèmics de l' <i>Euphorbio-Verbascion</i> .
6220 – Prats i erms mediterranis amb gramínies i anuals, basòfils (<i>Thero-Brachypodietea</i>). Hàbitat prioritari.
7220 – Fonts petrificants amb formació de tuf (Cratoneurion). Hàbitat prioritari.
9320 – Boscos d' <i>Olea</i> i <i>Ceratonia</i> .

Dins el LIC Cales de Manacor també destaca la presència d'espècies d'interès comunitari que requereixen de zones especials de conservació, d'acord a l'Annex II de la Directiva 92/43/CEE:

Amfibis i rèptils	<i>Testudo hermanni</i>
Mamífers	<i>Mniopterus schreibersii</i>

Així per tant, la fitxa de la ZTM1, a part de la referència al LIC i la necessitat d'anar acompanyats d'un estudi d'avaluació de les repercussions ambientals amb relació als objectius de conservació i que hauria d'incloure les corresponents mesures correctores, s'haurà de fer especial menció a la conservació de les espècies i els hàbitats d'interès comunitari, principalment als prioritaris.

ANNEX IV - DOCUMENT RESUM

ANNEX IV - DOCUMENT RESUM

1 INTRODUCCIÓ

L'Estudi Ambiental Estratègic, en endavant EAE, és un estudi en el qual s'identificaran, descriuran i avaluaran els possibles efectes significatius en el medi ambient de l'aplicació del pla, així com unes alternatives raonables, tècnicament i ambientalment viables i que tinguin en compte els objectius i l'àmbit d'aplicació geogràfic del pla.

S'entén per medi el conjunt de factors físico-químics (la terra, l'aigua, l'aire, el clima...), biològics (la fauna, la flora...) i socio-culturals (els assentaments i les activitats humanes, l'ús i el gaudi del territori, les formes de vida, els valors artístics, econòmics i culturals, la salut pública...) que integren l'entorn en el qual es desenvolupa la vida de l'home i de la societat.

2 CONTINGUT I OBJECTIUS DEL PIAT DE MALLORCA

S'inclou en aquest apartat una relació d'aquelles principals accions derivades de l'ordenació del PIAT estructurades i organitzades per temes.

2.1 CAPACITAT D'ALLOTJAMENT TURÍSTIC. (LIMITACIÓ DE PLACES)

S'estableix un límit total de places per a l'illa de Mallorca. El sostre determinat per les existents legalment en data d'entrada en vigor de la Llei 6/2017, més les que integren la borsa gestionada per l'organisme gestor de places turístiques i que serien aproximadament segons les xifres disponibles al Registre de la Conselleria de Turisme unes 430.000 places.

Es distribueix el límit de places per tipologies. El sostre total de places de l'illa quedaria dividit de la següent manera: 73,26% places en allotjaments turístics i 26,74% en estades turístiques.

S'estableix una densitat màxima de població turística per hectàrea per diferents zones. S'estableix la densitat global màxima de població turística en 25 places turístiques / ha de sòl urbà i sòl urbanitzable o apte per urbanitzar d'ús residencial, turístic o mixt de tota l'illa i s'estableixen densitats més restrictives a les zones residencials i a Palma.

Límit de places a zones residencials. A les zones residencials ZR1, tret de la modalitat d'hotels de ciutat o allotjaments de turisme d'interior no es permeten actuacions urbanístiques que puguin suposar un increment de places en establiments d'allotjament turístic respecte de les que contempli el planejament urbanístic a la data de publicació de l'aprovació inicial del PIAT. A les zones residencials ZR2 només es podrà incorporar nou sòl qualificat d'ús detallat d'allotjament turístic en els nuclis antics per a la implantació d'establiments d'interior, hostatgeries, albers o refugis. Tots aquells sectors urbanitzables que s'han desclassificat en virtut de la DA 16a de la Llei d'Urbanisme de l'Illes Balears, no podran reclassificar-se per destinar-se a ús turístic.

2.2 QUALITAT DE L'ESPAI TURÍSTIC. RENOVACIÓ I REHABILITACIÓ

Es defineixen **criteris per a l'adequació ambiental i paisatgística** i l'integració de les zones turístiques en les àrees naturals properes. Elements com rieres, bosquets, turons i altres, constitueixen fites d'identitat del paisatge dels àmbits turístics i urbans. Es pot procedir al seu reconeixement mitjançant plans especials per a la recuperació ambiental i paisatgística.

Es defineixen 6 Zones Turístiques Madures i Saturades (ZTM1):

- Peguera
- Santa Ponça
- Palmanova - Magaluf
- Platja de Palma - s'Arenal
- Cala Bona - Cala Millor - sa Coma - S'Illot

- Cales de Mallorca

S'hauran d'ordenar mitjançant els Plans de Rehabilitació Turística Integral a redactar i aprovar pel Consell Insular de Mallorca, encara que també es poden integrar en el planejament municipal. La delimitació inclou àmbits territorials que van més enllà del límit de la zona turística.

Es defineixen criteris d'ordenació relacionats amb: millorar la qualitat dels teixits urbans, millorar la mobilitat (principalment aquella no motoritzada), establir xarxes d'espais lliures que connectin els espais urbans i exteriors, fomentar la reducció del nombre de places, renovació de la planta hotelera i afavorir el manteniment de la població resident, entre d'altres.

Es defineixen 3 Zones Turístiques Madures (ZTM2). Cala Rajada – Font de sa Cala, Can Picafort i Platja d'Alcúdia. Aquests àmbits no seran delimitats detalladament pel PIAT, sinó que es remetrà la seva delimitació als planejaments urbanístics municipals. Només afecten espais urbans. S'hauran d'ordenar mitjançant plans especials o altres instruments urbanístics. L'objectiu principal dels quals és millorar la urbanització dels seus teixits.

S'introdueixen mesures paisatgístiques. El PIAT incorpora mesures paisatgístiques per a l'**espai públic en zones turístiques**. Per tal de millorar la qualitat paisatgística de l'espai públic de les zones turístiques, a les àrees on es duuguin a terme actuacions urbanístiques de nova urbanització o de dotació.

S'estableixen **condicions de qualitat i renovació de l'edificació**. S'introdueixen en la normativa condicions per a l'autorització de nous establiments turístics.

2.3 DOTACIONS TURÍSTIQUES

Es **regulen i ordenen aparcaments i accessos a les platges aïllades**. Com a mesura per a controlar el grau d'ocupació, s'inclou un valor de capacitat màxima. Es podran regular i ordenar aparcaments i accessos a platges mitjançant plans especials, declaracions d'interès general, Modificacions puntuals o revisions de planejament.

S'inclouen **Directrius generals per a un Pla de vies ciclistes, PDS de Camins i Plans especials de rutes senderistes**. L'objectiu d'aquestes directrius és posar en contacte les zones turístiques i recursos turístics amb aquestes rutes i així afavorir diversificar l'oferta i reduir la pressió sobre aquells espais més freqüentats com la Serra de Tramuntana.

Es **prohibeixen els camps de Golf en qualsevol situació i es limiten els equips complementaris en sòl rústic**. Només es permetran equipaments complementaris quan estiguin previstos en la planificació, no superin les dues hectàrees de superfície, amb una superfície edificada màxima del 3% de la superfície de la parcel·la i es situïn en la categoria de sòl rústic d'àrea de transició.

Es fa una proposta d'una xarxa d'itineraris i centres d'interpretació. Amb la finalitat de redistribuir territorialment i temporalment la pressió del turisme es proposa una xarxa d'itineraris i centres d'interpretació i es preveuen directrius per la seva ubicació i disposició, principalment a les portes d'entrada dels espais naturals protegits de l'illa. Els centres d'interpretació són dotacions culturals, generalment de petita dimensió, que tenen com a funció fonamental promoure un aprenentatge creatiu, tot transmetent el significat del llegat cultural, natural o històric dels béns materials o immaterials d'un determinat territori. La seva distribució pot servir per orientar el

reconeixement i gaudi d'aquests valors, i els mateixos recorreguts i distribució dels visitants que s'interessen per ells.

Mentrestant el planejament no delimiti les zones aptes per a desenvolupar l'activitat d'emmagatzematge o d'hivernada d'embarcacions, aquestes activitats només seran **excepcionalment autoritzables en el sòl rústic en règim transitori**.

2.4 ESTADES TURÍSTIQUES EN HABITATGES

S'estableixen criteris per a la zonificació de les ETH, en funció de raons d'interès ambiental (recursos, infraestructures, valors naturals i paisatgístics), socioeconòmiques (accés a l'habitatge, convivència ciutadana, reequilibri territorial) i territorial-urbanístiques (tipologia d'habitatges dominants i conservació i millora del patrimoni i identitat).

En funció de l'anterior, el PIAT estableix les modalitats d'ETH que seran admeses a les distintes zones, en funció del grau de pressió turística

- **Sòl Rústic Comú.** Es poden permetre els ETH365 unifamiliars i ETH60 unifamiliars en habitatges existents a la data d'aprovació inicial d'aquest PIAT.
- **Sòl Rústic Protegit.** Prohibides les altes de noves ETH.
- **Zones turístiques.** Es poden permetre els ETH365 unifamiliar i plurifamiliar i ETH60 unifamiliar i plurifamiliar.
- **Zones turístiques saturades.** Es poden permetre els ETH60 unifamiliar i plurifamiliar.
- **Zones residencials:** Es poden permetre els ETH365 unifamiliar i plurifamiliar i ETH60 unifamiliar i plurifamiliar.
- **Zones residencials vulnerables:** Es poden permetre els ETH60 unifamiliar i plurifamiliar, així com els ETH365 unifamiliar i plurifamiliar en edificis que figurin incorporats en un catàleg de patrimoni històric vigent.

2.5 SOSTENIBILITAT TERRITORIAL I QUALITAT AMBIENTAL

Inclusió de mesures ambientals relacionades amb l'eficiència energètica i consum, consum d'aigua, aigües residuals i residus.

3 SITUACIÓ ACTUAL DEL MEDI AMBIENT

3.1 LOCALITZACIÓ

L'illa de Mallorca és la major de l'arxipèlag de les Illes Balears al Mediterrani occidental. La superfície de l'illa és de 3.640 km², al sud de Mallorca hi ha l'arxipèlag de Cabrera, i al voltant hi ha també nombrosos illots. La longitud de la línia de costa de l'illa és de 771,83 Km, 841 Km si es tenen en compte els illots.

Els principals nuclis de població són, Palma (402.949 habitants) i, molt per davall de la capital, Calvià (49.580 habitants) i Manacor (40.279 habitants).

3.2 FISIOGRAFIA

Es caracteritza per un relleu molt variat, destacant la Serra de Tramuntana (on es troba el cim més alt, el Puig Major, amb 1.443 m, juntament amb altres com el Massanella de 1.348 m o l'Ofre amb 1.091 m) que s'estén paral·lelament a la costa septentrional durant aproximadament 90 km. Per una altra banda, les Serres de Llevant tenen menor altitud. Entre ambdues zones es localitzen diverses àrees planes com el Pla de Sant Jordi (Palma), els voltants d'Inca-Sa Pobla i la depressió de Campos, juntament amb alguns petits turons com el massís de Randa.

També arran de mar es poden apreciar forts contrastes, entre els penya-segats de la costa nord-oest i les platges de la badia de Palma o les situades als peus de la Serra de Llevant. Precisament són els penya-segats del nord els que són més abruptes; també destaquen els forts desnivells de la zona del Cap Blanc a Lluçmajor.

3.3 HIDROLOGIA

Entre les aigües superficials de Mallorca s'han de citar els torrents i les zones humides. Aquests dos tipus d'ambients són els que presenten major extensió i ramificacions geogràfiques. A més estan afectats per grans conques hidrogràfiques. També existeixen els dos embassaments de la Serra de Tramuntana (Cúber i Gorg Blau), però no es tracta d'ambients naturals. Altres ambients d'aigües superficials, tot i que presenten molt menys superfície són les basses, però les seves aigües procedeixen de conques molt petites.

Pel que fa als torrents, cal destacar la irregularitat del cabal i la seva qualitat variable però en general baixa.

Pel que fa al risc d'inundació, a Mallorca s'han definit una sèrie de zones que es considera que presenten altes possibilitats: Plana d'inundació Sa Pobla-Muro-Alcúdia, és a dir, a la zona de s'Albufera i dels principals torrents que la nodreixen. Badia d'Alcúdia i Pollença. Depressió de Campos. Palma: la zona més baixa del Prat de Sant Jordi, tram final del torrent Gros i de na Bàrbara, i zones properes dels torrents de Sa Riera i de Magí. Voltants dels llits dels principals torrents de l'illa, destacant el torrent d'Almadrà i de Bunyola.

Pel que fa a les zones humides, cal destacar la seva importància ecològica, donat que inclouen una elevada biodiversitat amb altes taxes de productivitat.

Quant a les aigües subterrànies s'ha de dir que són la base del consum humà d'aigua, a les Balears

La sobreexplotació a la qual s'han vist sotmesos molts d'aquests aquífers a partir dels anys 60 (per poder respondre a les necessitats de les noves explotacions agrícoles de reguiu i les generades a partir de l'expansió de la indústria turística i de l'increment de població, juntament amb les pròpies dels sectors agrícoles tradicionals), ha provocat

problemes d'intrusió marina i de salinització en aquells més pròxims al mar i el descens dels nivells dels aqüífers més aïllats.

Per una altra banda, la qualitat de les aigües subterrànies també disminueix de manera molt clara per problemes de contaminació. Poques activitats afecten directament als aqüífers, però si el nivell de contaminació sobre els torrents o el sòl és important, acabarà afectant a les aigües subterrànies.

3.4 CLIMA

La situació geogràfica de Mallorca a la Mediterrània occidental condiona un tipus de clima que es veu afectat per dos tipus dominants de circulació atmosfèrica. Per una banda, la circulació dominada pels vents provinents de ponent, característics de les latituds mitjanes durant els mesos d'hivern, que porten una successió de fronts nuvolosos, i per altra la que prové de la zona subtropical, amb altes pressions i escasses precipitacions i normalment de caràcter convectiu.

Precipitacions. En general, les precipitacions es produeixen en forma de pluja; els episodis de calabruix són puntuals i la neu és escassa i pràcticament exclusiva de la Serra de Tramuntana. Cal destacar la important gradació que existeix nord-sud i la influència de l'orografia, factors que provoquen, en el cas de Mallorca, una diferència de 1000 mm/any entre les zones muntanyoses i el sud de l'illa. Com a característica pròpia de clima mediterrani, destaca també la distribució estacional de les precipitacions, de manera que entre setembre i gener es concentra un 66,5% del total de pluja anual.

Temperatures. Les temperatures també són les pròpies del clima mediterrani, suaus durant l'hivern i càlides a l'estiu. Com en el cas de la pluja, les temperatures també reflecteixen el gradient nord-sud i l'orografia. A Mallorca la temperatura mitjana és de 16.8°C, més baixa pel pes de les baixes temperatures que s'enregistren a les zones més altes de la Serra i a les depressions de l'illa.

3.5 RISCOS

La major part de la superfície de Mallorca presenta una baixa probabilitat de que s'hi produeixin processos erosius, sobretot a les àrees planes centrals. Les pèrdues de material es produeixen, per tant, a l'àrea de la Serra de Tramuntana, Artà i Serra de Llevant i al voltant dels punts més elevats del Pla de Mallorca (massís de Randa i altres punts alts de la Serra Central), i el perill d'erosió incrementa amb la pendent i s'agreuja a les àrees on s'ha dut a terme una mala gestió del sòl (rompuda de terrenys en pendent, desforestació o segellat de sòl, procés que afavoreix l'escorrentia i, per tant, l'erosió hídrica superficial).

En relació als esllavissaments, les àrees que presenten major probabilitat coincideixen en general amb les que presenten també altes taxes d'erosió, ja sigui per les característiques dels materials o pel pendent de la zona.

Finalment, la serra de Tramuntana i la zona d'Artà i Capdepera són les que presenten un risc més alt d'incendi, amb àmplies zones cobertes per carritxeres, formacions boscoses i garrigues. El risc alt és present als cims de la serra Central i de Llevant i a part de la Badia d'Alcúdia i part dels municipis com Santa Margalida, Maria o Petra.

3.6 MEDI BIÒTIC

Vegetació

Existeixen una sèrie d'habitats on es localitzen la major part de les espècies amb interès conservacionista, ja sigui pel fet de ser endèmiques com per estar considerades amenaçades; els hàbitats on aquests tàxons estan localitzats resulten prioritaris des del punt de vista de la conservació. En general, els penya-segats, les dunes, les basses temporals i llits de torrents, els illots, els cims culminals i els alzinars són de primera importància. En el medi marí, evidentment, destaquen les praderies de *Posidonia oceanica*.

A Mallorca hi ha un total de 1.348 espècies, de les quals 125 (un 9%) són endèmiques.

Pel que fa a la protecció d'aquesta riquesa, a l'actualitat a les Illes Balears hi ha 107 tàxons de flora protegits sota el paraigua del Catàleg Balear d'Espècies Amenaçades.

També cal fer referència a un dels principals problemes que afecten a la flora de les illes, com són les espècies invasores. Entre els vegetals s'han detectat al voltant de 304 espècies no natives; 42 d'aquestes espècies es poden considerar invasores i 38 espècies mereixen actuacions importants. Els ambients més afectats per aquestes invasions són els torrents, les zones humides, costes rocoses, penya segats i sistemes dunars i voreres de camins i camps de conreu.

Fauna

Respecte als endemismes presents a les Balears, hi ha uns 244 tàxons dels quals no hi ha dubtes; encara que les espècies més reconegudes per la població en general són alguns vertebrats de gran valor com l'extint *Myotragus balearicus*, el ferreret o ocells com el virot, la gran majoria d'endemismes de les Illes són invertebrats.

Tant importants són els esforços per a protegir espècie per espècie la riquesa faunística, com també ho és protegir l'hàbitat que ocupen. La relació entre espècies protegides i hàbitats protegits és molt significativa ja que a nivell d'aus cal destacar el paper de les zones humides en les espècies que realitzen migracions.

Molts dels invertebrats endèmics es localitzen en hàbitats poc modificats per l'home com les coves marines, on s'hi troben autèntics fòssils vivents invertebrats. Per una altra banda, en els illots que envolten les Illes principals s'ha produït un important fenomen de subespeciació d'alguns organismes. Altres hàbitats on és freqüent trobar endemismes de les són les basses d'aigua dolça i el litoral marí. Finalment, els cims de la Serra de Tramuntana de Mallorca poc antropitzats constitueixen un refugi per a alguns endemismes relativament poc coneguts (crustacis, coleòpters, aràcnids....) i pel ferreret.

Un dels principals problemes que afecten a la fauna balear és el de les espècies invasores.

3.7 ESPAIS NATURALS PROTEGITS

En relació a Xarxa Natura 2000, a Mallorca hi ha 85 LICs i 35 ZEPA. La Xarxa Natura 2000 a Mallorca ocupa una superfície de 139.504,45 hectàrees terrestres i marines. Aquesta Xarxa inclou, en general, totes les zones d'interès natural existents a les nostres illes, inclosos els espais protegits.

A part de la XN2000, a Mallorca hi ha 1 Parc Nacional (Arxipèlag de Cabrera), 5 Parcs Naturals (Albufera, Mondragó, Llevant, Sa Dragonera i Es Trenc-Salobrar de Campos), 1 paratge natural, el de la Serra de Tramuntana i diverses Reserves Naturals a la Serra, Cap Ferrutx, Cap des Freu i s'Albufereta. A Mallorca, a més, hi trobam els monuments naturals del Torrent de Pareis i de les Fonts Ufanes de Gabellí.

3.8 PAISATGE

L'illa de Mallorca compta amb un patrimoni paisatgístic singular i molt divers, especialment tenint en compte la seva dimensió reduïda al tractar-se d'un territori insular. El seu paisatge mediterrani es veu enriquit per la seva estructura geomorfològica amb elements molt contundents com són la Serra Tramuntana, les Serres de Llevant, les grans Badies del nord i del sud de l'illa, el Pla i altres fites singulars com són el massís de Randa.

Pel que fa a la transformació del paisatge de l'illa, l'activitat agrícola tradicional ha transformat i configurat de manera transcendent el seu paisatge al llarg dels segles. De fet, gran part dels elements paisatgístics més valorats deriven d'aquesta activitat: les marjades, les infraestructures hidràuliques, la forma del parcel·lari, les rutes i els camins rurals, les cases de pagès, les possessions, etc. No obstant això, al llarg de la història més recent, podríem dir que la pressió de l'activitat turística (inclòs el turisme residencial) ha generat grans transformacions en el paisatge de l'illa, amb grans impactes, molt especialment a la franja litoral, tot i que les noves dinàmiques que s'estan generant al voltant del turisme, tant per la millora de la mobilitat com per les noves formes d'allotjament, fan que aquesta pressió comenci a tenir efecte també cap als paisatges de l'interior de l'illa.

3.9 RECURSOS CIENTIFICOCULTURALS

A la seva normativa, el PTM es referia a una sèrie de **conjunts urbans** que mereixien un tractament més detallat pels seus valors patrimonials. Es proposaven revisions dels centres històrics ja declarats o incoats prèviament a l'aprovació del PTM: Valldemossa, Petra, Binissalem, Felanitx, Manacor. Es proposaven nous conjunts històrics a delimitar pels seus valors patrimonials: Sòller, Campos, Santanyí, Sineu, Pollença, Llucmajor, Porreres. A part, també es proposaven nuclis de petites dimensions, llogarets que mantenen les seves característiques originals: Jornets, Ruberts i Biniali al municipi de Sencelles, ses Olleries, ses Coves i ses Alqueries al municipi de Santa Eugènia, Ullaró al municipi de Campanet, Galilea al municipi de Puigpunyent i Biniraiix al municipi de Sòller. Als anteriors s'afegien també els centres de Palma, que té una delimitació de Conjunt històric i Inca per la degradació del seu nucli antic.

El PTM també suggeria **rutes culturals**, per tal de difondre la realitat patrimonial, tant als visitants forans com als habitants de Mallorca. Es definien diferents rutes i s'identificaven per cada una d'elles les principals fites a considerar: ruta arqueològica, ruta del gòtic, ruta del Barroc i ruta dels castells.

3.10 USOS DEL SÒL

De l'anàlisi de les cobertures del sòl a l'illa de Mallorca es treu com a primera conclusió que els usos formals agrícoles encara suposen l'any 2012 més de la meitat de la superfície de l'illa. El 55,9% del territori illenc està ocupat per terres de conreu i conreus permanents segons es desprèn de la nomenclatura del CLC i de la cartografia elaborada a partir de l'ORTOFOTO de 2012 de SITIBSA, amb la metodologia del CLC, nivell 2.

Els usos artificials suposen el 6,7% de la superfície de l'illa, tot i que en aquest tipus de cartografia no es tenen en compte la majoria de carreteres que podrien incrementar la superfície artificial, fins a un 2% més.

Quant als usos naturals, aquests representen un 37,4%, essent la superfície de boscos la que més ocupa amb un 17,2% del territori.

L'evolució dels usos durant els darrers 60 anys ha estat condicionada per les fortes pressions urbanitzadores, primer per la creació de centres turístics litorals i després per l'expansió de la urbanització en general, tant aquella vinculada al creixement de l'àrea metropolitana de Palma com la urbanització difusa de la resta del territori.

3.11 POBLACIÓ

A l'any 2016 Mallorca tenia 861.430 habitants, dels quals 426.201 eren homes i 435.229 eren dones. Per procedència, del total de població resident a Mallorca, 721.016 són espanyols i 140.414 estrangers segons dades del Padró. Mallorca concentra el 77'8 % de la població de les Illes Balears. La seva densitat de població és de 236 habitants/km², situant-se per damunt de la mitjana de les Illes Balears (222 habitants/km²).

Pel que fa a l'evolució demogràfica de Mallorca, aquesta presenta una tendència de creixement i en el darrer període de 25 anys, entre els anys 1991 i 2016, la població ha passat de 568.065 a 861.430 habitants. És a dir, en 25 anys la població ha incrementat en uns 293.365 habitants, la qual cosa suposa un increment percentual d'un 51,6%.

3.12 HABITATGE

Els habitatges s'han convertit en un allotjament turístic més a la darrera etapa turística, a partir de la dècada de 1990. El nombre d'habitatges existents a l'illa de Mallorca al 2011 era de 462.660 dels quals 335.878 (el 74,2%) es classifiquen com a habitatges familiars principals, 60.990 (el 13,47%) com a habitatges familiars secundaris i 55.654 (el 12,29%) tenen la classificació d'habitatges familiars buits.

3.13 ECONOMIA

El nombre d'aturats a Mallorca ha augmentat de l'any 2006 respecte al 2017, encara que a partir de l'any 2012 s'ha anat produint un descens progressiu. Durant la crisi (2008-2012) l'atur es va veure incrementat en aproximadament 40.000 persones, i ha anat disminuint des de llavors fins a l'actualitat, entorn a una disminució de 27.000 persones.

El sector primari té molt poca importància dins del conjunt de l'economia illenca, amb un 1,46% de població dedicada al sector agrícola-pesquer.

Dins el sector secundari, el subsector més important és el de la construcció amb més d'un 10% de tots els afiliats de la seguretat social en el darrer trimestre del 2016 però

patint fluctuacions dins del mateix any. La resta d'activitats relacionades amb el sector secundari es situaren entorn del 6% del total dels afiliats.

El sector terciari és el que té més pes en l'economia i, per tant, acumula un major nombre d'afiliats. En el cas de Mallorca, aquests suposen un 83,38% del total.

La població ocupada a Mallorca en el sector turístic s'ha mantingut lleugerament estable en els darrers 4 anys, amb una tendència a l'alça, s'ha passat de 107.297 afiliats en el sector turístic al segon trimestre del 2011 a 132.595 en el mateix trimestre del 2016, cosa que ha representat un increment en aquests 5 anys d'un 19%. El percentatge de població ocupada al sector oscil·la entre el 19,23% del quart trimestre al 34,79% del segon, el 2016.

Quant a la despesa dels turistes, als darrers anys hi ha hagut una tendència a incrementar-se, per bé que entre 2013 i 2015 s'ha produït un descens, passant de 8.674.395 milers d'euros el 2013 a 8.124.449 el 2015.

Per tipologia d'allotjament, la màxima despesa és la corresponent a turistes que s'allotgen a hotels i establiments similars, amb el 69,63% de la despesa total dels turistes al 2015. Segueix la despesa dels turistes en habitatges de lloguer que representaren 16,5% de la despesa al 2014. La despesa mitjana diària és un indicador més orientatiu per tal de poder comparar els diferents tipus de turisme, segons l'allotjament. En aquest cas, la despesa més elevada es correspon també als turistes a hotels i establiments similars (124,85 euros per turista i dia al 2015), tot i que la despesa mitjana diària dels turistes en allotjament en lloguer s'està incrementant als darrers anys (109 euros per turista i dia).

3.14 TURISTES, CAPACITAT D'ALLOTJAMENT TURÍSTIC I IPH

La pressió que turistes i residents exerceixen sobre els diferents factors ambientals o territorials, sobre els recursos naturals o turístics, es mesura amb allò que es coneix com a índex de pressió humana (IPH) i que calcula de manera habitual l'IBESTAT. L'any 2016 el valor màxim de l'índex de pressió humana diària a Mallorca va ser el corresponent a dia 9 d'agost. Segons les dades de l'IBESTAT, es va estimar una població total a l'illa de 1.461.959 persones, entre turistes, població flotant i residents. Aquest índex s'ha incrementat de manera constant els darrers anys, tant el valor màxim assolit per any, com les mitjanes mensuals.

L'oferta d'allotjament de Mallorca en establiments turístics, habitatges comercialitzats per estades turístiques exclosos, era al 2016 i segons la informació disponible a l'IBESTAT de 311.824.

Segons els estudis realitzats en fase de diagnosi del PIAT, l'oferta turística de places comercialitzades en habitatges representava al 2016 entorn el 30% del total de l'oferta d'allotjament turístic a Mallorca. Segons les estimacions realitzades al 2016 hi havia de l'ordre de 20.000 habitatges objecte de comercialització d'estades turístiques, la qual cosa representava 123.700 places. No obstant això, amb un any han quedat obsoletes. Segons algunes estimacions realitzades pel 2017 a partir de <http://insideairbnb.com/> la xifra total d'habitatges turístics podria ser entre un 20% i un 30% superior a la que hi havia al 2016, quan es va fer l'estudi. Això és entre 148.440 i 160.000 places.

3.15 CONSUM DE RECURSOS I CAPACITAT D'ALLOTJAMENT

Pel que fa al **consum d'aigua**, cal assenyalar que el 35,9% de les masses d'aigua de l'illa estan sobreexplotades i el 37,5% salinitzades. 18 de les 64 masses d'aigua de l'illa tenen un nivell d'extracció per sobre el 90%. Segons estimacions realitzades, els consums mitjans dels turistes són sempre molt superiors als consums mitjans dels residents, més del doble, amb la qual cosa un increment sostingut de les arribades de turistes podria fer empitjorar encara més l'estat dels aqüífers i sobrepassar les previsions del Pla Hidrològic.

Quant al **sanejament** de les aigües residuals, si bé per tot el territori i per al conjunt de l'any, les dades mostren suficiència de les infraestructures, cal comentar que hi ha depuradores que presenten problemes de manca de suficiència i també es detecten problemes puntuals durant la temporada alta, quan la producció d'aigües residuals és molt major i les capacitats de disseny es poden veure superades.

El consum d'**energia elèctrica** es va anar reduint durant la crisi, i s'aprecià una reactivació al 2015, amb una punta molt important als mesos d'estiu. El sistema de subministrament d'energia per a l'illa de Mallorca es pot considerar suficient pels consums actuals. No obstant l'anterior i com passa amb el consum d'aigua, s'ha de dir que els consums mitjans dels turistes estan molt per sobre dels residents (4 vegades més), segons les estimacions realitzades.

El **trànsit** és segurament un dels principals efectes derivats de les noves modalitats de turisme, amb una major mobilitat i l'ús de vehicles de lloguer. No existeixen dades de mobilitat per a turistes motiu pel qual s'han de fer estimacions a partir de les dades generals. Segons el Departament de carreteres del CIM, els principals problemes de saturació de mobilitat motoritzada durant l'estiu es produeixen a l'àrea metropolitana de Palma, badia de Palma i costa de Ponent. Entre 2013 i 2015 les xifres d'Intensitat Mitjana de Trànsit es varen incrementar substancialment, amb més d'un 10%. Entre 2004 i 2015 l'increment de les IMD va ser del 20,52%. Aquests ritmes de creixement accelerat lògicament afecten la capacitat de les infraestructures existents que tenen dificultats per assimilar-los. S'ha de dir que aquestes xifres d'increment de les IMD contrasten amb les dades de relatiu estancament del parc automòbil, la qual cosa es pot explicar en part per l'increment de l'ús de vehicles de lloguer.

Pel que fa a **residus**, igual amb el trànsit, s'han donat increments importants de producció. Segons dades del Consell de Mallorca a l'any 2016 a Mallorca es produïren 605.889,87 tones de Residus Sòlids Urbans (RSU). Aquesta dada equival a 1,92 kg/hab/dia. Entre els anys 2014 i 2016 la producció de residus de l'illa de Mallorca s'incrementà de manera significativa, un 10,76%. Pel que fa a les infraestructures de tractament, s'ha de dir que, tot i que en general el seu disseny permet absorbir la producció actual de residus, fins i tot en alguns casos es troben sobredimensionades com en la valorització per incineració, també és cert que en altres casos les infraestructures es troben infradimensionades com és el cas del dipòsit de cendres resultat de la incineració.

En resum, els elevats ritmes de creixement en alguns vectors (trànsit i residus), superiors al 10% en pocs anys, que dificulten la capacitat d'assimilació de les infraestructures, els elevats consums dels turistes en relació als residents (consums d'aigua i energia), o la situació dels aqüífers de l'illa, són alguns dels aspectes a considerar i que indiquen que la capacitat dels serveis i infraestructures de l'illa es troba en una situació complicada als mesos de temporada alta.

Lògicament la força que ha pres durant els darrers anys la comercialització d'habitatges per estades turístiques és una de les causes principals d'aquests ràpids increments de consums de recursos i producció de residus. I aquests turistes no només consumeixen més que els residents que habitualment havien residit en aquests habitatges, sinó que també presenten una major ocupació del parc. El reglament general de la LOUS a Mallorca preveu una ràtio de 2,5 habitants per habitatge, però amb les dades oficials disponibles del Registre d'establiments turístics de la CAIB, la ràtio dels habitatges comercialitzats com a estades turístiques passa a ser de 6,1 places per habitatge. De manera que aquest fenomen contribueix a incrementar la capacitat de l'illa, especialment durant la temporada alta, que és quan les infraestructures es troben més sobrecarregades..

Al mes d'agost del 2015, quan les infraestructures de l'illa es trobaven ja prou carregades, hi va haver un IPH diari màxim de 1.425.063. Aquestes xifres coincideixen, de manera general, amb les dades d'allotjament i població disponibles / estimades pel 2015, començaments de 2016. A continuació s'inclou una taula resum.

	Habitants / places
Població de dret 2015 ¹	859.289
Places en establiments hotelers o similars ²	288.320
Habitatges turístics de vacances i habitatges objecte d'estades turístiques ²	56.605
Estimació d'oferta no reglada en habitatges objecte d'estades turístiques ³	67.095
Turistes estimats per dia agost 2015 (Allotjament en propietat, familiars/amics) ¹	84.289
TOTAL	1.355.598

Població residencial més places turístiques de Mallorca. (2015-2016)

1. IBESTAT
2. Registre d'establiments turístics (Conselleria de turisme 29/03/2016)
3. estimacions realitzades per a la fase de diagnosi del PIAT. (Elaboració pròpia, març de 2016).

La suma total de places turístiques de la taula anterior, més els turistes estimats per dia en allotjaments propis i similars, suposa una xifra de 496.309, propera a la xifra de 501.586 turistes diaris mitjans del mes d'agost de 2015, que s'extreuen de les dades de pernoctacions de l'IBESTAT. La xifra total queda lleugerament per sota de la d'IPH (69.465), perquè no es considera la població flotant de temporada que ve a treballar a l'illa i d'altres modalitats de turistes que es podrien escapar a les xifres oficials, per exemple, embarcacions.

Les estimacions s'han fet a partir de les dades disponibles de 2015 i començaments de 2016, quan es varen realitzar els estudis de diagnosi del PIAT. Lògicament aquestes xifres no han fet més que créixer des de llavors. Al 2016, dia 9 d'agost, la xifra d'IPH assolí els 1.461.959.

4 CARACTERÍSTIQUES MEDIAMBIENTALS DE LES ZONES QUE ES PODEN VEURE AFECTADES SIGNIFICATIVAMENT

4.1 ZTM1 PLATJA DE PALMA - S'ARENAL

Localització. La ZTM1 inclou els terrenys amb classificació de sòl urbà i urbanitzable de les zones turístiques de Platja de Palma – Can Pastilla, al municipi de Palma i de s'Arenal del municipi de Lluçmajor. La superfície d'àrees d'assentament urbà de l'àmbit és de 6,51 Km². A més la zona d'influència de la ZTM1 inclou les zones residencials de les urbanitzacions de Bellavista, Son Verí i Cala Blava, a més dels terrenys de sòl rústic situats a la part posterior de la zona, una part dels quals es troben dins l'ANEI dels barrancs de Son Gual i Xorrigo i una petita zona es troba dins l'ANEI de Cap Enderrocat. Aquest darrer indret també forma part del LIC-ZEPA Cap Enderrocat i Cap Blanc. La superfície d'àrees sostretes al desenvolupament urbà és de 17,13 Km².

Fisiografia. L'àmbit es podria concebre en dues unitats des del punt de vista orogràfic. La conurbació litoral que se situa al llarg de la costa amb altures i pendents més baixos. I la part posterior corresponent als barrancs i costes de Xorrigo, amb altures que com a molt assoleixen els 125m.

Hidrologia. Es tracta d'un àmbit amb una important xarxa hidrogràfica, amb cursos que neixen a Xorrigo i desemoquen a la zona turística litoral. Des de la Síquia de Sant Jordi, al nord, passant pels Torrents dels Jueus i Son Verí més al sud. Aquests dos torrents connecten l'ANEI de Xorrigo amb la zona turística. Lligats en aquests cursos i a les parts més baixes existeixen planes geomorfològiques d'inundació que afecten la zona turística. Així mateix també mereixen especial menció les zones humides de ses Fontanelles o el Prat des Pil·larí.

Riscos. A l'àmbit de la ZTM són destacables les àrees afectades per risc d'incendi en els terrenys situats a l'àmbit de l'ANEI de Xorrigo i Cap Enderrocat.

Vegetació. La vegetació de major qualitat es troba a l'àmbit de l'ANEI dels Barrancs de Son Gual i Xorrigo i l'ANEI de Cap Enderrocat, a més de la zona humida de ses Fontanelles.

Paisatge. La conurbació litoral de la Platja de Palma té una tret identitari molt marcat degut el seu component turístic a nivell insular. Les costes Xorrigo són una unitat que configura la corona perimetral del paisatge metropolità, des dels turons de Pòrtol fins arribar al torrent de Son Verí.

4.2 ZTM1 CALA BONA – CALA MILLOR – SA COMA I S'ILLOT.

Localització. Inclou els terrenys amb classificació de sòl urbà de de la Zona Turística Costa dels Pins, Cala Bona i Cala Millor, i de la Zona Turística Sa Coma, s'Illot i Cala Moreia. L'àrea d'assentament urbà de tot aquest àmbit és de 5,29 km². A més, l'àrea d'influència inclou els terrenys de sòl rústic situats a l'oest de la zona, entre els nuclis de Cala Millor i la carretera Ma-4023 i també el LIC de Punta de n'Amer.

Fisiografia. Es tracta d'un àmbit costaner amb relleu poc pronunciat. L'altura s'incrementa de la costa cap a l'interior tot i que dins d'aquest àmbit les majors altituds les trobam al nord de l'urbanització de la costa dels Pins (50 m) i a la Punta de n'Amer (42 m).

Hidrologia. Es tracta d'un àmbit amb una important xarxa hidrogràfica, amb cursos que travessen la zona d'oest a est. Destaquen de sud a nord, es Torrent de Ca n'Amer, Torrent de Cala Millor, Torrent d'en Xinet, Torrent de Xiclatí i Torrent de Son

Jordi. Lligats a aquests cursos i a les parts més baixes existeixen planes geomorfològiques d'inundació que afecten les zones turístiques de s'Illot i Sa Coma, Cala Bona, i Port Nou. La vulnerabilitat dels aqüífers en aquest punt és alta.

Riscos. A l'àmbit de la ZTM existeixen algunes àrees afectades per risc d'incendi, segons el Decret 22/2015, al nord de la urbanització de la Costa dels Pins, a la Punta de n'Amer i entre la urbanització de Son Moro Bonavista i el nucli de Cala Millor.

Vegetació. L'hàbitat més valuós el trobem al LIC de sa Punta de n'Amer.

Paisatge. La primera línia està conformada principalment per la conurbació turística de Cala Millor i el sistema de platges situades entre es Cap Pinar, Punta de n'Amer i Cala Morlanda. Inclou les zones turístiques de Cala Bona, Sa Coma, i s'Illot, les quals es relacionen amb els diferents nuclis d'interior com Son Servera, Son Carrió, Sant Llorenç des Cardassar i Manacor. A primera línia també cal destacar la presència de la zona protegida de Punta de n'Amer. A segona línia és principalment agrícola de secà i predominen els ametllers i oliveres.

4.3 ZTM1 CALES DE MALLORCA.

Localització. La ZTM1 i la seva àrea d'influència inclou els terrenys inclou els terrenys amb classificació de sòl urbà de Cales de Mallorca, Es Domingos i Cala Murada. L'àrea d'assentament urbà de tot aquest àmbit és de 3,25 km². L'àrea d'influència també inclou els terrenys de sòl rústic situats a l'est del nucli de Cales de Mallorca, declarats com ANEI i LIC (Cales de Manacor).

Fisiografia. Es tracta d'un àmbit costaner de penya-segats i petites cales de sorra. L'altura s'incrementa de la costa cap a l'interior arribant fins als 60 metres sobre el nivell de la mar. Exceptuant, el front marí, on s'hi troben forts pendents, la resta de l'àmbit presenta, en general, pendents suaus.

Hidrologia. Es tracta d'un àmbit amb una important xarxa hidrogràfica, amb cursos que travessen la zona d'oest a est. Destaquen de sud a nord, es Torrent de Sa Plana, Torrent des Domingos i Torrent des Rafal. Lligats a aquests cursos i a les parts més baixes existeixen planes geomorfològiques d'inundació que afecten la zona turística de Cala Domingos. La vulnerabilitat dels aqüífers en aquest punt és alta.

Riscos. A l'àmbit de la ZTM existeixen algunes àrees afectades per risc d'incendi, segons el Decret 22/2015, una franja a la urbanització de Cala Murada, a més de l'espai compres entre les urbanitzacions de Cales de Mallorca i Cala Murada, i una zona situada al nord del nucli de Cales de Mallorca. Així mateix, trobam també una petita àrea amb risc d'inundació a Cala Domingos.

Vegetació. L'hàbitat més valuós el trobem al LIC Cales de Manacor.

Paisatge. La ZTM Cales de Mallorca es troba dins la Unitat Paisatgística 6 (Llevant). L'ús predominant dins aquesta unitat paisatgística és l'agrícola, tot i que també hi destaquen els nuclis costaners que s'intercalen amb zones de vegetació arbustiva. En aquesta unitat s'intercalen zones amb pendents abruptes a la zona litoral i zones amb pendents gairebé nules.

5 EFECTES SIGNIFICATIUS EN EL MEDI AMBIENT

En aquest capítol es procedirà a realitzar una descripció dels efectes més rellevants.

5.1 CAPACITAT D'ALLOTJAMENT TURÍSTIC. (LIMITACIÓ DE PLACES)

Entre els efectes negatius d'aquest grup es troben relacionats principalment en factors de caire socioeconòmic i de gestió posterior:

1. **No regulació de totes les places turístiques ofertades a l'actualitat.** Amb la definició del límit de places totals per a l'illa de Mallorca que s'ajusta als turistes de 2015, no serà possible donar d'alta i regularitzar tot el volum de places existent a l'actualitat. La xifra límit de places és inferior a les que actualment s'estan comercialitzant i per tant, això implicarà la necessitat d'establir mecanismes per millorar la gestió i controlar aquest tipus d'allotjament no reglat. Pel que fa a les places en allotjaments turístics aquestes s'ajusten a la capacitat vacant que hi havia al 2008 en sòls estrictament turístics (12.000). Pel que fa a les places en ETH quedarien per sota de les estimades pel 2017 (115.000 possibles amb el límit establert i comptant els habitatges turístics de vacances, front a les 123.700 estimades al 2016 o les aproximadament 150.000 estimades al 2017).
2. **Possibles desajustos en les places assignades per tipologies i zones.** El fet de distribuir el límit de places per tipologies i zones, pot provocar que es produeixin desajustos puntuals, potser en algunes zones o per algunes tipologies les places siguin insuficients i en canvi a d'altres zones el límit quedi per sobre de la demanda. Per a la distribució s'han fet servir diferents tipus de criteris per tal d'avançar en un determinat tipus de model, però les dinàmiques a vegades canvien o són imprevisibles. En tot cas, es preveuen mecanismes per poder revisar aquests límits en cas que es faci necessari.

Una vegada definits els efectes negatius, passem a definir els principals efectes positius que en aquest cas revesteixen de major importància:

3. **No s'incrementarà la pressió sobre el territori en forma de nous urbans o urbanitzables destinats a ús turístic,** atès que queden prohibits. Es tracta d'evitar nous consums de territori per a ús turístic, per tal de ser coherents amb els principis d'aquest PIAT i per evitar l'empitjorament i degradació del paisatge i el territori. No tendria gaire sentit continuar permetent noves actuacions que impliquin ocupació de més territori i consum de més recursos, quan des del PIAT s'ha apostat per la contenció.
4. **Possibilitat d'una gestió més adequada dels recursos i les infraestructures.** L'establiment d'un límit global i per zones, permetrà tenir un major coneixement dels recursos i infraestructures necessaris (abastament d'aigua, infraestructures de sanejament, energètiques, de residus, carreteres...). Fins ara els planejaments municipals establien un límit màxim de capacitat de població i havien de preveure recursos i serveis en funció d'aquest límit. Si ara s'estableix un límit de places turístiques pel conjunt de l'illa això a la vegada permetrà tenir un major control dels recursos i serveis necessaris, atès que l'activitat turística és la principal de l'illa i es pot establir una relació entre places i població resident.
5. **Contenció de la pressió sobre els recursos naturals i el territori.** Possibilitat de millora dels recursos naturals, fruit d'aquest establiment d'un límit que permetrà planificar amb un major grau d'adequació. A més es preveu una capacitat global per sota de l'actual, als nivells de la que hi havia al 2015, amb

possibilitat que sigui inferior, si es decreix a certes zones com veurem en altres accions. En conseqüència no s'incrementarà la pressió sobre consum de recursos (energia o aigua) i no s'incrementaran tampoc la producció de residus (sòlids, líquids o gasosos). El trànsit també es mantindria o fins i tot rebaixaria.

6. **S'afavoreix el manteniment d'un model territorial, turístic i social de Mallorca que evitarà aquells processos que puguin contribuir al col·lapse i degradació de la destinació.** Un excés de places turístiques seria, sens dubte, una amenaça per la qualitat del medi ambient i del territori de l'illa, que és un dels recursos essencials de l'activitat. I també podria ser una amenaça per una fràgil estructura social que depèn principalment de l'activitat turística. Les Illes Balears són una de les Comunitats Autònomes de l'Estat Espanyol, on el turisme té un major impacte en la seva economia. Segons dades de (IMPACTUR, 2014), el 44,8% del PIB depèn directament del turisme i 32% del total del llocs de treball també, només Canàries l'altre comunitat Insular, assoleix xifres semblants.
7. **Millora de la sensació de congestió tornant a límits de 2015, o com a mínim no s'incrementarà.** Amb l'establiment d'un límit que s'ajusta a l'IPH d'agost de 2015, es tornaria a la sensació de congestió d'aleshores, o com a mínim s'assegura que no s'incrementaria, sempre i quan es pugui controlar l'oferta no reglada.
8. **Contenció dels gasos d'efecte hivernacle.** En consonància amb l'objectiu de reduir les emissions de gasos d'efecte hivernacle, segons allò previst a l'acord de París de desembre de 2015, es fa necessària la introducció de mesures de contenció. A l'illa de Mallorca, això passa, en bona mesura, per mesures que suposin una contenció dels desplaçaments. L'establiment de límits de places, s'ha d'entendre també, com una qüestió d'interès general, per a contribuir la millora del medi ambient global.

5.2 QUALITAT DE L'ESPAI TURÍSTIC. RENOVACIÓ I REHABILITACIÓ

En aquest apartat els efectes que es puguin definir són, en la majoria dels casos, poc concrets perquè es tracta d'actuacions que no es realitzen directament des del PIAT sinó que es deriven a la redacció de futurs plans de desenvolupament. En aquest cas l'únic que es pot avaluar són els criteris d'ordenació proposats que, en qualsevol cas, són molt genèrics. Hauran de ser els plans posteriors els que requeriran d'una avaluació ambiental més detallada.

9. **Possibilitat d'increment de la pressió en els espais naturals i rurals contigus a les zones delimitades com a ZTM1.** Una de les mesures que es proposen per a les Zones Turístiques Madures i Saturades 1, és la destablir xarxes d'espais lliures que connectin els espais urbans i exteriors. En aquestes zones se delimiten àrees d'influència que abasten territoris que van més enllà de la zona turística i que afecten espais naturals com per exemple l'ANEI dels barrancs de Son Gual i Xorrigo o el LIC-ZEPA de Cap Enderrocat i Cap Blanc, a la Platja de Palma, el LIC de Punta de n'Amer a Cala Millor-Cala Bona-Son Moro-s'Illot o el LIC Cales de Manacor en el cas de Cales de Mallorca., a la Platja de Palma, el LIC de Punta de n'Amer a Cala Millor-Cala Bona-Son Moro-s'Illot. Tot i que la finalitat de les actuacions, que hauran d'acabar detallant els PRTI, és la de millorar l'entorn i garantir la biodiversitat, hi ha la possibilitat que aquest tipus d'actuacions puguin acabar incrementant la pressió sobre aquests espais i que això pugui acabar essent perjudicial.

10.

11. Possibilitat d'afeccions concretes a les zones delimitades com a ZTM1 que haurien de tenir en consideració els PRTI.

ZTM1 Platja de Palma.

- Planes geomorfològiques d'inundació que afecten la zona turística. Des de la Síquia de Sant Jordi, al nord, passant pels Torrents dels Jueus i Son Veri més al sud.
- Zones humides de ses Fontanelles o el Prat des Pil·larí.
- Risc d'incendi en els terrenys situats a l'àmbit de l'ANEI Barrancs de Son Gual i Xorrigo i a l'ANEI Cap Enderrocat, segons el Decret 22/2015.

ZTM1 Cala Bona – Cala Millor – sa Coma i s'Illot.

- Planes geomorfològiques d'inundació que afecten la zona turística (s'Illot i Sa Coma, Cala Bona, i Port Nou).
- Àrees afectades per risc d'incendi, segons el Decret 22/2015. I petita àrea amb risc d'esllavissada i d'erosió al nord de la Costa dels Pins.
- La vulnerabilitat dels aqüífers és alta.

ZTM1 Cales de Mallorca.

- Petites planes geomorfològiques d'inundació que afecten la zona turística de Cala Domingos.
- Àrees afectades per risc d'incendi, segons el Decret 22/2015, a l'entorn de Cala Murada, Cala Domingos i Cales de Mallorca.
- La vulnerabilitat dels aqüífers és alta.

Una vegada definits els efectes negatius, passem a definir els principals efectes positius:

12. Millora de la qualitat dels teixits urbans de les Zones Turístiques Madures.

Tant a les ZTM1 com a les ZTM2 es preveuen mesures a desplegar pel plans de desenvolupament encaminades a la millora de la urbanització dels teixits urbans. Aquesta és una mesura a l'hora que ha de contribuir a millorar la qualitat de la destinació i fer-la més competitiva com a destinació turística.

13. Millora de la qualitat ambiental de les Zones Turístiques Madures i Saturades

Es preveuen mesures per millorar la mobilitat (principalment aquella no motoritzada), establir xarxes d'espais lliures que connectin els espais urbans i exteriors, fomentar la reducció del nombre de places, renovació de la planta hotelera, afavorir el manteniment de la població resident. Aquestes mesures a part de reduir la maduresa de la destinació també hauran de contribuir a reduir la saturació i millorar la destinació turística des d'un punt de vista ambiental, fent-la més competitiva.

14. Renovació dels allotjaments turístics i major qualitat dels nous.

Les mesures proposades per a les zones turístiques madures i en conjunt haurien de contribuir a incentivar la renovació d'allotjaments turístics, millorant així la qualitat ambiental de les destinacions. En qualsevol cas no s'admetran increments de les places fruit de la renovació dels allotjaments.

15. Millora dels entorns paisatgístics de les Zones Turístiques.

Amb la previsió de realitzar plans especials per a la recuperació ambiental i paisatgística de

l'entorn de les zones turístiques i l'establiment de criteris al respecte s'aconseguirà una millor integració de les zones turístiques en les àrees naturals properes. Elements com rieres, bosquets, turons i altres, constitueixen fites d'identitat del paisatge dels àmbits turístics i urbans.

5.3 DOTACIONS TURÍSTIQUES

S'identifiquen en primer lloc els efectes negatius que es poden desprendre de les accions d'aquest grup:

- 16. Possibilitat d'increment de la pressió en algunes platges com a conseqüència de la regulació i ordenació d'aparcaments i accessos a platges aïllades.** Precisament l'objectiu és tot el contrari controlar l'accés a les platges i intentar que no se superin els límits de saturació, però s'haurà d'anar en cura quan es desenvolupin les figures d'ordenació per evitar que es puguin produir efectes no desitjats. De moment només es tracta de criteris que s'hauran d'acabar detallant mitjançant Plans especials, declaracions d'interès general, Modificacions puntuals o revisions de planejament, i serà llavors, quan es podran identificar i avaluar correctament els efectes derivats.
- 17. Reducció de les expectatives econòmiques com a conseqüència de la prohibició dels camps de golf en qualsevol situació i dels nous grans equipaments en sòl rústic.** El fet que es prohibeixin pot fer que es redueixin les expectatives de guanys i que no es diversifiqui l'oferta en aquests camps que podrien contribuir a la desestacionalització. No obstant l'anterior, s'ha de dir que l'oferta en forma de camps de golf i d'equipaments complementaris a l'illa ja és més que suficient i que des del PIAT s'aposta per a desestacionalitzar a partir d'un model que tenguin menys efectes sobre el medi ambient i el territori.
- 18. Possibilitat d'increment de la pressió sobre alguns espais fruit de la proposta d'itineraris i centres d'interpretació.** Es tracta en qualsevol cas d'actuacions de baix cost ambiental i destinades a la difusió del llegat cultural, natural o històric. En el moment actual de la planificació es fa difícil també establir algun tipus d'efecte, perquè tampoc es preveuen les ubicacions concretes dels centres, o dels itineraris previstos.

Pel que fa als efectes ambientals postius derivats de les actuacions d'aquest grup:

- 19. Millor redistribució territorial de les pressions del turisme sobre el medi ambient.** Les mesures com el control dels accessos a les platges, l'oferta d'alternatives de les rutes ciclo-turístiques o senderistes, oferint alternatives per descongestionar les existents, proposant rutes senderistes per Llevant o interior de l'illa per descongestionar les de la Serra de Tramuntana, o la creació d'una xarxa de centres d'interpretació i itineraris, són actuacions que permetran reduir la pressió sobre els recursos més sobrecarregats i redistribuir aquesta pressió sobre el territori.
- 20. Millor redistribució temporal de les pressions del turisme al llarg de l'any.** Es pretén repartir millor l'allau de visitants al llarg de l'any, sense incrementar el seu nombre. Per fer-ho es planteja impulsar productes turístics no estacionals, sostenibles i enfocats a la singularitat del nostre patrimoni; definir xarxes temàtiques, tant de tipus cultural (talaiòtica, gòtic), com natural (observació fauna i gaudi de la geologia o la natura) amb diferents mitjans (senderistes, ciclistes, automobilistes, recorreguts col·lectius...); particularment aquells que ajudin, a promoure la imatge de l'illa com a destinació atractiva fora de la temporada

estival. D'aquesta manera s'aconseguirà a més un ús més eficient de les infraestructures al llarg de l'any.

21. **Major control de l'accés a les platges.** El PIAT ja estableix límits de places que han de contribuir a frenar la pressió sobre les platges, però també cal, en la mateixa línia, posar límits a l'accés a les platges aïllades, cosa que es pretén aconseguir mitjançant la regulació i ordenació d'aparcaments i accessos i establint unes places màximes d'aparcaments per platges. Es tracta d'una mesura diferida a l'aprovació d'altres figures com ja s'ha esmentat abans.
22. **Contenció del consum de territori i de recursos ambientals,** amb la prohibició dels camps de Golf en qualsevol situació i els nous grans equipaments turístics (parcs temàtics) en sòl rústic. Es tracta de posar límits a aquells recursos turístics que consumeixen més espai i recursos naturals, en una illa que ja pateix elevats graus d'ocupació. Es tracta d'una mesura directe que té efectes positius secundaris sobre molts de factors ambientals.
23. **Foment i difusió de la identitat insular.** A l'hora d'apostar pel foment de productes turístics alternatius es fa especial incidència en aquells que es relacionen amb la identitat insular, aquells recursos propis que promocionen la cultura, el patrimoni, el medi ambient i el paisatge de l'illa. Aquest fet s'aconsegueix amb la proposta d'una xarxa d'itineraris i centres d'interpretació.

5.4 ESTADES TURÍSTIQUES EN HABITATGES

Els efectes d'aquest grup corresponen a criteris generals d'ordenació, que posteriorment els instruments de planejament municipal o d'altres hauran d'acabar de detallar.

Pel que fa als efectes negatius la majoria d'ells estan relacionats amb factors socioeconòmics, com a conseqüència dels condicionants que s'introdueixen a l'activitat:

24. **Reducció de les expectatives de beneficis lligades amb la introducció de criteris de zonificació de les Estades Turístiques en Habitatges.** Les condicions establertes poden fer que es redueixin les expectatives de guanys per part d'aquells que tinguessin previst llogar immobles o d'aquelles activitats d'oferta complementària que se'n beneficien. En qualsevol cas, s'ha de dir, que els condicionants de zonificació proposats, s'introdueixen per evitar problemes que podrien afectar negativament els model territorial, ambiental, urbanístic i econòmic local. I tampoc és previsible que aquests condicionants puguin afectar de manera molt negativa.
25. **No regulació de totes les places turístiques ofertades a l'actualitat.** Amb l'establiment dels condicionants de zonificació proposats i d'altres condicions per ETH, no serà possible donar d'alta i regularitzar tot el volum de places existent a l'actualitat. Per tant, això implicarà la necessitat d'establir mecanismes per millorar la gestió i controlar aquest tipus d'allotjament no reglat.

Una vegada definits els efectes negatius, passem a definir els principals efectes positius:

26. **Gestió més adequada dels recursos i les infraestructures.** Que aquelles zones més saturades (zones turístiques i nuclis d'interior) tinguin una major limitació, haurà de contribuir a contenir el consum i evitar la sobreexplotació de les infraestructures.

27. **Protecció dels valors naturals i rurals del sòl rústic com a conseqüència de criteris de zonificació de les ETH.** Les mesures introduïdes aconseguiran protegir els valors de sòl rústic.
28. **Major facilitat d'accés a l'habitatge com a conseqüència de la introducció de condicionants per a les ETH.** Un dels criteris que s'hauran de considerar en la zonificació de les ETH, és precisament evitar la reducció del número d'habitatges assequibles destinats a residència permanent.
29. **Afavoriment de la convivència ciutadana fruit de la introducció de condicionants per a les ETH.** Les limitacions introduïdes per a la regulació de les ETH haurien de contribuir a millorar problemes de convivència ciutadana. Es tracta de nuclis que tradicionalment s'han destinat a usos residencials i que només recentment s'hi ha introduït l'activitat turística amb la modalitat d'estades turístiques.
30. **Afavoriment d'activitat econòmica lligada al turisme en ETH als nuclis d'interior no saturats.** El fet que es permetin ETH en habitatges unifamiliars i en plurifamiliars, intenta afavorir de manera continguda l'activitat econòmica que genera aquest tipus de turisme a nuclis d'interior, que habitualment havien quedat al marge dels beneficis del turisme.

5.5 SOSTENIBILITAT TERRITORIAL (QUALITAT AMBIENTAL)

Les mesures previstes en aquesta acció s'han de considerar positivament, i donen lloc al següent efecte:

31. **Compatibilització del turisme amb la protecció del medi ambient i la qualitat de vida dels residents.** Es plantegen mesures i accions transversals que ajuden a reduir la petjada ecològica i a combatre els efectes del canvi climàtic des d'una òptica integral, amb les imprescindibles prohibicions, limitacions o mesures de mitigació. Aquestes mesures queden detallades a l'apartat de mesures del present document.

6 MESURES PREVISTES

Ateses les característiques del PIAT, es proposen un conjunt de mesures compensatòries i preventives que poden reduir o evitar els efectes negatius enumerats a l'apartat anterior.

Mesures destinades a minvar efectes relacionats amb les Zones Turístiques Madures a incloure en els PRTI:

1. Que s'estableixi com a criteri general per a les ZTM1 que es defineixin accions relatives a les vores i entorn dels àmbits, per garantir la biodiversitat, l'equilibri amb la natura i el paisatge exterior.
2. A la Zona Turística Madura i Saturada de Platja de Palma - s'Arenal preveure com a criteri d'ordenació específic que es vetlli per la conservació dels hàbitats, en especial de les estepes salines mediterrànies (Limonietalia). Es proposa aquest criteri que s'haurà de tractar quan s'elabori el corresponent Pla de reconversió turística integral (PRTI). A més, s'hauran de considerar també el l'ordenació:

- Les planes geomorfològiques d'inundació que afecten la zona turística. Des de la Síquia de Sant Jordi, al nord, passant pels Torrents dels Jueus i Son Veri més al sud.
 - Zona LIC-ZEPA de Cap Enderrocat i Cap Blanc, zones humides de ses Fontanelles o el Prat des Pil·larí.
 - Risc d'incendi en els terrenys situats a l'àmbit de l'ANEI Barrancs de Son Gual i Xorrigo i l'ANEI Cap Enderrocat, segons el Decret 22/2015.
3. A la Zona Turística Madura i Saturada de Cala Bona - Cala Millor - sa Coma - s'Illot, preveure com a criteri d'ordenació específic que es reconeixin i potenciïn dels valors paisatgístics del LIC de Punta de n'Amer amb la finalitat de tenir present els efectes i necessitats d'aquest espai que es troba afectat per l'activitat turística de la zona. El pla haurà d'anar acompanyat d'un estudi d'avaluació de les repercussions ambientals amb relació als objectius de conservació que ha d'incloure les corresponents mesures correctores, per tal d'afavorir la protecció i conservació dels hàbitats d'interès afectats. A més, s'hauran de considerar també el l'ordenació:
- Les planes geomorfològiques d'inundació (s'Illot i Sa Coma, Cala Bona, i Port Nou).
 - Les àrees afectades per risc d'incendi, segons el Decret 22/2015. Àrea amb risc d'esllavissada i d'erosió al nord de la Costa dels Pins.
 - El risc elevat de contaminació dels aqüífers.
4. A la Zona Turística Madura i Saturada de Cales de Mallorca, preveure com a criteri d'ordenació específic que es reconeixin i potenciïn dels valors paisatgístics del LIC de Cales de Manacor amb la finalitat de tenir present els efectes i necessitats d'aquest espai que es troba afectat per l'activitat turística de la zona. El pla haurà d'anar acompanyat d'un estudi d'avaluació de les repercussions ambientals amb relació als objectius de conservació que ha d'incloure les corresponents mesures correctores, per tal d'afavorir la protecció i conservació dels hàbitats d'interès afectats. A més, també s'hauran de considerar a l'ordenació:
- Petites planes geomorfològiques d'inundació que afecten la zona turística de Cala Domingos.
 - Àrees afectades per risc d'incendi, segons el Decret 22/2015. I petita àrea amb risc d'inundació a Es Domingos.
 - El risc elevat de contaminació dels aqüífers.

Mesures destinades a minvar efectes relacionats amb l'ordenació d'accessos a les platges:

5. Que s'inclogui una superfície màxima total d'aparcament o una ràtio, per evitar que es puguin fer aparcaments que consumeixin més territori de l'estrictament necessari.
6. Garantir la menor transformació possible del medi aprofitant camins existents; no impermeabilitzant les superfícies d'aparcament; replantant, si s'escau amb vegetació autòctona, que garanteixi l'ombra adequada (un arbre cada 5 places d'aparcament); proveint estrictament els serveis imprescindibles; establint les mesures adequades per evitar l'aparcament fora dels àmbits assenyalats i senyalitzant adequadament. S'haurà d'incloure la documentació que exigeix la

legislació sectorial en matèria d'avaluació d'impacte ambiental i un estudi en què s'avaluïn els efectes produïts un cop estudiades diferents alternatives.

7. Que els aparcaments se situïn, de manera general i sempre que això no pugui implicar altres efectes ambientals negatius, a una distància superior als 100 metres de la costa, fora de zona de protecció del DPMT.
8. En cas que els accessos i aparcaments s'hagin de disposar en un espai natural protegit, s'haurà de respectar el que es disposi en la corresponent figura de protecció.

Mesures destinades a minvar efectes relacionats amb la xarxa d'itineraris i centres d'interpretació.

9. Que per als centres d'interpretació es doni prioritat a ubicar-los en edificacions ja existents que es puguin reformar i adequar pel seu ús.
10. Que els instruments o projectes que els desenvolupin incorporin un estudi sobre els efectes derivats dels centres i itineraris previstos i es prenguin les mesures adequades.

Mesures destinades a la minva dels efectes sobre la qualitat ambiental i paisatgística en general:

En relació als hàbitats i les espècies:

11. Qualsevol pla o projecte derivat del PIAT que pugui afectar els llocs de la Xarxa Natura 2000, haurà de ser informat preceptivament per la Conselleria de Medi ambient, abans de la seva execució, per avaluar la seva repercussió sobre els hàbitats i espècies d'interès comunitari. (Govern de la CAIB).
12. Que en les zones enjardinades d'allotjaments turístics i d'habitatges objecte d'ETH es facin servir plantes autòctones, i que en cap cas, es sembrin espècies vegetals invasores que puguin generar problemes ambientals. (Allotjaments turístics i ETH).

En relació al consum d'aigua:

13. Plans de millora de les xarxes de subministrament d'aigua a les zones turístiques que presentin problemes de degradació o saturació. Aquesta és una mesura que haurien d'assumir els ajuntaments, especialment en aquells casos afectats per zones turístiques madures.
14. Que a les zones enjardinades d'allotjaments turístics i d'habitatges objecte d'ETH es facin servir plantes autòctones amb baixos requeriments hídrics. A més, s'haurien de preveure tècniques de reg de baix consum (goteig o microaspersió).
15. Preveure que els allotjaments turístics recullin i emmagatzemin aigües pluvials per a destinar-les a regar la jardineria.
16. Implantació de sistemes d'estalvi d'aigua a cisternes de wàters i limitadors a aixetes.
17. Implantació de sistemes de recirculació d'aigües grises.

En relació a les aigües residuals:

18. Plans de millora de les xarxes clavegueram a les zones turístiques que tenguin les infraestructures en mal estat. Aquesta és una mesura que haurien d'assumir els ajuntaments, especialment en aquells casos afectats per zones turístiques madures.
19. Els allotjaments turístics i habitatges objecte d'ETH haurien d'estar connectats a la xarxa de clavegueram del seu nucli o zona. En aquells casos que no es disposi de xarxa de clavegueram en el nucli en qüestió, o en sòl rústic, els allotjaments i ETH hauran de disposar de fosses sèptiques estanques i homologades per poder realitzar l'activitat.

En relació al consum d'energia:

20. Que es prevegin en els habitatges objecte d'ETH (sempre que ho permetin les seves característiques i la regulació patrimonial o urbanística) i en allotjaments turístics, mesures d'estalvi d'energia o d'utilització d'energies alternatives. Implantació de captadors solars per a producció d'aigua calenta sanitària.
21. Que els nous edificis destinats a allotjament turístic o ETH es dissenyin per a potenciar la captació de radiació solar i minimitzar les pèrdues de calor. Es tracta de potenciar els mecanismes naturals per la regulació de la temperatura de l'interior dels edificis..
22. Que es facin servir sistemes d'enllumenat de baix consum en allotjament turístic i habitatges objecte d'ETH, tant en interiors com a exteriors. S'evitaran il·luminacions exteriors innecessàries pel correcte funcionament de les instal·lacions.
23. El disseny del sistema d'enllumenat públic previst en els plans de desenvolupament del PIAT es basarà en els criteris d'eficiència energètica i evitar la contaminació lumínica, com per exemple amb la instal·lació de bombetes de baix consum, no utilitzar reflectors de dispersió de la llum, localització de les faroles en els punts necessaris, etc.

En relació al transport:

24. El Consell de Mallorca conjuntament amb l'administració autonòmica competent haurà de dissenyar un programa de diferents modes de transport públic que puguin facilitar els desplaçaments per l'illa, en referència als principals atractius turístics.
25. Els municipis, ja sigui a través del planejament general o a través d'altres figures com plans especials haurien d'estudiar les necessitats d'aparcament en relació a les places d'allotjament turístic dels seus municipis, i si escau, hauran de proposar nous espais destinats a estacionament per satisfer-ne les necessitats.
26. Els allotjaments turístics i habitatges objecte d'ETH haurien de disposar d'un programa d'informació a clients dels diferents modes de transport públic que puguin facilitar els desplaçaments per la zona, en referència als principals atractius turístics, amb la finalitat d'evitar lloguers innecessaris de vehicles provats.

En relació la integració paisatgística

27. En els plans de desenvolupament d'aquest PIAT s'haurien d'introduir mesures d'integració paisatgística. Com per exemple que: les faroles hauran d'encaminar adequadament l'emissió de llum cap en terra, per evitar contaminació lumínica o soterrar el cablejat i resta d'instal·lacions tècniques.

28. Que les noves edificacions i els tancaments destinats allotjaments turístics estiguin adaptats a l'entorn. La integració harmònica amb l'entorn es procurarà adoptant una arquitectura no estrident, senzilla i racional. Es recomana l'ús de l'arquitectura tradicional, que pot oferir tipologies i solucions vàlides en les noves edificacions. Així mateix, s'intentarà minimitzar l'ocupació dels espais i l'alteració dels terrenys naturals o rurals, de manera que no es pertorbi greument ni la topografia ni els llits d'escorrentia naturals.
29. Si es preveuen noves edificacions destinades a allotjament turístic que puguin afectar espais amb vegetació natural, s'haurà de realitzar un estudi per a garantir-ne la mínima afecció. A més a les zones enjardinades s'hauran de fer servir plantes autòctones i s'evitaran plantes exòtiques.
30. Que els habitatges unifamiliars al sòl rústic destinats a ETH i els allotjaments turístics en sòl rústic preservin la condició rústica dels terrenys amb la protecció de les característiques generals del paisatge i la reducció de l'impacte visual.

En relació residus

31. Els Ajuntaments en el marc de les ordenances municipals reguladores de la gestió de residus municipals haurien de preveure mesures per a la correcta gestió dels residus provinents de l'activitat turística, tant en sòl rústic com urbà.
32. Disposar en els allotjaments turístics i habitatges objecte d'ETH espais per disposar contenidors per a la recollida selectiva de residus en 5 fraccions: vidre, paper/cartró, envasos lleugers, matèria orgàniques i restes.
33. Els allotjaments turístics i habitatges objecte d'ETH haurien de disposar d'un programa de recollida de residus perillosos per gestors autoritzats i Implantació de mesures de minimització de residus.

En relació renous

34. Els Ajuntaments en el marc dels instruments de planificació i gestió acústiques de la llei 1/2007 de 16 de març, contra la contaminació acústica de les Illes Balears (ordenances municipals, mapes de renou, plans acústics d'acció municipal i declaracions de zones de protecció acústica especial) haurien de considerar els impactes acústics generats per l'activitat turística al seu municipi i proposar mesures al respecte.

7 CONCLUSIONS

De l'ordenació prevista en el Pla d'Intervenció en àmbits turístics de Mallorca (PIAT), se'n deriven de manera general efectes positius. Aquells que es relacionen amb:

- L'establiment de límits de la capacitat de places turístiques, ja sigui en allotjaments o en habitatges comercialitzats per estades turístiques.
- Aquells que es relacionen amb la prohibició de classificar nous urbans o urbanitzables que impliquin noves places turístiques.
- La definició de criteris d'integració ambiental i paisatgística per als instruments d'ordenació de les Zones Turístiques Madures i Saturades.
- L'establiment de condicions de qualitat i renovació de les edificacions.
- La prohibició de nous camps de golf.
- La zonificació i limitació de les Estades Turístiques en Habitatges.

Lògicament també es detecten alguns efectes negatius, però d'escassa entitat, i a més en molts casos no són directes, sinó que podrien derivar-se del desplegament dels instruments d'ordenació i desenvolupament proposats. La possible regulació d'accésos a les platges, la creació d'una xarxa de centres d'interès o els instruments d'ordenació de les ZTM podrien comportar alguns efectes negatius. No obstant això, l'objecte d'aquestes mesures és precisament millorar els entorns i qualitat ambiental dels àmbits afectats, i a més s'inclouen mesures i criteris per evitar que es puguin donar efectes negatius no desitjats.

En qualsevol cas, s'ha de dir sempre que l'escala de treball insular i l'abast del PIAT dificulten la identificació concreta d'efectes i no serà fins al desplegament de les mesures proposades, a través de planejaments urbanístics, plans especials, Plans de Reconversió Turística Integral (PRTI) que es podran identificar efectes de manera més detallada i clara.

ANNEX V - TRACTAMENT DAE

ANNEX V - TRACTAMENT DAE

1. ANTECEDENTS

L'Estudi Ambiental Estratègic (EAE) és l'estudi on s'han identificat, descrit i avaluat els possibles efectes significatius en el medi ambient de l'aplicació del pla, així com les alternatives raonables, tècnicament i ambientalment viables i que han tingut en compte els objectius i l'àmbit d'aplicació geogràfic del pla, és a dir, l'illa de Mallorca.

L'article 9 de la nova Llei 12/2016, de 17 d'agost, d'avaluació ambiental de les Illes Balears, estableix que se sotmetran a avaluació ambiental estratègica ordinària els plans i programes, i també les modificacions d'aquests, que adoptin o aprovin les administracions autonòmica, insular o local de les Illes Balears. Atès que el Pla d'intervenció en àmbits turístics (PIAT) és un pla director sectorial insular serà necessària la seva subjecció al tràmit d'avaluació ambiental estratègica ordinària.

Les etapes del procés d'avaluació ambiental estratègica ordinària, són aquelles definides a l'article 17 de la Llei 21/2013, de 9 de desembre, d'Avaluació Ambiental. L'article 10 de la Llei 12/2016, en matèria de tràmits, documentació i terminis d'AAE remet a la normativa bàsica estatal, això és, la Llei 21/2013, amb les particularitats que incorpora la Llei autonòmica. Les etapes són:

- Sol·licitud d'inici
- Consultes prèvies i determinació de l'abast de l'estudi ambiental estratègic.
- Elaboració de l'estudi ambiental estratègic.
- Informació pública i consultes a les administracions públiques afectades i persones interessades.
- Anàlisi tècnica de l'expedient.
- Declaració ambiental estratègica.

D'acord amb l'article 18 de la Llei 21/2013, el procediment d'AAE ordinària del PIAT de Mallorca es va iniciar mitjançant ofici de tramesa de la Direcció Insular de Territori i Paisatge a la CMAIB (entrada 31 de març de 2017) perquè aquest organisme realitzés el document d'abast de l'Estudi Ambiental Estratègic (EAE) dins la fase prèvia del procediment.

En data de 18 de juliol de 2017 la Comissió de Medi Ambient de les Illes Balears va emetre el Document d'Abast per a l'Estudi Ambiental Estratègic del Pla d'Intervenció en àmbits turístics de Mallorca. Aquest document d'abast juntament amb els informes rebuts en fase prèvia de consultes, són tramesos a la Direcció Insular de Territori i Paisatge (sortida 21 de juliol de 2017). Posteriorment també són tramesos a l'òrgan promotor altres informes de fase prèvia.

Per acord del Ple del Consell de Mallorca de 27 de juliol de 2018, s'aprova inicialment el PIAT (BOIB núm. 93- 28/07/2018) i s'exposa al públic del 30/07/2018 fins al 2/10/2018 (45 dies). A més, es va enviar a les administracions afectades la documentació corresponent a la redacció del Pla, incloent el document ambiental estratègic perquè n'emetessin un informe.

Una vegada acabada la fase d'informació pública i de consulta a les administracions afectades i persones interessades, la Direcció Insular de Territori i Paisatge remeté l'expedient d'AAE complet (entrada 27/02/2019) perquè la CMAIB realitzés l'anàlisi

tècnica i formulés la corresponent Declaració Ambiental Estratègica (DAE) sobre el PIAT.

Al final d'aquest procés, la Declaració Ambiental Estratègica ha estat formulada com a favorable amb condicions en data de 15 d'abril de 2019, ja que queda condicionada a que s'incorporin en el PIAT una sèrie de mesures de contenció a la pressió turística sobre la sostenibilitat ambiental i territorial a l'illa de Mallorca.

En aquest document, es justifica com han estat incorporades les condicions al Pla d'Intervenció d'Àmbits Turístics de l'illa de Mallorca, donant compliment al disposat per la Comissió de Medi Ambient de les Illes Balears.

2. DECLARACIÓ AMBIENTAL ESTRATÈGICA

D'acord amb l'article 24 de la Llei 21/2013, de 9 de desembre, d'Avaluació Ambiental, des de la Direcció Insular de Territori i Paisatge del Consell de Mallorca, es va trametre l'expedient de l'Avaluació Ambiental Estratègica (AAE) per tal que, per part de la CMAIB, s'acordés la Declaració Ambiental Estratègica (DAE) del PIAT de l'illa de Mallorca.

Així doncs, dia 15 del mes d'abril de 2019 es formulà la DAE favorable, amb un seguit de condicions, tal com queda recollit en les conclusions de la Declaració:

“Conclusions

Per tot l'anterior es proposa formular declaració ambiental estratègica favorable del Pla d'Intervenció en Àmbits Turístics de l'illa de Mallorca, sempre i quan s'incorporin a aquest PIAT com a mesures de contenció a la pressió turística sobre la sostenibilitat ambiental i territorial a l'illa de Mallorca, les següents:

- *A les zones Madures i Saturades (ZTM1) delimitades en aquest PIAT, fins que s'aprovi definitivament el PRTI o l'instrument de planejament que les ordeni, no s'hauran de permetre noves places turístiques, tret de les d'habitatges habituals en règim de ETH60, ja que una major aflluència de turistes en aquestes zones, i sobretot en època estival, implicaria encara una major saturació i per tant més consum d'aigua, més volum d'aigües residuals, més generació de residus, més despesa energètica i més volum de trànsit i problemes amb la mobilitat.*
- *En aquestes zones (ZTM1) mitjançant el corresponent Pla de Rehabilitació Turística Integral (PRTI) o pel propi planejament, si n'és el cas, s'haurà de procurar adoptar mesures de reducció de la capacitat de població turística per tal d'adequar l'oferta real a la capacitat de càrrega del medi tenint en compte les infraestructures i els recursos naturals. Aquesta mesura, si s'escau, també es podria aplicar a les Zones Turístiques Madures (ZTM2).*
- *EL PIAT cal que estableixi que quan els planejaments s'hi adaptin, el següent:*
 - *Aquelles zones que es qualifiquin amb l'adaptació del planejament o amb la revisió biennal dels indicadors com a ZTM1 o ZTM3 (zones saturades), fins que s'aprovi definitivament el PRTI o l'instrument de planejament que les ordeni, no s'hauran de permetre noves places turístiques tant d'ETH com d'EAT per la problemàtica ambiental abans esmentada.*
 - *A partir del que s'exposa a la documentació presentada per fer els càlculs de la sostenibilitat del municipi, la ràtio que s'haurà d'aplicar, estrictament als efectes de la delimitació definitiva que facin els planejaments urbanístics de les zones aptes per a la comercialització de les ETH, és la ratio mitjana de places per ETH que correspongui a les tipologies residencials de l'àmbit planificat segons dades*

oficials (establint per a aquesta ràtio un tant per cent ponderat de presència ETH respecte al parc total d'habitatges a aplicar per a totes les zones aptes per a les ETH, ja que a una mateixa zona hi poden coexistir les ETH amb l'ús residencial no turístic). A més s'haurà de fer una distinció amb els càlculs que es realitzin per a places residencials i per a places turístiques, tenint en compte el major consum d'aigua i despesa energètica de les places turístiques.

- *Per minimitzar la possibilitat que es construeixen nous habitatges per destinar-los a ETH, cal que el PIAT estableixi criteris addicionals de delimitació de zones no aptes per a les ETH als àmbits territorials següents:*
 - *Els sòls d'ús global residencial classificats com a urbanitzables (sense projecte d'urbanització aprovat) que puguin superar la densitat de població turística mitjana fixada al PIAT, a fi que no es tramitin nous projectes d'urbanització per crear noves urbanitzacions o zones residencials dedicades principalment a les ETH.*
 - *A les Àrees d'Assentament de Paisatge d'Interès (AAPIs) i als nuclis rurals que no tenen xarxes de clavegueram.*

A més, s'ha d'afegir que a fi de protegir les rapinyaires nocturnes els tancaments de les parcel·les a SR no es podran realitzar amb fil ferro espinós.

També cal afegir a la normativa del PIAT a la disposició D.A. 12, tal com preveu l'article 50.18 de la Llei 8/2012, «a excepció que estiguin ubicats a Sòl Rústic Protegit »

Per acabar vists els efectes de la pressió turística als darrers anys sobre les infraestructures, equipaments i recursos naturals de l'illa de Mallorca, es recomana que es distribueixin amb les borses d'ETH i EAT, les 30.000 places turístiques que es varen establir amb la suspensió de llicència associada a l'aprovació inicial d'aquest PIAT.”

3. TRACTAMENT DE LES CONDICIONS DE LA DECLARACIÓ AMBIENTAL ESTRATÈGICA

D'acord amb les prescripcions proposades, tot seguit s'apuntaran, cas per cas, cada una d'elles fent les esmenes corresponents.

- 1. A les zones Madures i Saturades (ZTM1) delimitades en aquest PIAT, fins que s'aprovi definitivament el PRTI o l'instrument de planejament que les ordeni, no s'hauran de permetre noves places turístiques, tret de les d'habitatges habituals en règim de ETH60, ja que una major aflluència de turistes en aquestes zones, i sobretot en època estival, implicaria encara una major saturació i per tant més consum d'aigua, més volum d'aigües residuals, més generació de residus, més despesa energètica i més volum de trànsit i problemes amb la mobilitat.**

Per tal de donar compliment a aquesta condició, es modifica la **disposició transitòria quarta** per aclarir que, mentre no s'aprovi el PRTI o l'instrument de planejament que les ordeni, a més de no poder-se aprovar modificacions o revisions que suposin un increment de la capacitat turística, tampoc es podran delimitar com a zones aptes per a la comercialització d'ETH-365. S'estén aquesta condició per a les possibles ZTM3 (saturades, però no madures) que es declarin en el futur.

Allà on diu:

"Disposició transitòria quarta - Límit màxim de places a les zones turístiques madures i/o saturades (AD)

Als àmbits declarats com a zones turístiques madures i/o saturades el planejament urbanístic no podrà incorporar modificacions o revisions que suposin l'increment de la capacitat de població turística respecte del planejament vigent a l'entrada en vigor del PIAT, tret que provinguin d'un manament legal, fins que no s'aprovi definitivament el corresponent pla de reforma integral adaptat a aquest PIAT."

Se substitueix pel següent redactat:

"Disposició transitòria quarta - Límit màxim de places a les zones turístiques saturades o madures (AD)

Als àmbits declarats o que es declarin com a zones turístiques madures i saturades (ZTM1) o zones saturades (ZTM3), fins que s'aprovi definitivament el corresponent pla de rehabilitació turística integral adaptat a aquest PIAT, el planejament urbanístic no pot incorporar modificacions o revisions que suposin l'increment de places turístiques noves respecte del planejament vigent en el moment d'entrar en vigor el PIAT, tret que provinguin d'un manament legal; ni delimitar-les com a zones aptes per a la comercialització d'estades turístiques en habitatges residencials, tret que s'ajustin a la modalitat d'ETH60."

- 2. En aquestes zones (ZTM1) mitjançant el corresponent Pla de Rehabilitació Turística Integral (PRTI) o pel propi planejament, si n'és el cas, s'haurà de procurar adoptar mesures de reducció de la capacitat de població turística per tal d'adequar l'oferta real a la capacitat de càrrega del medi tenint en compte les infraestructures i els recursos naturals. Aquesta mesura, si s'escau, també es podria aplicar a les Zones Turístiques Madures (ZTM2).**

Entre els objectius de l'ordenació de les zones turístiques madures o saturades, s'inclou que, pel que fa a les intervencions sobre l'oferta turística (article 23.2),

l'ordenació haurà de: "procurar adoptar mesures de reducció de la capacitat de població turística per tal d'adequar l'oferta real a la capacitat de càrrega del medi tenint en compte les infraestructures i els recursos naturals."

Allà on diu:

Article 23. Objectius de l'ordenació de les Zones Turístiques Madures o saturades (AD)

(...)

2. Igualment, pel que fa a intervencions sobre l'oferta turística, l'ordenació haurà de:

- a) Diversificar l'oferta turística
- b) Intervenir en la millora dels recursos turístics
- c) Millorar l'ordenació de l'oferta d'allotjament per tipologies

Esmena:

Article 23. Objectius de l'ordenació de les Zones Turístiques Madures o saturades (AD)

(...)

2. Igualment, pel que fa a intervencions sobre l'oferta turística, l'ordenació haurà de:

- a) Diversificar l'oferta turística
- b) Intervenir en la millora dels recursos turístics
- c) Millorar l'ordenació de l'oferta d'allotjament per tipologies
- d) Adoptar mesures de reducció de la capacitat de població turística per tal d'adequar l'oferta real a la capacitat de càrrega del medi, tenint en compte les infraestructures i els recursos naturals.

3. El PIAT cal que estableixi que quan els planejaments s'hi adaptin, el següent:

- a. **Aquelles zones que es qualifiquin amb l'adaptació del planejament o amb la revisió biennal dels indicadors com a ZTM1 o ZTM3 (zones saturades), fins que s'aprovi definitivament el PRTI o l'instrument de planejament que les ordeni, no s'hauran de permetre noves places turístiques tant d'ETH com d'EAT per la problemàtica ambiental abans esmentada.**

S'ha donat tractament unitari a aquesta proposta al punt 1 de les presents esmenes, mitjançant la modificació de la disposició transitòria quarta.

- b. **A partir del que s'exposa a la documentació presentada per fer els càlculs de la sostenibilitat del municipi, la ràtio que s'haurà d'aplicar, estrictament als efectes de la delimitació definitiva que facin els planejaments urbanístics de les zones aptes per a la comercialització de les ETH, és la ratio mitjana de places per ETH que correspongui a les tipologies residencials de l'àmbit planificat segons dades oficials (establint per a aquesta ràtio un tant per cent ponderat de presència ETH respecte al parc total d'habitatges a aplicar per a totes les zones aptes per a les ETH, ja que a una mateixa zona hi poden coexistir les ETH amb l'ús residencial no turístic). A més s'haurà de fer una distinció amb els càlculs que es realitzin per a places residencials i per a places**

turístiques, tenint en compte el major consum d'aigua i despesa energètica de les places turístiques.

S'afegeix un nou apartat a l'article 38 amb el contingut següent:

Article 38. Objectius i Criteris per a la delimitació de les zones aptes per a comercialització d'estades turístiques en habitatges (ED)

(...)

7. En l'avaluació de la sostenibilitat ambiental d'un municipi, als efectes estrictes de delimitar les zones aptes per comercialitzar estades turístiques en habitatges residencials, per calcular la capacitat de població turística corresponent s'ha d'utilitzar la ràtio mitjana de places per ETH, segons dades oficials, que correspongui a les tipologies residencials de l'àmbit de planificació ponderada respecte del parc total d'habitatges. Així mateix, en calcular el consum d'aigua i d'energia s'ha de distingir entre el que correspon a les places residencials i a les places turístiques."

4. Per minimitzar la possibilitat que es construeixen nous habitatges per destinar-los a ETH, cal que el PIAT estableixi criteris addicionals de delimitació de zones no aptes per a les ETH als àmbits territorials següents:

a. Els sòls d'ús global residencial classificats com a urbanitzables (sense projecte d'urbanització aprovat) que puguin superar la densitat de població turística mitjana fixada al PIAT, a fi que no es tramitin nous projectes d'urbanització per crear noves urbanitzacions o zones residencials dedicades principalment a les ETH.

b. A les Àrees d'Assentament de Paisatge d'Interès (AAPIs) i als nuclis rurals que no tenen xarxes de clavegueram.

S'ha afegit un nou epígraf (f) a l'apartat 5 de l'article 38.

Article 38. Objectius i criteris per a la delimitació de les zones aptes per a comercialització d'estades turístiques en habitatges (ED)

(...)

5. Els criteris per determinar les modalitats d'ETH que es consideraran aptes a les distintes zones segons el grau de pressió turística, són els següents:

(...)

f) Els sòls urbanitzables d'ús global residencial sense projecte d'urbanització aprovat definitivament que puguin superar la densitat turística màxima de zona, així com les àrees d'assentament en paisatge d'interès (AAPI) i els nuclis rurals, que no disposin de xarxa de clavegueram es consideraran zones no aptes per a la comercialització d'ETH.

5. A més, s'ha d'afegir que a fi de protegir les rapinyaires nocturnes els tancaments de les parcel·les a SR no es podran realitzar amb fil ferro espinós.

S'ha modificat l'apartat 2.d de l'article 30 "Paràmetres de qualitat paisatgística en edificis turístics en sòl rústic" en el sentit següent, i s'han afegit dos nous epígrafs, e. i f.

Allà on diu:

d) Sense perjudici de la regulació continguda al planejament urbanístic i territorial, les edificacions destinades a l'allotjament turístic i als seus usos complementaris, així com els tancaments exteriors, hauran d'adaptar-se a l'entorn. La integració harmònica amb l'entorn es procurarà mitjançant l'adopció d'una arquitectura no estrident, senzilla i racional amb preferència per les solucions tipològiques i d'acabats tradicionals. Així mateix, es minimitzarà l'ocupació dels espais exteriors i l'alteració dels terrenys naturals o rurals de manera que no es pertorbi greument ni la topografia ni els llits d'escorrentia naturals i es preservi la condició rústica dels terrenys amb els seus elements de valor etnològic i les característiques generals del paisatge, així com l'adopció de mesures per a la reducció de l'impacte visual.

Esmena:

d) Sense perjudici de la regulació continguda en el planejament urbanístic i territorial, les edificacions destinades a allotjament turístic i als usos complementaris, així com els tancaments exteriors, s'han d'adaptar a l'entorn.

e) La integració harmònica amb l'entorn s'ha de procurar mitjançant l'adopció d'una arquitectura no estrident, senzilla i racional, amb preferència per les solucions tipològiques i acabats tradicionals. Així mateix, s'ha de minimitzar l'ocupació dels espais exteriors i l'alteració dels terrenys, de manera que no es pertorbi greument ni la topografia ni els llits d'escorrentia naturals i es preservi la condició rústica dels terrenys amb els elements de valor etnològic i les característiques generals del paisatge; i s'han d'adoptar mesures per reduir l'impacte visual.

f) Pel que fa als tancaments exteriors de la finca, a més de respectar les tipologies tradicionals de la zona, no poden suposar un perill per a l'avifauna ni generar un efecte barrera per a la fauna silvestre terrestre. Amb aquesta finalitat, s'han de respectar les alçàries màximes previstes en la legislació sectorial i queden prohibides les tanques amb filferro espinós.

Així mateix es proposa modificar l'apartat e) de l'article 40 sobre Condicions de qualitat paisatgística en les ETH en el sentit següent:

Allà on diu:

e) En sòl rústic els tancaments de parcel·la hauran de complir amb les condicions d'integració paisatgística determinades en els instruments d'ordenació territorial i urbanística.

Esmena:

e) En sòl rústic, els tancaments de parcel·la, a més de respectar les tipologies tradicionals de la zona, no poden suposar un perill per a l'avifauna ni generar un efecte barrera per a la fauna silvestre terrestre. Amb aquesta finalitat, s'han de respectar les alçàries màximes previstes en la legislació sectorial i queden prohibides les tanques amb filferro espinós. Igualment han de complir les condicions d'integració paisatgística determinades en els instruments d'ordenació territorial i urbanística.

6. També cal afegir a la normativa del PIAT a la disposició D.A. 12, tal com preveu l'article 50.18 de la Llei 8/2012, «a excepció que estiguin ubicats a Sòl Rústic Protegit »

Es modifica l'apartat 3 de la Disposició addicional dotzena, sobre el Règim d'aplicació de la delimitació de les zones aptes per a la comercialització d'ETH.

Allà on diu:

3. En cas d'anul·lació de les delimitacions provisionals de les zones aptes per a la comercialització d'estades turístiques en habitatges d'ús residencial i amb la finalitat de garantir un règim provisional en vigor en defecte de delimitació definitiva municipal, només es podran presentar declaracions responsables per a comercialitzar estades turístiques a habitatges d'ús residencial (DRIAT) per a habitatges unifamiliars aïllats, habitatges unifamiliars entre mitgeres o habitatges unifamiliars aparellats.

Se substitueix per:

3. En cas d'anul·lació de les delimitacions provisionals de les zones aptes per a comercialitzar estades turístiques en habitatges d'ús residencial i amb la finalitat de garantir un règim provisional en vigor en defecte de la delimitació definitiva municipal, només es poden presentar declaracions responsables per a comercialitzar estades turístiques en habitatges d'ús residencial (DRIAT) per a habitatges unifamiliars aïllats, habitatges unifamiliars entre mitgeres o habitatges unifamiliars aparellats, a excepció que estiguin ubicats en sòl rústic protegit, on està prohibit.

- 7. Per acabar, vistos els efectes de la pressió turística als darrers anys sobre les infraestructures, equipaments i recursos naturals de l'illa de Mallorca, es recomana que es distribueixin amb les borses d'ETH i EAT, les 30.000 places turístiques que es varen establir amb la suspensió de llicència associada a l'aprovació inicial d'aquest PIAT.**

S'incorpora una nova disposició transitòria amb la redacció següent:

“Disposició transitòria novena: Sostre cautelar de places turístiques (AD)

1. Amb relació al límits prevists en l'article 17 d'aquestes normes, durant el termini d'adaptació del planejament urbanístic municipal al PIAT, que s'estableix a la disposició addicional primera, cautelarment es fixa un sostre total màxim de 22.000 places destinades a estades turístiques en habitatges residencials i de 10.000 destinades a establiments d'allotjament turístic en relació amb les places inscrites a partir de l'entrada en vigor del PIAT al registre insular d'empreses, activitats i establiments turístics. Durant aquest període no seran d'aplicació els límits prevists en l'article 17 d'aquest PIAT

2. Un cop superat aquest termini de quatre anys, l'òrgan gestor de les borses de places turístiques ha d'aplicar el règim previst en l'article 17 d'aquest PIAT, i ha de procedir novament com es determina a la disposició addicional vuitena d'aquestes normes.

4. ALTRES MODIFICACIONS

Amb posterioritat a la Declaració Ambiental Estratègica, s'han fet altres canvis en la normativa com una millora de la redacció, que afecten de forma genèrica al text i que no inclouen canvis de contingut, s'han introduït també nous conceptes i s'han aclarit alguns dels preexistents a l'article 4, com, per exemple: obra de nova implantació, canvi d'ús, obres de rehabilitació integral, obres de manteniment, ús predominant o àrea de protecció de l'entorn posterior de les zones turístiques.

A l'article 6 on es tracta el caràcter vinculant del PIAT en relació amb el planejament urbanístic, s'ha afegit un nou punt que exposa que *“els instruments de planejament urbanístic han d'incorporar les delimitacions previstes en els apartats anteriors a una*

escala més precisa, referides, sempre que sigui possible, a elements físics fàcilment identificables sobre el terreny”.

Entre els articles que conformen el **títol II**, model territorial turístic, a banda d'incorporar-se un seguit d'esmenes en els topònims de les zones turístiques (ZT), s'ha introduït entre els objectius del PIAT el de *“la integració progressiva de mesures sectorials de lluita i mitigació en relació amb el repte que planteja el canvi climàtic.”* També, a l'article 8, un cop definits els diferents àmbits a partir dels que s'implanta el model territorial turístic s'ha incorporat un nou punt: *“Les delimitacions dels àmbits enunciats en l'apartat anterior, així com la resta de delimitacions normatives i cartogràfiques fetes en aquest PIAT, són prevalents respecte de les previsions que puguin recollir els instruments d'ordenació urbanístics, sense que es vegin afectades les classificacions de sòl recollides en el planejament urbanístic esmentat.”* En darrer lloc, pel que fa a l'ordenació de l'ús turístic, a l'article 14, al seu punt 8 s'ha matisat que a l'entrada en vigor del PIAT, a les zones turístiques (ZT) ni zones residencials turístiques (ZR2) no s'admet la implantació de nous hotels de ciutat i *“igualment, en aquestes zones, el planejament urbanístic no pot tenir delimitades zones aptes per implantar hotels de ciutat i, si en té, les ha de suprimir.”*

Dins el **títol III**, capacitat d'allotjament turístic, s'ha introduït, a l'article 15 un nou punt el qual exposa que *“Sense perjudici dels sostres màxims de places turístiques fixats en els apartats anteriors, en aplicació de les previsions de decreixement recollides en la Llei 8/2012, el nombre de places existent a cada moment ha de ser el resultat d'aplicar els mecanismes d'amortització prevists en la llei esmentada”*. De la mateixa manera, a l'article 17, borsa de places turístiques, al punt 1 es fa referència a l'aplicació de l'objectiu de contenció i de decreixement progressiu dins els marges fixats en aquest Pla.

Al **títol IV**, qualitat de l'espai turístic, renovació i rehabilitació, a l'article 19 s'ha introduït la intervenció en zones residencials turístiques, juntament amb la de les zones turístiques. Seguidament a l'enumeració dels objectius d'intervenció, s'ha introduït un nou punt, el qual exposa que: *“Per materialitzar els objectius anteriors, no és permesa la previsió de cap zona de reserva per a creixements residencials o turístics nous. No obstant l'anterior, els planejaments municipals adaptats al Pla Territorial Insular en entrar en vigor aquest PIAT mantenen les hectàrees per a sòl de reserva i dotacional per a actuacions en execució previstes al seu dia en el pla d'ordenació de l'oferta turística que varen incorporar amb l'adaptació assenyalada.”* Seguidament, a l'article 22, ordenació de les zones turístiques saturades o madures s'han introduït un seguit de punts on es detallen les condicions d'ordenació d'aquests àmbits, ja siguin ZTM1, ZTM2 o ZTM3. Tot seguit, a l'article 27 s'ha ajustat el títol, tot passant de “Paràmetres mínims i màxims generals per a establiments d'allotjament turístics i residencials” a *“Paràmetres generals per a establiments d'allotjament turístic”*. Dins aquest article, en el redactat final, es prohibeix, en sòl rústic, implantar establiments d'allotjament hotelier i apartaments turístics o ampliar la capacitat d'allotjament dels existents. Així mateix, s'estableix que la parcel·la mínima per als nous hotels rurals ha de ser de 4,9 hectàrees i per als establiments d'agroturisme de 2,1 hectàrees, on ambdues categories han d'estar vinculades a una explotació agrària. D'entre les principals esmenes al seu contingut també s'ha introduït no permetre ampliar els establiments d'allotjament de turisme rural, llevat que sigui estrictament necessari per complir requisits d'accessibilitat, seguretat, d'adaptació a la normativa d'higiene, d'eficiència energètica i altres similars.

En el **títol V**, dotacions turístiques, a banda de les esmenes de millora de redacció, s'han introduït petits canvis que no impliquen un canvi de contingut, més aviat el complementen. Com és, per exemple, pel que fa a les rutes senderistes, que *“es poden ordenar mitjançant les previsions escaients en el planejament general o, preferiblement, mitjançant els plans especials i els projectes de rutes senderistes”*

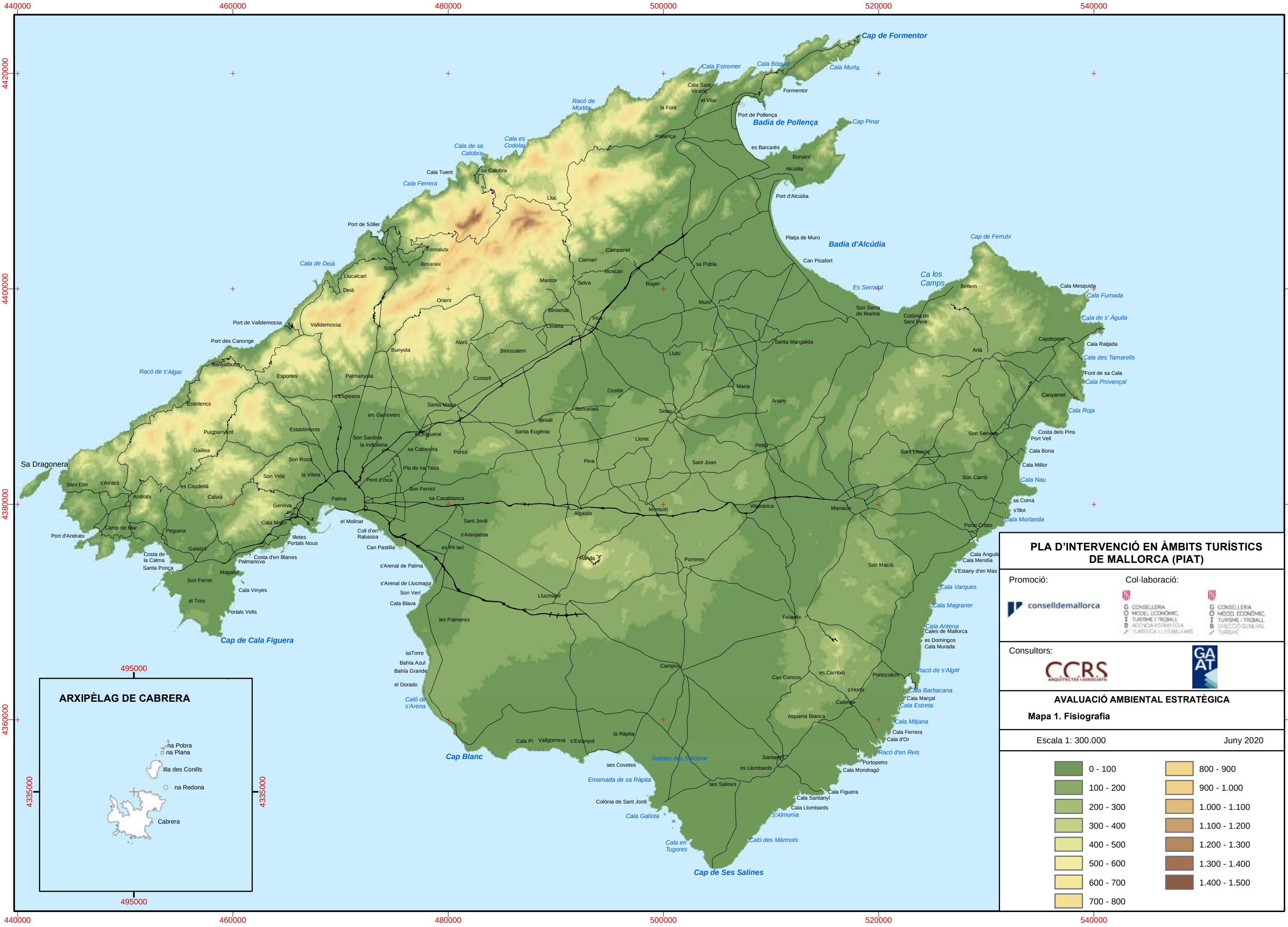
prevists en la legislació de camins públics i rutes senderistes” o, pel que fa als centres d'interpretació on “s'ha de donar prioritat a ubicar-los en edificacions ja existents que es puguin reformar o adequar a aquest ús”.

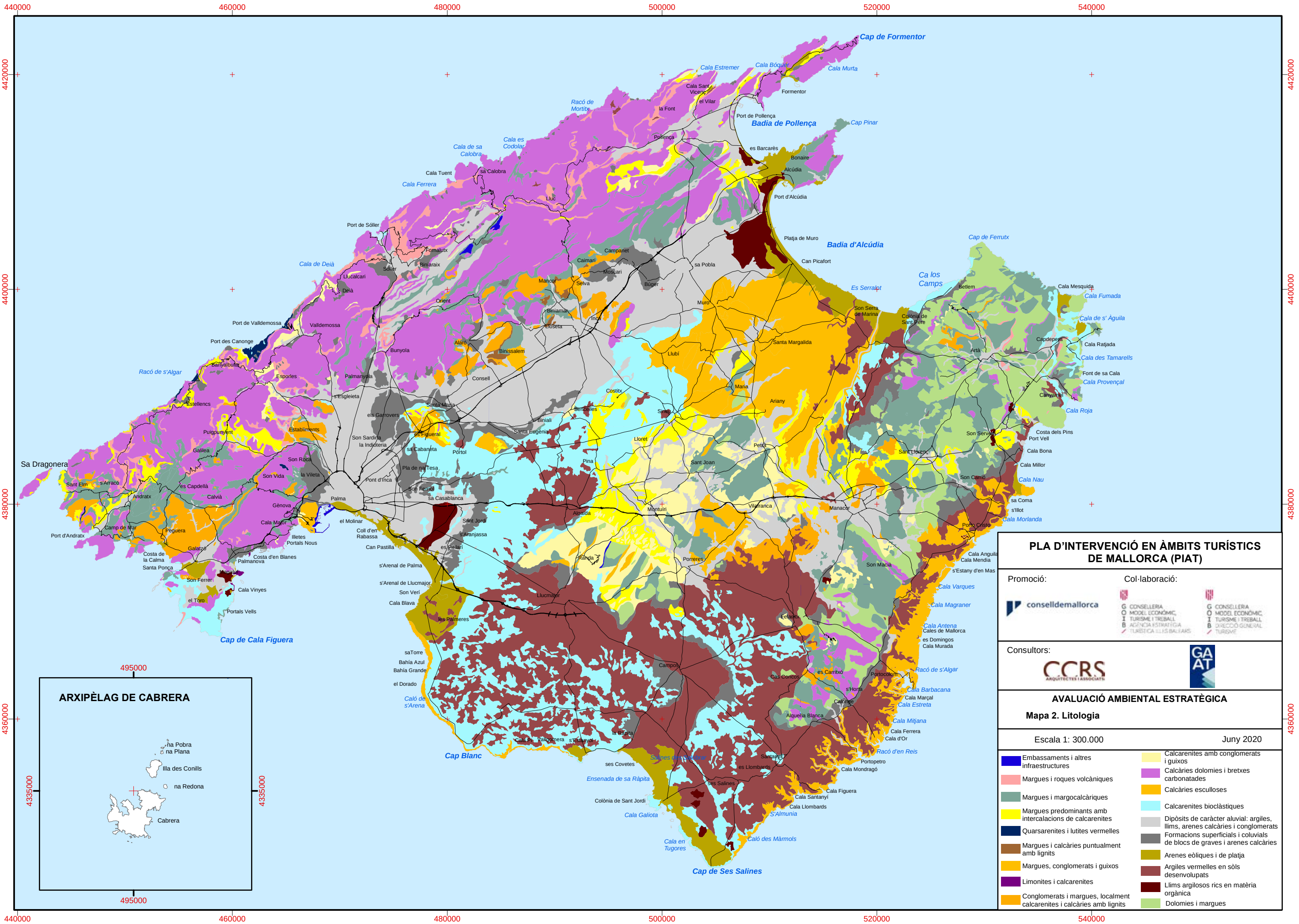
Al **títol VI**, estades turístiques en habitatges, a l'article 38 a banda de la introducció del nou epígraf al punt 5.f, s'ha introduït també un nou epígraf, g., on s'exposa que *“El planejament municipal pot establir dins cada modalitat les tipologies d'habitatge que consideri aptes per comercialitzar ETH i establir les subcategories que resultin necessàries”*. Als canvis conseqüència de la DAE s'han esmentat els canvis en l'article 40 epígraf e.

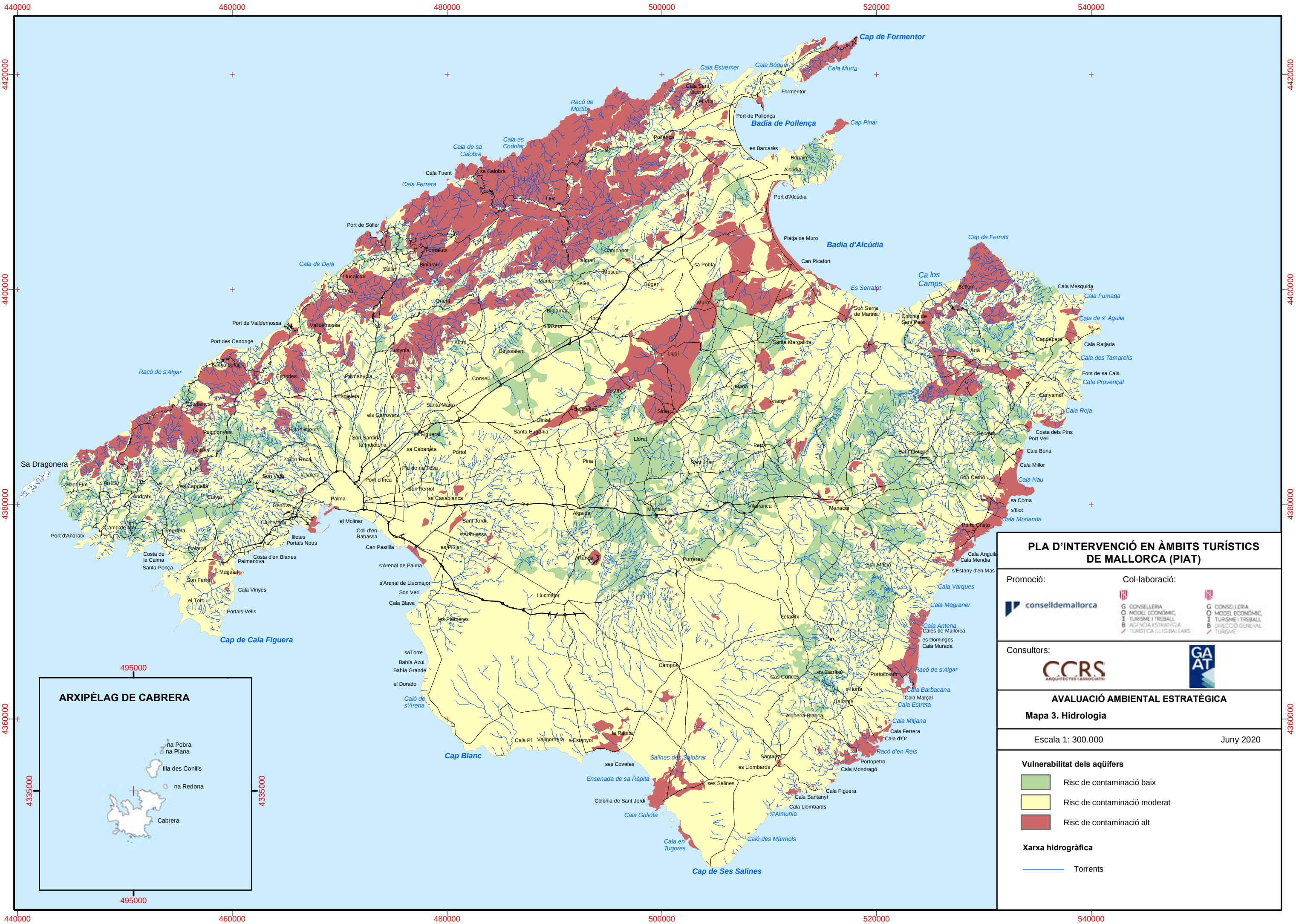
En el **títol VII**, sostenibilitat ambiental i seguiment del PIAT, s'han introduït esmenes en els requisits mínims pel que fa a l'eficiència energètica, a l'article 42. En darrer lloc, a l'article 45, instruccions tècniques i guies de bones pràctiques, es concreta que *“les instruccions tècniques les ha d'elaborar i tramitar el departament competent en matèria d'ordenació del territori. La competència per a l'aprovació inicial i definitiva de les instruccions tècniques correspon al Ple del Consell Insular de Mallorca, les quals s'han de sotmetre al tràmit previst per a les ordenances en la legislació de procediment administratiu. L'aprovació definitiva s'ha d'eleva al Ple a proposta de la Comissió Insular d'Ordenació del Territori i Urbanisme.”* Així mateix, s'estableix que *“el Consell de Mallorca pot elaborar guies de bones pràctiques per a una millor implantació dels objectius d'aquest PIAT, que es difondran entre els agents implicats en l'aplicació corresponent”*.

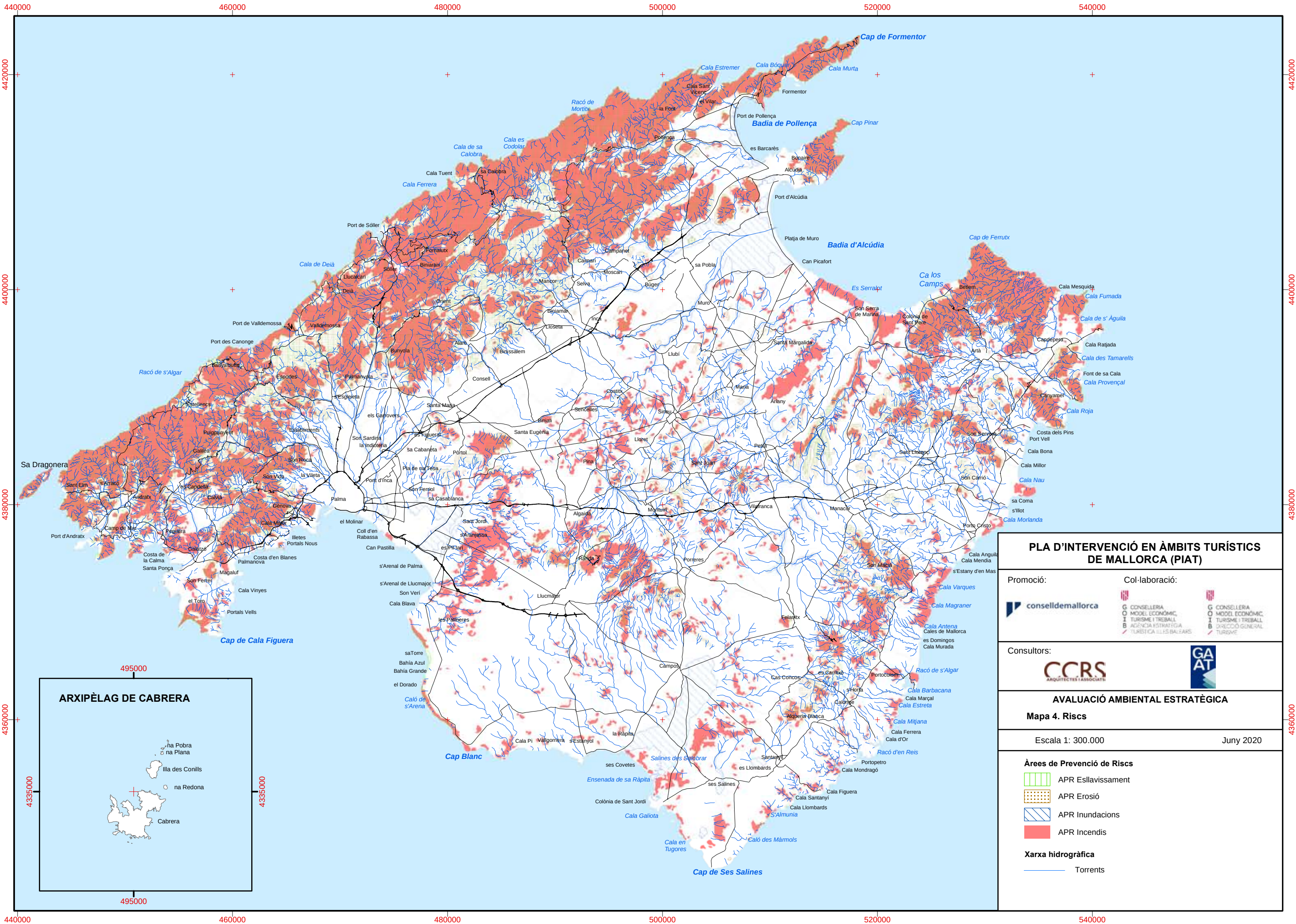
Pel que fa a les **disposicions addicionals**, no s'han produït canvis significatius, més enllà de millores en la redacció. En quant a les **disposicions transitòries**, cal esmentar la disposició transitòria segona, on el títol de l'article ha passat de “Delimitació de sòl urbà i urbanitzable” a “*Règim del sòl*”. Dins aquesta DT2 s'hi ha esmenat el contingut del punt 1, quedat redactat de la següent manera *“En relació amb el que disposa l'article 8 d'aquest PIAT, fins que el planejament urbanístic municipal no s'hi adapti, els canvis de classificació derivats de l'aplicació d'instruments normatius de rang superior a l'ordenació urbanística municipal prevalen, en tot cas, sobre la classificació expressament fixada en el planejament urbanístic.”*, així mateix, s'hi ha introduït un nou punt 3 *“Mentre el Pla Territorial Insular de Mallorca no s'adapti a la legislació turística vigent, davant qualsevol possible contradicció normativa que es pugui produir amb aquest PIAT, prevalen les previsions específiques d'aquest darrer, ja que operen per mandat i emanen de l'aplicació i adaptació de la legislació esmentada.”* En darrer lloc, el canvi introduït en la DT9 ha quedat esmentat en l'apartat anterior del tractament de les condicions de la declaració ambiental estratègica.

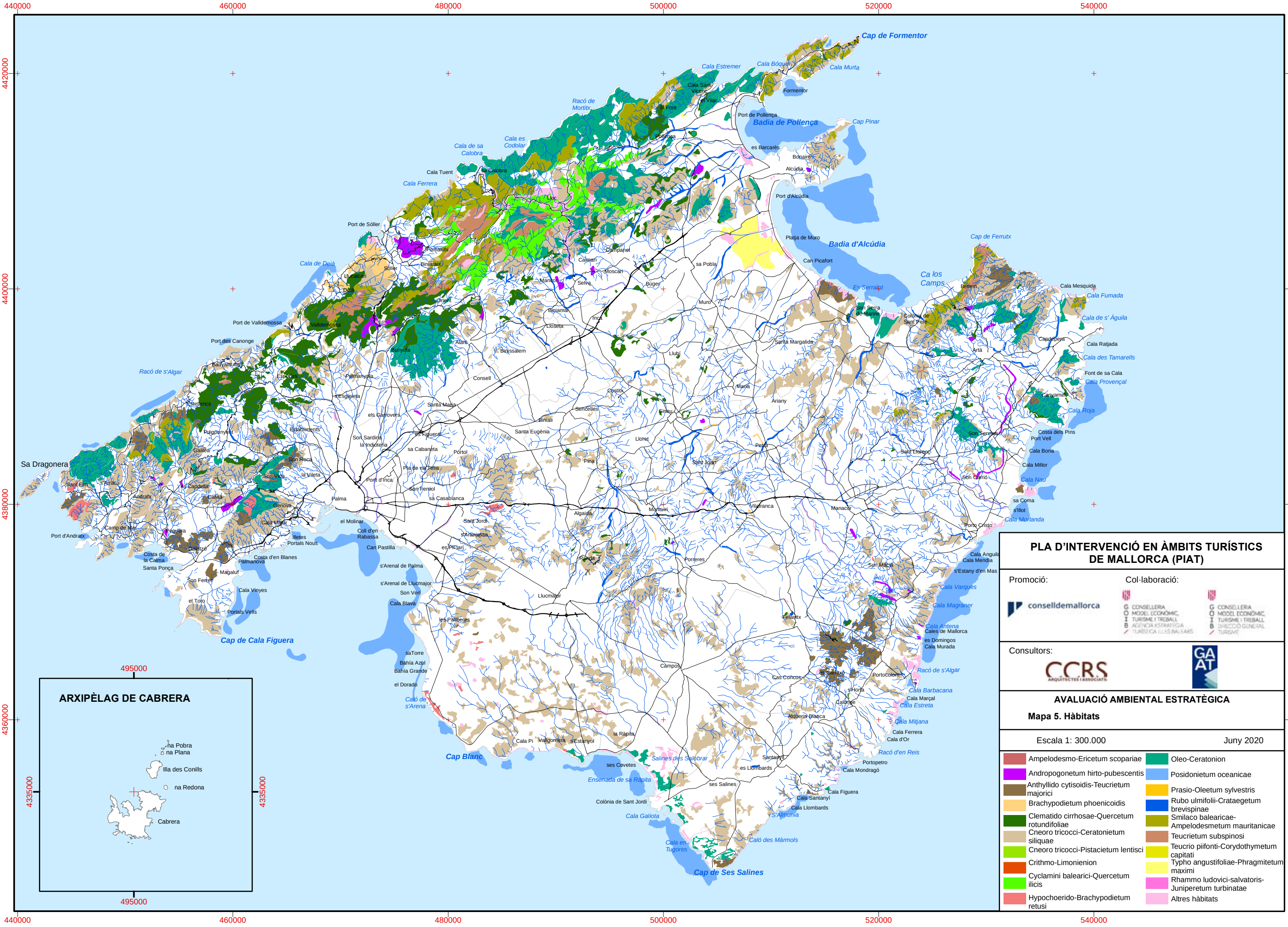
ANNEX VI – CARTOGRAFIA

PLA D'INTERVENCIÓ EN ÀMBITS TURÍSTICS DE MALLORCA (PIAT)

Promoció:

consell demallorca

Col·laboració:

G. CONSELLERIA

O. MODEL ECONÒMIC,

TURISME I TREBALL

B. AGÈNCIA ESTRATÈGICA

TURISME ILLES BALEARS

G. CONSELLERIA

O. MODEL ECONÒMIC,

TURISME I TREBALL

B. DIRECCIÓ GENERAL

TURISME

Consultors:

CCRS

ARQUITECTES I ASSOCIATS

GA

AT

AVALUACIÓ AMBIENTAL ESTRATÈGICA

Mapa 5. Hàbitats

Escala 1: 300.000

Juny 2020

Ampelodesmo-Ericetum scopariae

Andropogonetum hirtu-pubescentis

Anthyllido cytisoidis-Teucrietum majorici

Brachypodietum phoenicoidis

Clematido cirrhosae-Quercetum rotundifoliae

Cneoro tricocci-Ceratonietum siliquae

Cneoro tricocci-Pistacietum lentisci

Crithmo-Limonienion

Cyclamini balearici-Quercetum ilicis

Hypochoerido-Brachypodietum retusi

Oleo-Ceratonion

Posidonietum oceanicae

Prasio-Oleetum sylvestris

Rubus ulmifolii-Crataegietum brevispiniae

Smilaco balearicae-Ampelodesmetum mauritanicae

Teucrietum subspinosi

Teucrio pifonti-Corydorthetum capitati

Typho angustifoliae-Phragmitetum maximi

Rhammo ludovici-salvatoris-Juniperetum turbinatae

Altres hàbitats

